

Vysoká škola ekonomická v Praze

Fakulta financí a účetnictví

Katedra: Bankovníctví a pojišťovnictví

Obor: Bankovníctví a pojišťovnictví

Komparativní analýza pojišťoven na českém trhu dle SFCR

Autor diplomové práce: Bc. David Vážný

Vedoucí diplomové práce: doc. RNDr. Jarmila Radová, Ph.D.

Rok obhajoby: 2018

Čestné prohlášení:

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma Komparativní analýza pojišťoven na českém trhu dle SFCR vypracoval samostatně a veškerou použitou literaturu a další prameny jsem řádně označil a uvedl v přiloženém seznamu.

V Praze dne

Podpis

Poděkování

Tímto bych rád poděkoval paní doc. RNDr. Jarmile Radové, Ph.D. za vedení mé diplomové práce, vstřícnost a věcné připomínky při zpracování této práce.

Anotace

Hlavním cílem této diplomové práce je analýza a komparace solventnostních kapitálových požadavků pojišťoven působících na českém pojistném trhu. V první části práce je představena legislativa vztahující se ke kapitálovým požadavkům, řízení rizik a Zprávám o solventnosti a finanční situaci. Druhá část práce je zaměřena na výběr porovnávaných pojišťoven pro následnou analýzu. Ve třetí části se zabývám analýzou vybraných pojišťoven se zaměřením na jejich kapitálový požadavek a jeho strukturu. V závěrečné čtvrté části jsou porovnány výsledky předchozích analýz mezi konkrétními pojišťovnami nejen z hlediska kapitálových požadavků.

Klíčová slova: Solventnostní kapitálový požadavek (SCR), Zpráva o solventnosti a finanční situaci (SFCR), rizikový profil, řízení rizik, analýza pojišťoven

Annotation

The main aim of this diploma thesis is to analyze and compare the solvency capital requirements of insurance companies operating on the Czech insurance market. The first part of the thesis presents legislation regarding capital requirements, risk management and Solvency and Financial Report. The second part of the thesis is focused on the selection of insurance companies for further analysis. In the third part I deal with the analysis of selected insurance companies focusing on their capital requirement and its structure. In the final fourth part the results of previous analysis among particular insurance companies are compared not only in terms of capital requirements.

Key words: Solvency capital requirement (SCR), Solvency and Financial Condition Report (SFCR), risk profile, risk management, analysis of insurance companies

Seznam zkratek

ALM	Assets-liabilities management
BCM	Business continuity management
BSCR	Basic Solvency Capital Requirement – základní solventnostní kapitálový požadavek
CZK	Česká koruna
ČAP	Česká asociace pojišťoven
ČKP	Česká kancelář pojistitelů
ČNB	Česká národní banka
ČP	Česká pojišťovna
ČPP	Česká podnikatelská pojišťovna
ČSOBP	Československá obchodní banka pojišťovna
FMA	Finanzmarktaufsicht Österreich
FX	Foreign Exchange
GDPR	General data protection regulation
GP	Generali pojišťovna
IDD	Insurance Distribution Directive – Směrnice o distribuci pojištění
IRS	Investiční a riziková strategie
KOOP	Kooperativa
KRI	Key Risk Indicators – klíčové rizikové indikátory
MCR	Minimum capital requirement
PČS	Pojišťovna České spořitelny
QRT	Quantitative Reporting Templates
RCM	Risk and control matrix – Matice rizik a kontrol

RCSA	Risk and Control Self Assessment – vlastní hodnocení rizik a kontrol
SAA	Strategická alokace aktiv
SCR	Solvency capital requirement – solventnostní kapitálový požadavek
SFCR	Solvency and Financial Condition Report – Zpráva o solventnosti a finanční situaci
TRA	Top Risk Assessment – hodnocení nejvýznamnějších rizik
VaR	Value at Risk
VIG	Vienna Insurance Group

Obsah

Seznam zkratk	5
Úvod.....	8
1 Solvency II	10
1.1 První pilíř	10
1.1.1 Neživotní upisovací riziko	12
1.1.2 Životní upisovací riziko	13
1.1.3 Zdravotní upisovací riziko	14
1.1.4 Tržní riziko.....	14
1.1.5 Riziko selhání protistrany	15
1.2 Druhý pilíř.....	15
1.3 Třetí pilíř	17
2 Výběr pojišťoven na českém trhu	20
3 Analýza vybraných pojišťoven	23
3.1 Česká pojišťovna.....	25
3.2 Kooperativa.....	29
3.3 Allianz.....	33
3.4 Generali pojišťovna.....	38
3.5 ČSOB Pojišťovna.....	42
3.6 Česká podnikatelská pojišťovna.....	46
3.7 Pojišťovna České spořitelny.....	51
3.8 UNIQA.....	55
4 Komparativní analýza vybraných pojišťoven	59
4.1 Porovnání kapitálových požadavků a solventnostního poměru	59
4.2 Porovnání SCR s předepsaným pojistným.....	61
4.3 Porovnání interních modelů	62
4.4 Porovnání upisovacích rizik k pojistnému v neživotním pojištění.....	63
4.5 Porovnání upisovacího rizika k pojistnému v životním pojištění	65
4.6 Porovnání operačních rizik	66
4.7 Porovnání zpráv SFCR.....	69
Závěr	71
Seznam použité literatury a zdrojů.....	74
Seznam tabulek a grafů	76

Úvod

Téma pro svou diplomovou práci jsem si vybral na základě své praxe v pojišťovnictví, neboť se zabývám prací s riziky a jejich řízením. Zároveň si myslím, že podobné téma ještě nebylo zpracováno, neboť povinnost vydávat Zprávy o solventnosti a finanční situaci vznikla v roce 2017, což se týkalo období roku 2016. Tyto zprávy by měly mít stejnou strukturu a podávat obdobné množství informací, jsou povinně zveřejňovány, tudíž jsem došel k závěru, že jsou vhodným zdrojem informací pro následnou analýzu.

Cílem této práce je analyzovat solventnostní kapitálové požadavky pro vybrané pojišťovny působící na pojistném trhu ČR. Tedy představit a porovnat jednotlivé pojišťovny podle solventnostního kapitálového požadavku, vazbě tohoto požadavku na předepsané pojistné, vztahu mezi přijatým pojistným za životní a neživotní pojištění a k nim příslušným rizikům. Tato práce je zaměřena na strukturu solventnostního kapitálového požadavku u vybraných pojišťoven, u každého rizikového modulu je zmíněn způsob výpočtu, neboť velmi výrazně ovlivňuje výslednou hodnotu a ovlivňuje porovnání.

Pro účely této práce jsem vybral 8 pojišťoven, kterými se budu zabývat. Jsou to pojišťovny s největšími podíly na českém pojistném trhu podle předepsaného pojistného. Hranici výběru jsem stanovil na pětiprocentní tržní podíl. Zároveň jsou tyto pojišťovny všechny univerzální, provozují tedy životní i neživotní pojištění, tudíž jsou porovnatelné. Tato práce je rozdělena do čtyř hlavních částí.

V první části se zabývám regulatorikou v podobě směrnice Solventnost II, protože definuje solventnostní kapitálový požadavek, jednotlivé rizikové moduly, způsoby jejich výpočtu a další náležitosti v prvním pilíři. Ve druhém pilíři zavádí systémy řízení rizik. Zpráva o solventnosti a finanční situaci patří do třetího pilíře Solventnosti II v rámci zvýšení transparentnosti v pojišťovnictví.

Druhá část mé diplomové práce je zaměřena na výběr pojišťoven pro následnou analýzu. Porovnávám pojišťovny podle velikosti tržních podílů na českém pojistném trhu podle metodiky České asociace pojišťoven jak souhrnně, tak i odděleně za oblasti životního a neživotního pojištění.

Ve třetí části se věnuji analýze solventnostních kapitálových požadavků vybraných pojišťoven. Rozebírám rizikové moduly každé z pojišťoven, jejich výši, nejvýznamnější

rizika v nich obsažená a způsob jejich výpočtu, tedy rozdělení celého kapitálového požadavku. U rizik identifikuji prostředky jejich řízení a jejich výsledný dopad.

Závěrečná čtvrtá část je věnována komparaci poznatků ze třetí kapitoly. Porovnávám kapitálové požadavky a solventnostní poměr pojišťoven, protože tento poměr sleduje Česká národní banka. Dále zkoumám velikost kapitálového požadavku ve vztahu k předepsanému pojistnému. Ohledně způsobu výpočtu kapitálových požadavků srovnávám interní modely. Zabývám se také vztahem upisovacích rizik k příslušnému přijatému pojistnému. V samostatné podkapitole rozebírám operační rizika, jejich kapitálový požadavek a nejvýznamnější rizika identifikovaná vybranými pojišťovnami. Na závěr porovnávám jednotlivé Zprávy o solventnosti a finanční situaci.

Jak vyplývá z názvu této diplomové práce, jako hlavní zdroj informací používám Zprávy o solventnosti a finanční situaci vybraných pojišťoven za rok 2016, což je jediný zatím vydaný ročník a pracuje s novou metodikou podle Solventnosti II, tudíž momentálně neumožňuje meziroční srovnání vývoje.

1 Solvency II

I přesto, že dnešním tématem z hlediska regulatoriky je pro pojišťovny GDPR a IDD, v této práci se zaměřuji na starší směrnici EU s názvem Solvency II (také česky Solventnost II), která byla v České republice transponována do národní legislativy prostřednictvím novely zákona o pojišťovnictví 1. 7. 2016.

V rámci Evropské unie platila legislativa známá jako Solvency I od roku 1973, která po dobu své existence ukázala strukturální nedostatky. Nebyla orientována na rizika, a klíčová rizika včetně tržního, kreditního a operačního nebyla buď vůbec zohledněna v původním přístupu, a pokud ano, tak z dnešního pohledu nedostatečně.

Solvency II je někdy označována jako Basel II pro pojišťovny, neboť zavádí některé obdobné praktiky jako Basel II a je taktéž tvořena principem tří pilířů. První pilíř je zaměřen na kapitálové požadavky a definuje standardní formuli pro výpočet kapitálových požadavků, technické rezervy, MCR a SCR (bude vysvětleno dále). Druhý pilíř je zaměřen na řízení rizik a jejich správu, obsahuje požadavky na systémy řízení rizik v pojišťovnách. Třetí pilíř tvoří reporting a zveřejňování informací jak orgánům dohledu, tak veřejnosti. Popisuje všechny náležitosti a v následných prováděcích nařízeních i struktury jednotlivých reportů.

Ve své práci se budu zabývat všemi třemi pilíři Solvency II, protože první dva pilíře definují práci s riziky a rizika jako taková a třetí pilíř upravuje požadavky na Zprávu o solventnosti a finanční situaci (anglická zkratka SFCR pro Solvency and Financial Condition Report), kterou se dále budu zabývat u všech vybraných pojišťoven.

1.1 První pilíř

Podle prvního pilíře Solvency II musí každá pojišťovna počítat svou kapitálovou vybavenost reprezentovanou kapitálovými požadavky. Dva základní typy sledovaných kapitálových požadavků jsou SCR, tedy Solventnostní kapitálový požadavek a MCR, tedy Minimální kapitálový požadavek. Z těchto dvou se standardně v praxi používá a sleduje SCR jak ve vztahu k regulátorovi, tak ve vztahu k mateřským společnostem, holdingům atd. Minimální kapitálový požadavek představuje hraniční hodnotu kapitálového vybavenosti pojišťovny. Pokud by nastala situace, kdy by byla kapitálová vybavenost nižší než tato hranice, Česká národní banka by byla nucena zasáhnout do hospodaření pojišťovny za účelem ochrany pojistníků.

„Solventnostní kapitálový požadavek se kalibruje tak, aby se zajistilo, že bude přihlédnuto ke všem kvantifikovatelným rizikům, jimž je pojišťovna nebo zajišťovna vystavena. Vztahuje se na stávající smlouvy a na nové smlouvy, které budou podle očekávání sepsány v následujících dvanácti měsících. U stávajících smluv kryje tento požadavek pouze neočekávané ztráty.

Solventnostní kapitálový požadavek odpovídá hodnotě v riziku primárního kapitálu pojišťovny nebo zajišťovny na hladině spolehlivosti 99,5 % v časovém horizontu jednoho roku.

Solventnostní kapitálový požadavek kryje alespoň tato rizika:

- a) neživotní upisovací riziko;*
- b) životní upisovací riziko;*
- c) zdravotní upisovací riziko;*
- d) tržní riziko;*
- e) úvěrové riziko;*
- f) operační riziko.*

Operační rizika uvedená v prvním pododstavci písm. f) zahrnují právní rizika a vylučují rizika vyplývající ze strategických rozhodnutí, jakož i rizika ztráty dobré pověsti.“¹

Solventnostní kapitálový požadavek se počítá zvlášť za každý typ rizika a následně se upravuje podle korelace s vypočtenými hodnotami za ostatní typy rizik. V Solventnosti II je uvedena standardní formule pro výpočet těchto rizik. Pojišťovny dále mohou pro výpočet SCR používat interních modelů, kde existují dva typy. Částečný interní model se používá pro výpočet SCR za některou rizikovou oblast, ale ne za všechny a u zbytku se aplikuje standardní formule. Úplný interní model pokrývá minimálně všechna výše zmíněná rizika a používá specifické formule pro všechny oblasti, na jejichž základě se dopočte výsledné SCR. Částečný i úplný interní model musí být schválen místním regulátorem, tedy v České republice Českou národní bankou.

¹ Solventnost II. Článek 101 odstavec 3-4 [online]. <http://eur-lex.europa.eu> [cit. 6. března 2018]. Dostupné na <<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:02009L0138-20140523>>.

Pojišťovny zpravidla analyzují výši kapitálového požadavku za rizikové oblasti odděleně, aby zjistily, jestli není výsledné SCR za daná rizika podle standardní formule příliš vysoké. Pokud by v porovnání s touto hodnotou bylo nákladově efektivní vytvořit částečný interní model pro toto riziko, pojišťovna tak učiní. Když dojde k závěru, že je výhodné mít interní model ke všem rizikům, tak přejde na úplný interní model. Každá pojišťovna by měla periodicky revidovat tato svá rozhodnutí, tak aby zbytečně nedržela větší množství kapitálu, než je nutné.

Hladina pravděpodobnosti 99,5 % v horizontu jednoho roku je také interpretovatelná tak, že se připouští nesolventnost pojišťovny, a tedy možný krach jednou za 200 let.

Výše zmíněná rizika, kterých se solventnostní kapitálový požadavek týká, jsou v Solventnosti II popsány následovně. Těmito rizikovými moduly se budu zabývat v následující kapitole, kde budu hodnotit jejich výši u jednotlivých pojišťoven.

1.1.1 Neživotní upisovací riziko

„Modul neživotního upisovacího rizika zohlední riziko vyplývající ze závazků týkajících se neživotního pojištění v souvislosti s krytými riziky a postupy používanými při výkonu činnosti.

Přihlédne k neurčitosti výsledků pojišťoven (...) v souvislosti se stávajícími pojistnými (...) závazky a s novými smlouvami, které budou podle očekávání sepsány v následujících dvanácti měsících.

Modul se vypočte (...) jako kombinace kapitálových požadavků alespoň k těmto podmodulům:

a) rizika ztráty nebo nepříznivé změny hodnoty pojistných závazků vyplývajících z kolísání načasování, četnosti a závažnosti pojistných událostí a načasování a výše částek na likvidaci pojistných událostí (riziko pojistného a technických rezerv v neživotním pojištění);

b) rizika ztráty nebo nepříznivé změny hodnoty pojistných závazků vyplývajících ze značné neurčitosti předpokladů při tvorbě cen a stanovení rezerv v souvislosti s mimořádnými nebo výjimečnými událostmi (neživotní katastrofické riziko).“²

² Solventnost II. Článek 105 odstavec 2 [online]. <http://eur-lex.europa.eu> [cit. 12. března 2018]. Dostupné na <<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:02009L0138-20140523>>.

1.1.2 Životní upisovací riziko

„Modul životního upisovacího rizika zohlední riziko vyplývající ze závazků týkajících se životního pojištění v souvislosti s krytými riziky a postupy používanými při výkonu činnosti.

Modul se vypočte (...) jako kombinace kapitálových požadavků alespoň k těmto podmodulům:

a) rizika ztráty nebo nepříznivé změny hodnoty pojistných závazků vyplývajících ze změn úrovně, vývoje nebo volatility měr úmrtnosti, kdy zvýšení míry úmrtnosti vede ke zvýšení hodnoty pojistných závazků (riziko úmrtnosti);

b) rizika ztráty nebo nepříznivé změny hodnoty pojistných závazků vyplývajících ze změn úrovně, vývoje nebo volatility měr úmrtnosti, kdy snížení míry úmrtnosti vede ke zvýšení hodnoty pojistných závazků (riziko dlouhověkosti);

c) rizika ztráty nebo nepříznivé změny hodnoty pojistných závazků vyplývajících ze změn úrovně, vývoje nebo volatility míry invalidity, míry chorobnosti a míry nemocnosti (riziko invalidity nebo pracovní neschopnosti a nemocnosti);

d) rizika ztráty nebo nepříznivé změny hodnoty pojistných závazků vyplývajících ze změn úrovně, vývoje nebo volatility nákladů vzniklých při správě pojistných a zajištěných smluv (riziko nákladů v životním pojištění);

e) rizika ztráty nebo nepříznivé změny hodnoty pojistných závazků vyplývajících z kolísání úrovně, vývoje nebo volatility revizních sazeb uplatňovaných na důchody, které jsou dány změnami v právním prostředí nebo zdravotním stavu pojištěných osob (riziko revize);

f) rizika ztráty nebo nepříznivé změny hodnoty pojistných závazků vyplývajících ze změn úrovně nebo volatility míry storna, míry ukončení, míry obnovení a míry odbytného u pojistných smluv (riziko storen);

g) rizika ztráty nebo nepříznivé změny hodnoty pojistných závazků vyplývajících ze značné neurčitosti předpokladů při tvorbě cen a stanovení rezerv v souvislosti s mimořádnými nebo zvláštními událostmi (životní katastrofické riziko).“³

³ Solventnost II. Článek 105 odstavec 3 [online]. <http://eur-lex.europa.eu>

1.1.3 Zdravotní upisovací riziko

„Modul zdravotního upisovacího rizika zohlední riziko vyplývající ze závazků týkajících se zdravotního pojištění, ať je či není provozováno na podobném technickém základě jako životní pojištění, v souvislosti s krytými riziky a používanými postupy při výkonu činnosti.

Pokrývá alespoň tato rizika:

- a) rizika ztráty nebo nepříznivé změny hodnoty pojistných závazků vyplývajících ze změn úrovně, vývoje nebo volatility nákladů vzniklých při správě pojistných a zajištěných smluv;*
- b) rizika ztráty nebo nepříznivé změny hodnoty pojistných závazků vyplývajících z kolísání načasování, četnosti a závažnosti pojistných událostí a načasování a výše částek na likvidaci pojistných událostí v době stanovení rezerv;*
- c) rizika ztráty nebo nepříznivé změny hodnoty pojistných závazků vyplývajících ze značné neurčitosti předpokladů při tvorbě cen a stanovení rezerv v souvislosti s vypuknutím rozsáhlých epidemií, jakož i nezvyklého nahromadění rizik v rámci těchto mimořádných okolností.“⁴*

1.1.4 Tržní riziko

„Modul tržního rizika zohlední riziko vyplývající z úrovně nebo volatility tržních cen finančních nástrojů, které ovlivňují hodnotu aktiv a závazků pojišťovny nebo zajišťovny. Tento modul řádným způsobem zohlední strukturální nesoulad mezi aktivy a závazky, zejména z hlediska jejich trvání.

Modul se vypočte (...) jako kombinace kapitálových požadavků alespoň k těmto podmodulům:

- a) citlivosti hodnot aktiv, závazků a finančních nástrojů na změny časové struktury úrokových měr nebo jejich volatility (úrokové riziko);*
- b) citlivosti hodnot aktiv, závazků a finančních nástrojů na změny úrovně tržních cen akcií nebo jejich volatility (akciové riziko);*

[cit. 15. března 2018]. Dostupné na <<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:02009L0138-20140523>>.

⁴ Solventnost II. Článek 105 odstavec 4 [online]. <http://eur-lex.europa.eu> [cit. 16. března 2018]. Dostupné na <<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:02009L0138-20140523>>.

c) citlivosti hodnot aktiv, závazků a finančních nástrojů na změny úrovně tržních cen nemovitostí nebo jejich volatility (nemovitostní riziko);

d) citlivosti hodnot aktiv, závazků a finančních nástrojů na změny úrovně kreditních rozpětí nebo jejich volatility v rámci časové struktury bezrizikových úrokových měr (riziko kreditního rozpětí);

e) citlivosti hodnot aktiv, závazků a finančních nástrojů na změny úrovně tržních cen směnných kurzů nebo jejich volatility (měnové riziko);

f) dodatečných rizik pro pojišťovnu nebo zajišťovnu vyplývajících z nedostatečné diverzifikace portfolia aktiv nebo z velké expozice riziku selhání jednotlivým emitentem cenných papírů nebo skupinou spřízněných emitentů (koncentrace tržního rizika).“⁵

1.1.5 Riziko selhání protistrany

„Modul rizika selhání protistrany zohlední možné ztráty v nadcházejících dvanácti měsících dané neočekávaným selháním nebo zhoršením kreditního ratingu protistran a dlužníků pojišťoven a zajišťoven. Modul rizika selhání protistrany se vztahuje na smlouvy týkající se snižování rizika, jako je například zajištění, sekuritizace a deriváty, pohledávky za zprostředkovateli, jakož i veškeré jiné úvěrové expozice, na které se nevztahuje podmodul rizika kreditního rozpětí. Náležitě zohlední kolaterál nebo jiné zajištění v držení pojišťovny nebo zajišťovny nebo na její účet a rizika s tím spojená.

Pro každou protistranu platí, že v modulu rizika selhání protistrany se přihlédne k celkové expozici riziku protistrany dotýčné pojišťovny nebo zajišťovny vůči uvedené protistraně nehledě na právní formu smluvních závazků vůči uvedené pojišťovně nebo zajišťovně.“⁶

1.2 Druhý pilíř

Takzvaný druhý pilíř Solventnosti II zavádí mimo jiné povinnost pro pojišťovny řídit rizika, alespoň v požadovaném rozsahu, což spadá do kompetencí oddělení Risk managementu. Pojišťovny musí identifikovat, měřit a hodnotit, monitorovat, spravovat a reportovat rizika, kterým jsou vystaveny.

⁵ Solventnost II. Článek 105 odstavec 5 [online]. <http://eur-lex.europa.eu> [cit. 16. března 2018]. Dostupné na <<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:02009L0138-20140523>>.

⁶ Tamtéž, odstavec 6

„Pojišťovny (...) musí mít účinný systém řízení rizik zahrnující strategie, procesy a postupy hlášení nezbytné pro neustálé zjišťování, měření, sledování, řízení a hlášení rizik, na jednotlivé a souhrnné úrovni, jimž jsou nebo by mohly být vystaveny, a jejich vzájemných závislostí.

Uvedený systém řízení rizik musí být účinný a dobře začleněn do organizační struktury a rozhodování pojišťovny nebo zajišťovny, a musí být brán náležitě na zřetel osobami, které skutečně podnik řídí nebo v něm zastávají jiné klíčové funkce.

Systém řízení rizik se vztahuje na rizika, která budou zahrnuta do výpočtu solventnostního kapitálového požadavku, jak je stanoveno v čl. 101 odst. 4, jakož i na rizika, která nejsou zahrnuta nebo nejsou plně zahrnuta do jeho výpočtu.

Systém řízení rizik se vztahuje alespoň na tyto oblasti:

- a) upisování pojištění a tvorba technických rezerv;*
- b) řízení aktiv a závazků;*
- c) investice, zejména deriváty a podobné závazky;*
- d) řízení rizika likvidity a rizika koncentrace;*
- e) řízení operačních rizik;*
- f) zajištění a další techniky snižování rizik.*

Pojišťovny a zajišťovny zavedou funkci řízení rizik, která je členěna tak, aby usnadnila provádění systému řízení rizik.

Pro pojišťovny (...), které používají částečný nebo úplný interní model (...) se funkce řízení rizik vztahuje na tyto další úkoly:

- a) navrhnout a provést interní model;*
- b) testovat a ověřit platnost interního modelu;*
- c) vést dokumentaci k internímu modelu a jeho veškerým změnám;*
- d) analyzovat chování interního modelu a vypracovávat o něm souhrnné zprávy;*

e) informovat správní, řídicí nebo kontrolní orgán o chování interního modelu, uvádět oblasti, v nichž je zapotřebí zlepšení, a podávat uvedenému orgánu nejnovější informace o úsilí zlepšit dříve zjištěné slabé stránky“⁷

Výše uvedený článek 44 Solventnosti II popisuje systém řízení rizik a související oblasti. Všechny tyto oblasti, na které se vztahuje Systém řízení rizik musí být popsány ve Zprávě o solventnosti a finanční situaci (SFCR) a budu se jimi dále zabývat v následujících kapitolách při porovnání mezi jednotlivými pojišťovnami.

1.3 Třetí pilíř

Třetí pilíř Solventnosti II zahrnuje povinnost podávání zpráv regulátorovi a zveřejňování finančních i nefinančních informací o pojišťovně. Podle Solventnosti II musí reportované informace zahrnovat informace o systému správy uplatňovaného pojišťovny, o činnosti, které provádějí, o rizicích, jimž čelí a systému řízení rizik, o kapitálové struktuře, potřebách a řízení.⁸

Zpráva o solventnosti a finanční situaci musí být zveřejňována každoročně. Musí obsahovat následující informace v plném rozsahu:

„a) popis činnosti a výkonnosti pojišťovny (...);

b) popis řídicího a kontrolního systému a posouzení jeho přiměřenosti s ohledem na rizikový profil pojišťovny (...);

c) popis vystavení rizikům, koncentrace rizik, snížení rizik a citlivosti rizik, a to samostatně pro každou kategorii rizika;

d) popis – a to samostatně pro aktiva, technické rezervy a další závazky – podkladů a metod použitých k jejich ocenění spolu s vysvětlením veškerých významných rozdílů v podkladech a metodách použitých k jejich ocenění v účetní závěrce;

e) popis řízení kapitálu, včetně alespoň:

i) struktury a výše kapitálu a jeho kvality;

⁷ Solventnost II. Článek 44 [online]. <http://eur-lex.europa.eu> [cit. 18. března 2018]. Dostupné na <<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:02009L0138-20140523>>.

⁸ Solventnost II. Článek 35 odstavec 1 písm. a) [online]. <http://eur-lex.europa.eu> [cit. 21. března 2018]. Dostupné na <<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:02009L0138-20140523>>.

ii) výše solventnostního kapitálového požadavku a minimálního kapitálového požadavku;

iii) možnosti uvedené v článku 304, která je použita pro výpočet solventnostního kapitálového požadavku;

iv) informací umožňujících řádné porozumění hlavním rozdílům mezi předpoklady souvisejícími se standardním vzorcem a předpoklady souvisejícími s jakýmkoli interním modelem použitým pojišťovnou (...) pro výpočet jejího solventnostního kapitálového požadavku;

v) částky jakéhokoli nedodržení minimálního kapitálového požadavku nebo jakéhokoli významného nedodržení solventnostního kapitálového požadavku během období, o němž se podává zpráva, a to i kdyby bylo toto nedodržení následně vyřešeno, s vysvětlením vzniku a následků, jakož i jakýchkoli přijatých nápravných opatření.“⁹

Všechny výše zmíněné oblasti musí být ve Zprávě o solventnosti a finanční situaci, ale za předpokladu, že zveřejněním těchto informací nezískají konkurenti pojišťovny významnou neoprávněnou výhodu. Dále se nezveřejňují informace, které zavazují pojišťovnu vůči jiným protistranám k zachování tajemství nebo důvěrnosti. Nezveřejnění informace musí povolit regulátor a pojišťovna to uvede ve své Zprávě o solventnosti a finanční situaci spolu s odůvodněním.¹⁰

„V případě jakéhokoli důležitého vývoje, který významně ovlivňuje relevantnost informací zveřejňovaných podle článků 51 a 53, pojišťovny (...) sdělují vhodné informace o povaze a účincích tohoto vývoje.

Pro účely prvního pododstavce se za důležitý vývoj považuje přinejmenším:

a) pokud je zaznamenáno nedodržování minimálního kapitálového požadavku a orgán dohledu buď soudí, že pojišťovna (...) nebude schopna předložit reálný krátkodobý

⁹ Solventnost II. Článek 51 [online]. <http://eur-lex.europa.eu> [cit. 21. března 2018]. Dostupné na <<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:02009L0138-20140523>>.

¹⁰ Solventnost II. Článek 53 [online]. <http://eur-lex.europa.eu> [cit. 23. března 2018]. Dostupné na <<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:02009L0138-20140523>>.

finanční plán, nebo neobdrží tento plán do jednoho měsíce ode dne, kdy bylo nedodržení zjištěno;

b) pokud je zaznamenáno významné nedodržování solventnostního kapitálového požadavku a orgány dohledu neobdrží reálný ozdravný plán do dvou měsíců ode dne, kdy bylo nedodržení zjištěno.

V případech uvedených v druhém pododstavci písm. a) orgány dohledu požadují, aby dotyčná pojišťovna (...) okamžitě zveřejnila částku nedodržování a rovněž podala vysvětlení jeho vzniku a následků, včetně veškerých přijatých nápravných opatření. Pokud navzdory krátkodobému finančnímu plánu, který byl původně považován za reálný, nebylo vyřešeno nedodržování minimálního kapitálového požadavku do tří měsíců od jeho zjištění, sdělí se to na konci uvedeného období a rovněž podá vysvětlení jeho vzniku a následků, včetně veškerých dalších nápravných opatření, jež byla přijata, a také veškerých dalších nápravných opatření, jež jsou plánována.

V případech uvedených v druhém pododstavci písm. b) orgány dohledu požadují, aby dotyčná pojišťovna (...) okamžitě sdělila částku nedodržování a rovněž podala vysvětlení jeho vzniku a následků, včetně veškerých přijatých nápravných opatření. Pokud navzdory ozdravnému plánu, který byl původně považován za reálný, nebylo vyřešeno nedodržování solventnostního kapitálového požadavku do šesti měsíců po jeho zjištění, sdělí se to na konci daného období a rovněž podá vysvětlení jeho vzniku a následků, včetně veškerých dalších nápravných opatření, jež byla přijata, a také veškerých dalších nápravných opatření, jež jsou plánována.

2. Pojišťovny a zajišťovny mohou zveřejňovat z vlastního rozhodnutí veškeré informace nebo podávat vysvětlení týkající se jejich solventnosti a finanční situace, jejichž zveřejnění nebo podání není již vyžadováno podle článků 51 a 53 a odstavce 1 tohoto článku.¹¹

Ve zkratce tedy článek 54 uvádí povinnost pro pojišťovny zveřejnit jakékoliv nedodržení minimálního a solventnostního kapitálového požadavku (MCR a SCR), rozdíl mezi skutečnou a požadovanou hodnotou u MCR a SCR, povinnost vytvoření reálného krátkodobého finančního plánu, kdyby nastal tento případ a zveřejnění dosažení výsledků

¹¹ Solventnost II. Článek 54 [online]. <http://eur-lex.europa.eu> [cit. 23. března 2018]. Dostupné na <<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:02009L0138-20140523>>.

v požadovaném čase. Dále se pro tyto případy tvoří ozdravný plán, podle kterého se má SCR dostat nad hodnotu požadovanou regulátorem do šesti měsíců od zjištění.

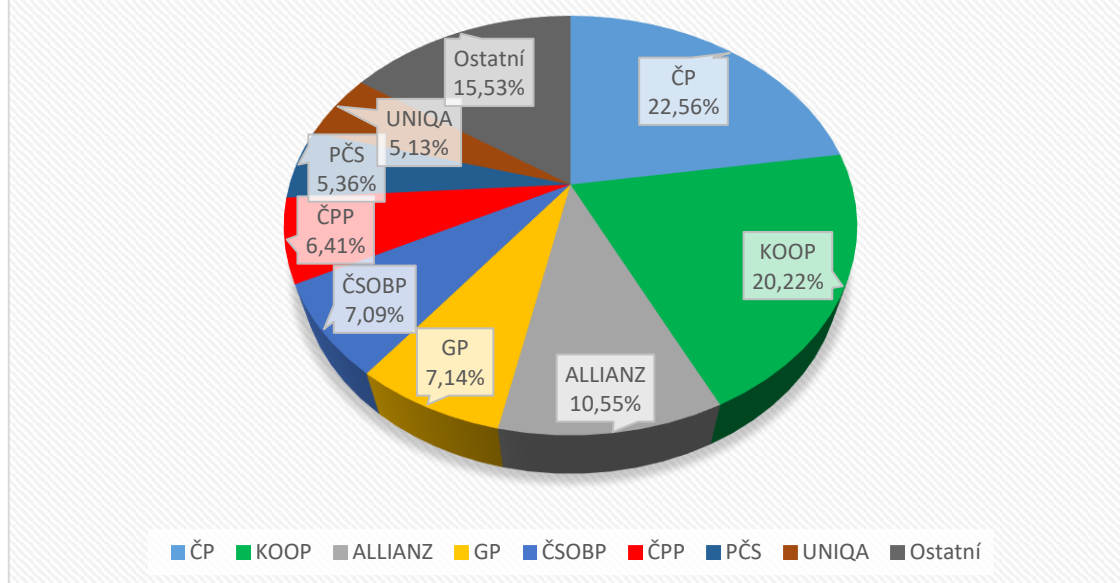
Všechny výše zmíněné články ze Solventnosti II velmi úzce souvisí se Zprávami o solventnosti a finanční situaci. Dle článků spadajících do prvního pilíře se musí řídit rizika, kterým je v této zprávě věnována celá kapitola. Dále se pro tyto rizika vytváří dva druhy kapitálového požadavku, tedy SCR a MCR. V rámci článků spadajících do druhého pilíře se zavádí systém řízení rizik, který se vztahuje na rizika, která jsou zahrnuta do výpočtu solventnostního kapitálového požadavku. Zároveň definuje, na které oblasti se vztahuje funkce řízení rizik, když pojišťovna pro výpočet SCR používá plný nebo částečný interní model. Vybrané články ze třetího pilíře se zabývají povinnými náležitostmi Zprávy o solventnosti a finanční situaci, tedy jaké informace o jakých oblastech musí obsahovat. Vše se opět točí kolem rizik, které dopadají na pojišťovnu podle kategorií, řízení kapitálu včetně výpočtu SCR, popisu podkladů a metod použitých k ocenění aktiv, technických rezerv a dalších závazků.

2 Výběr pojišťoven na českém trhu

V této kapitole se věnuji výběru pojišťoven pro následné porovnání a analýzu. Jako kritérium výběru jsem se rozhodl brát roční předepsané pojistné, neboť je to jasný a srozumitelný ukazatel, jak si pojišťovna stojí na trhu. Česká asociace pojišťoven sleduje 26 pojišťoven (zahrnuje i ČKP), její metodika sledování údajů nezahrnuje přeshraniční služby formou pobočky nebo v rámci svobody poskytování služeb. Tyto služby tedy pro účely této práce nebudou brány v potaz.

I přesto, že data České asociace pojišťoven za rok 2017 jsou v době psaní práce již k dispozici, použiji data za rok 2016, protože Zprávy o solventnosti a finanční situaci za rok 2017 by měly být zveřejněny 7. 5. 2018. Tudíž pro relevanci porovnání je nutné porovnat data za rok 2016.

Předepsané smluvní pojistné v tis. CZK za 2016

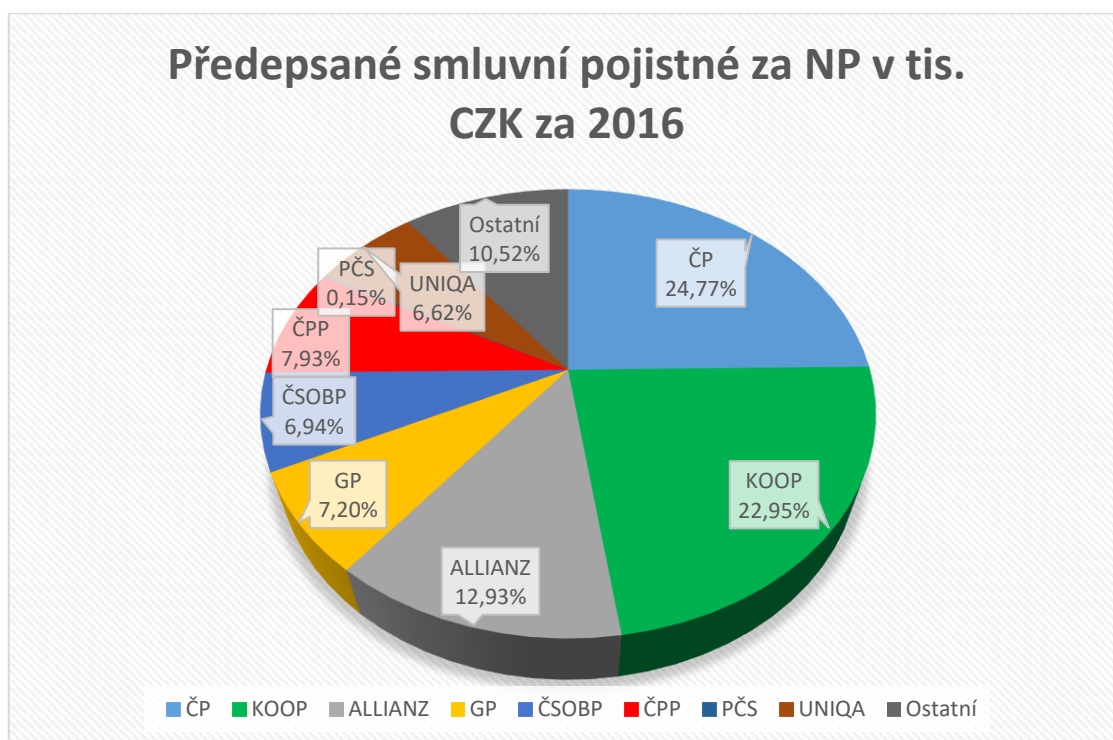

Graf 1 Předepsané smluvní pojistné v ČR

Zdroj: ČAP. *Vývoj pojistného trhu*[online]. [cit. 29. března 2018]. Dostupné na <http://www.cap.cz/images/statisticke-udaje/vyvoj-pojisteno-trhu/STAT-2016Q4-CAP-CZ-2017-01-25-WEB.pdf>. vlastní zpracování

Pro účely grafu jsem zvolil pouze relativní hodnoty, aby bylo patrné, jaký tržní podíl, která pojišťovna má. Celkové předepsané pojistné za rok 2016 bylo 118 502 429 tis. CZK, a absolutní výši předepsaného pojistného jednotlivých pojišťoven se budu dále zabývat v následujících kapitolách. V grafu jsou jednotlivě pouze pojišťovny s tržním podílem větším než 5 %, kterými se budu v následujících kapitolách dále zabývat. Tedy těchto 8 pojišťoven bude předmětem následné analýzy v tomto pořadí: Česká pojišťovna, Kooperativa, Allianz, ČSOB Pojišťovna, Generali pojišťovna, Česká podnikatelská pojišťovna, Pojišťovna České spořitelny a UNIQA. Následující pojišťovna v pořadí podle předepsaného pojistného je NN (3,2 % trhu), která je již znatelně pod hranicí 5 % a navíc se zabývá pouze životním pojištěním oproti výše zmíněným pojišťovnám, které jsou všechny univerzální.¹²

¹² ČAP. *Vývoj pojistného trhu*[online]. [cit. 29. března 2018]. Dostupné na <http://www.cap.cz/images/statisticke-udaje/vyvoj-pojisteno-trhu/STAT-2017Q4-CAP-CZ-2018-01-25-WEB.pdf>

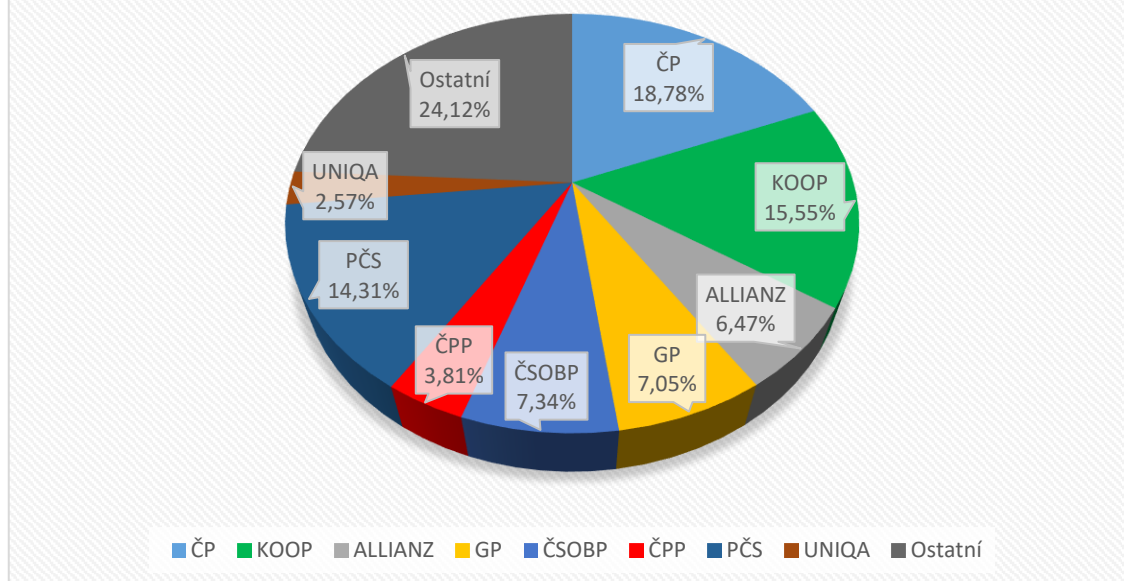
Graf 2 Předepsané smluvní pojistné za NP v ČR

Zdroj: ČAP. *Vývoj pojistného trhu*[online]. [cit. 29. března 2018]. Dostupné na <<http://www.cap.cz/images/statisticke-udaje/vyvoj-pojisteno-trhu/STAT-2016Q4-CAP-CZ-2017-01-25-WEB.pdf>>. vlastní zpracování

Celkové předepsané pojistné za neživotní pojištění bylo v roce 2016 74 840 701 tis. CZK. Trh neživotního pojištění v České republice má stabilně výrazně větší objem než trh životního pojištění. K roku 2016 byl poměr 63:37 ve prospěch neživotního pojištění. Jak znázorňuje graf, všechny porovnávané pojišťovny kromě PČS mají významný podíl na trhu neživotního pojištění. PČS se skoro zanedbatelným podílem 0,15 % je tedy téměř výhradně orientovaná na životní pojištění. Zároveň je zde patrný vyšší tržní podíl ČPP oproti porovnání celkového trhu.

Jak je patrné z následujícího grafu zobrazujícího rozdělení českého trhu životního pojištění, tento trh je mnohem více rozdrobený, než celkový nebo neživotního pojištění. Ostatní pojišťovny, které se nedostaly v celkovém srovnání přes pětiprocentní hranici tržního podílu, zde dohromady mají 24,12 % trhu. K roku 2016 měl hodnotu 43 661 727 tis. CZK. PČS má na tomto trhu třetí nejvyšší podíl, tedy 14,31 %, což vyrovnává nízké hodnoty na trhu neživotního pojištění.

Předepsané smluvní pojistné za ŽP v tis. CZK za 2016

Graf 3 Předepsané smluvní pojistné za NP v ČR

Zdroj: ČAP. *Vývoj pojistného trhu*[online]. [cit. 29. března 2018]. Dostupné na <http://www.cap.cz/images/statisticke-udaje/vyvoj-pojisteno-trhu/STAT-2016Q4-CAP-CZ-2017-01-25-WEB.pdf>. vlastní zpracování

3 Analýza vybraných pojišťoven

Protože se metodika České asociace pojišťoven neshoduje s metodou vykazování podle Solventnosti II, hodnoty předepsaného pojistného nejsou v SFCR totožné. Pro následující analýzu v další kapitole se budu řídit hodnotami ze zpráv SFCR, neboť všechna porovnávaná data pochází z těchto zpráv.

Všechny hodnoty v grafech rozdělení SCR a v grafech znázorňujících poměr kapitálu a kapitálových požadavků jsou uvedeny v tisících. Pro účely porovnání solventnostního kapitálového požadavku jsou následující grafy nediverzifikovaného SCR u každé pojišťovny stejné struktury, aby bylo možné s nimi dále pracovat. Různé pojišťovny totiž pracují s jednotlivými rizikovými moduly včetně diverzifikačních efektů různě. Podle Solventnosti II je nejspřávnější způsob následující:

Tabulka 1 Tvorba kapitálového požadavku

<i>Tvorba kapitálového požadavku</i>	
+	Tržní riziko
+	Životní upisovací riziko
+	Neživotní upisovací rizika
+	Zdravotní upisovací rizika
+	Riziko selhání protistrany
-	Diverzifikační efekty
=	BSCR
+	Operační riziko
-	Schopnost absorbovat ztráty
=	SCR

Zdroj: Solventnost II, vlastní zpracování

Tento způsob pracuje s BSCR¹³, tedy základním kapitálovým požadavkem, který se vypočte jako součet rizikových modulů tržního, životního upisovacího, neživotního upisovacího, zdravotního upisovacího a rizika selhání protistrany, kde jsou následně od tohoto součtu odečteny diverzifikační efekty za výše zmíněné rizikové moduly. Tyto diverzifikační efekty se vztahují pouze k těmto modulům, kapitálový požadavek k operačnímu riziku tímto způsobem není možné snížit. Diverzifikační efekty se zde započítávají z toho důvodu, že existuje nějaká korelace mezi jednotlivými rizikovými moduly, tudíž se ovlivňují navzájem a zároveň je reálně nemožné, aby všechny počítané scénáře nastaly v jeden okamžik.

Některé pojišťovny ve svých zprávách SFCR pracují s BSCR, některé ho pouze zmiňují a některé se jím vůbec nezabývají. I přesto, že některé pojišťovny používají BSCR, tak následně ukazují v grafu podíl jednotlivých rizikových modulů na BSCR se zahrnutým operačním rizikem, přičemž do BSCR by operační riziko spadat nemělo. Rozhodl jsem se tedy, že v grafu podílů jednotlivých rizikových modulů budu používat termín nediverzifikované SCR a zároveň zahrnu operační riziko. Diverzifikační efekty v tomto grafu procentuálního rozdělení nejsou zahrnuty, neboť nepůsobí rovnoměrně (a pojišťovny neuvádí ve všech případech, na které riziko jak působí) a na operační riziko nepůsobí vůbec.

V případě kumulativního grafu rozdělení SCR po jednotlivých modulech včetně výše jsem zahrnul operační riziko taktéž před diverzifikační efekty opět z důvodu nejednotného reportingu ve zprávách SFCR.

¹³ Basic Solvency Capital Requirement, základní solventnostní kapitálový požadavek

3.1 Česká pojišťovna

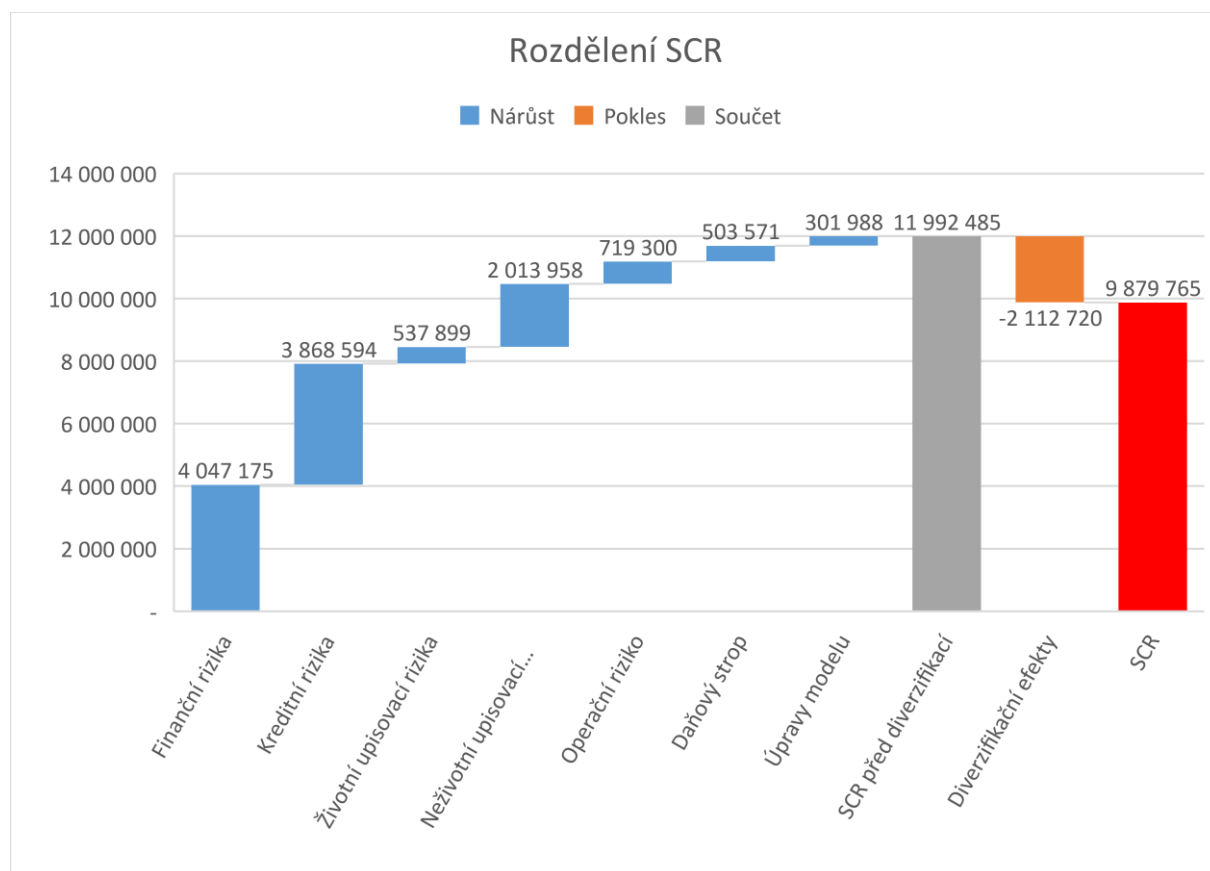
Česká pojišťovna je stále ještě jedničkou na trhu, ačkoliv se její tržní podíl v čase zmenšoval, přičemž se v posledních letech pohybuje kolem 23 %. V následující tabulce je předepsané pojistné dle SFCR za 2016.

Tabulka 2 Předepsané pojistné ČP

Předepsané pojistné	v tis. CZK
NP	18 804 972
ŽP	8 790 145
Celkem	27 595 117

Zdroj: SFCR ČP, vlastní zpracování

Česká pojišťovna používá pro účely výpočtu Solventnostního kapitálového požadavku částečný interní model, který zahrnuje finanční, kreditní, pojistná neživotní a pojistná životní a zdravotní rizika. Pro výpočet kapitálového požadavku za operační rizika je použita standardní formule. Následující graf ukazuje hodnoty jednotlivých oblastí rizik ve výši pro SCR.

Graf 4 Rozdělení SCR ČP

Zdroj: SFCR ČP, vlastní zpracování

Na předchozím grafu je zobrazeno rozdělení SCR podle jednotlivých skupin rizik v pořadí uvedeném ve zprávě SFCR. Finanční rizika zde zaujímají první místo, v rámci částečného interního modelu ČP zahrnují rizika úrokových výnosů, volatility úrokové sazby, ceny akcií, volatility akcií, nemovitostní, měnové a koncentrace. ČP používá SAA (strategická alokace aktiv) a ALM (Assets-liabilities management) k zajištění komplexního řízení aktiv a závazků. SAA ročně stanovuje cílové expozice a limity z hlediska minimální a maximální přípustné expozice pro každou příslušnou třídu aktiv, dále zahrnuje nesoulad ALM a investiční kroky k jeho snížení. Pro cizoměnové investiční instrumenty platí, že jsou buď dynamicky zajištěny v CZK nebo alokovány k technickým rezervám v cizí měně.

V rámci řízení úrokového rizika ČP jsou pozice v portfoliu s pevným výnosem a zajišťovací deriváty otevírány, upravovány a uzavírány před datem splatnosti v závislosti na stavu rizikové kapacity nebo rizikového apetitu.

Pro ČP jsou kreditní rizika na druhém místě podle objemu dopadu do SCR, kde zabírají 32, 26 % nediverzifikovaného kapitálového požadavku. ČP uvádí jako hlavní techniku snižování kreditního rizika řízení aktiv s ohledem na závazky. Portfolio aktiv je investováno a vyvažováno podle tříd aktiv a duračních vah.

Další v pořadí je životní upisovací riziko, které tvoří v případě ČP pouze 4,49 % nediverzifikovaného SCR. Tento kapitálový požadavek je počítán jako rozdíl mezi technickými rezervami podle Solventnosti II po použití zátěžových scénářů a nejlepším odhadem technických rezerv podle Solventnosti II. Podle ČP patří mezi dva hlavní nástroje obrany před životními upisovacími riziky účinná cenotvorba a výběr rizik před sjednáním smlouvy prostřednictvím upisování. U pojistného kmene s biometrickým rizikem¹⁴ je zohledněna riziková přírážka k hodnotám z úmrtnostních tabulek. Zároveň se hodnoty z těchto tabulek každoročně posuzují, zda jsou přiměřené.

Neživotní upisovací riziko má u ČP téměř čtyřikrát větší váhu (16,79 %) v porovnání s rizikem životním. ČP jej řídí prostřednictvím upisovací strategie a upisovacích limitů. Upisovací limity určují maximální výši rizik a skupiny pojištění, které může společnost upsat bez dalšího schválení. Klíčová technika snížení tohoto rizika je zajištění a ČP jej

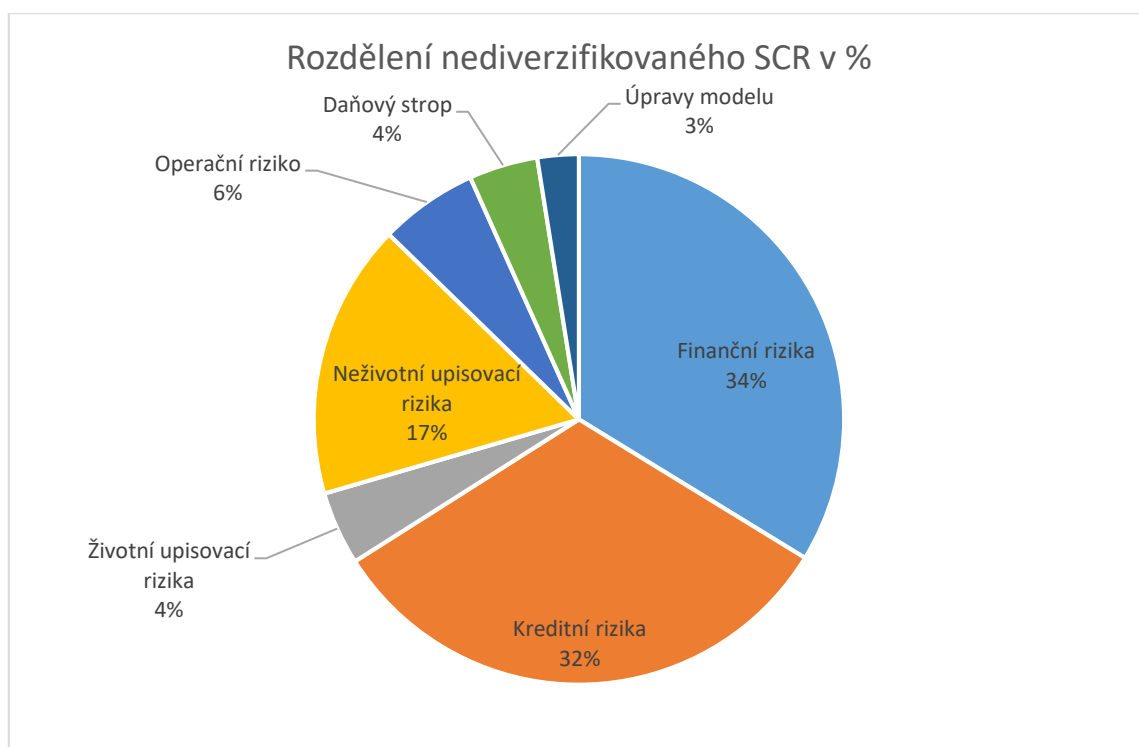
¹⁴ Biometrickým rizikem jsou podle České pojišťovny definována rizika jako neurčitost předpokladů týkajících se míry úmrtnosti, dlouhověkosti, zdraví, nemocnosti a invalidity s ohledem na oceňování pojistných závazků.

využívá v tradiční formě, kde hlavním zajištěтелем je skupina Generali prostřednictvím kaptivní zajišťovny GP Reinsurance EAD.

Operační rizika jsou jako jediná v ČP počítána použitím standardní formule. Podílí se na nediverzifikovaném SCR 6 %, což představuje znatelnou hodnotu. ČP klasifikuje následující typy událostí operačního rizika: interní podvod, externí podvod, bezpečnost na pracovišti, neúmyslné jednání nebo nedbalost vůči klientům nebo ztráty způsobené povahou nebo formou produktu, poškození hmotných aktiv, přerušení obchodní činnosti a selhání systému, chyby při zpracování transakcí nebo při řízení procesů nebo ztráty plynoucí ze vztahů s protistranami. ČP řídí operační rizika za pomoci sběru údajů o ztrátách z incidentů operačního rizika, hodnocení rizik a analýz scénářů. V rámci hodnocení rizik se zjišťuje inherentní i reziduální rizikové expozice společnosti. Následně se jeho prostřednictvím analyzují rizikové scénáře. Jako hlavní rizika ČP identifikovala zavádění všech požadavků stanovených novými právními předpisy a externí podvody.

Kromě výše zmíněných oblastí rizik je SCR České pojišťovny zvýšeno o úpravu modelu zohledňující rizika, které v částečném interním modelu nejsou zahrnuta dostatečně. Položka daňový strop představuje změnu v odložených daních po aplikaci negativního scénáře, která nemůže být absorbována vzhledem k výši čistého daňového závazku.

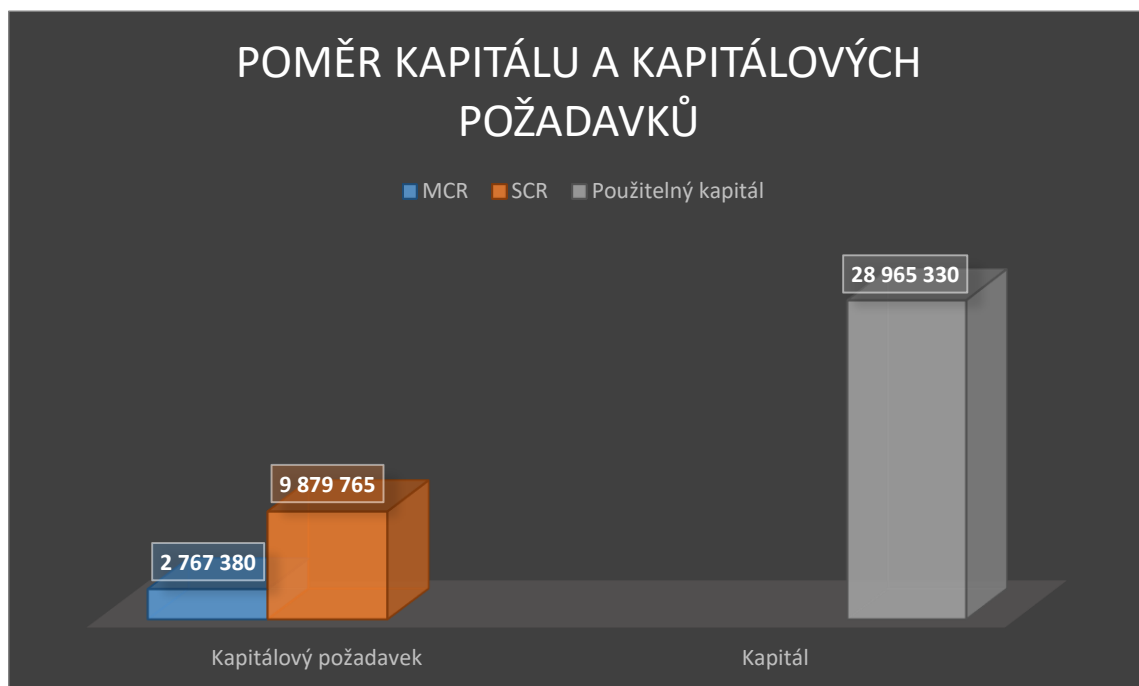
Na prvním místě jako hlavní riziko v rámci SCR Česká pojišťovna identifikuje riziko volatility investičních aktiv, které v její metodice spadá pod finanční rizika. Pro úplnost následující graf zobrazuje rozdělení nediverzifikovaného SCR podle jednotlivých skupin rizik.

Graf 5 Rozdělení nediverzifikovaného SCR v % ČP

Zdroj: SFCR ČP, vlastní zpracování

ČP uvádí, že jsou rizika definována a monitorována jak na úrovni společnosti, tak na úrovni celé skupiny Generali.

Graf 6 Poměr kapitálu ke kapitálovým požadavkům ČP

Zdroj: SFCR ČP, vlastní zpracování

Jak je patrné z předchozího grafu, Česká pojišťovna nemá žádné problémy splnit požadavky kapitálové přiměřenosti. Ve skutečnosti za rok 2016 měla solventnostní poměr ve výši 293 %. Poměr SCR k MCR u ČP vychází 357 %. Všechn použitelný kapitál je Třídy 1 – neomezený (Tier I capital), tedy nejvyšší třída kapitálu.¹⁵

3.2 Kooperativa

Kooperativa měla k roku 2016 podle ČAP relativně těsně druhý největší podíl na českém pojistném trhu s 20,2 % a stabilně se kolem 20 % drží. Podle zprávy SFCR je ovšem přijaté pojistné výrazně vyšší než u České pojišťovny, protože na rozdíl od metodiky ČAP eviduje zvlášť předepsané pojistné za zákonné pojištění, do čehož patří především pojištění pracovních úrazů. V následující tabulce je předepsané pojistné za rok 2016 dle SFCR.

Tabulka 3 Předepsané pojistné KOOP

<i>Předepsané pojistné</i>	<i>v tis. CZK</i>
<i>NP</i>	17 962 000
<i>ŽP</i>	8 658 000
<i>ZP¹⁶</i>	5 711 000
<i>Celkem</i>	32 331 000

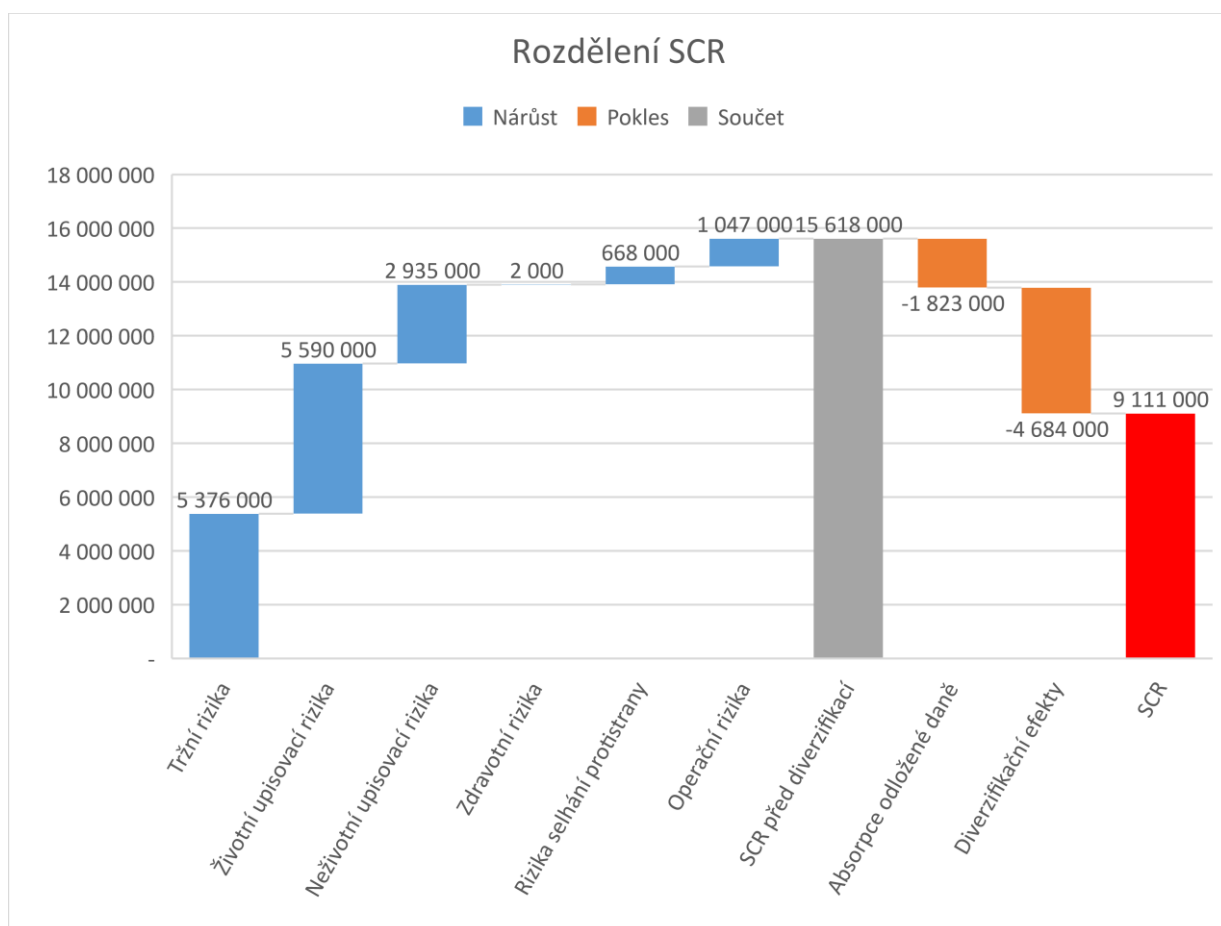
Zdroj: SFCR KOOP, vlastní zpracování

Kooperativa používá pro účely výpočtu Solventnostního kapitálového požadavku částečný interní model pro neživotní a zdravotní upisovací rizika, a tedy pro tržní, životní upisovací, kreditní a operační rizika je používána standardní formule. Následující graf ukazuje hodnoty jednotlivých oblastí rizik ve výši pro SCR.

¹⁵ Česká pojišťovna. *Zpráva o solventnosti a finanční situaci 2016* [online]. [cit. 1. dubna 2018].

Dostupné na <https://www.ceskapojistovna.cz/documents/10262/10989513/SFCR_Y16_CZ_CP.pdf>.

¹⁶ Zákonné pojištění

Graf 7 Rozdělení SCR KOOP

Zdroj: SFCR KOOP, vlastní zpracování

Vzhledem k tomu, že Kooperativa má velké množství rezerv investovaných v akciovém portfoliu, je v rámci tržního rizika akciové riziko nejvýznamnější a jeho dopad do SCR je roven 4 304 mil. CZK před diverzifikačním efektem. Akciové portfolio se primárně skládá z expozic vůči majetkovým účastem, investičním fondům, dále pak v menší míře z akcií a alternativních investic. Toto portfolio vyžaduje mnohem vyšší kapitálový požadavek než investice do státních dluhopisů, která je obecně vnímána jako téměř bezriziková. Proto je tedy úrokové riziko v rámci tržního až na druhém místě s dopadem 1 560 mil. CZK do SCR i přesto, že dluhopisy představují téměř tři čtvrtiny celkového investičního portfolia. K poměru mezi akciovým a úrokovým rizikem přispívá i fakt, že přes 90 % hodnoty představují dluhopisy s ratingem alespoň A+. V rámci rizika koncentrace expozic vůči tržním rizikům je největší vůči České republice jakožto emitentovi dluhopisů. Investiční a riziková strategie (IRS) definuje a limituje tržní rizika. IRS obsahuje jasně vymezené třídy aktiv pro investice, schválené limity pro jednotlivé třídy aktiv (dluhopisy, akcie, majetkové účasti, nemovitosti atd.) a další specifické limity

snižující rizika (např. maximální doby splatnosti, rating, skupiny emitentů apod.) k zajištění diverzifikace, bezpečnosti, likvidity a profitability portfolia. Úrokové riziko je řízeno pomocí ALM, u měnového jsou používány měnové deriváty (FX), jejichž pozice je pravidelně monitorována.

V rámci životního upisovacího rizika je největším rizikem riziko storen. Jeho výše je vypočítána standardní formulí, pro Kooperativu by byla výrazně negativní situace, kdyby bylo okamžitě klienty vypovězeno 40 % smluv životního pojištění. Riziko storen tvoří nadpoloviční většinu kapitálového požadavku za životní upisovací rizika. Druhé nejvýznamnější riziko je riziko invalidity, které je spojeno s vážnými úrazy a dlouhodobými nemocemi a představuje ztrátu plynoucí z významného nárůstu škod v této oblasti.

Neživotní upisovací riziko má výrazně nižší dopad do SCR než životní pravděpodobně z důvodu použití částečného interního modelu pro jeho výpočet. Největší podíl na čistém SCR podle druhů pojištění má ostatní pojištění motorových vozidel a povinné ručení. U pojištění majetku je podíl na SCR významně snížen sjednaným zajištěním o více než 90 %. Zajistný program je ve většině případů sjednáván v kombinaci s ČPP, případně s celou VIG a kombinuje kvótové zajištění, excedentní zajištění a zajištění škodního nadměru včetně katastrofického nadměru pro pojištění majetku, přepravy a havarijního pojištění.

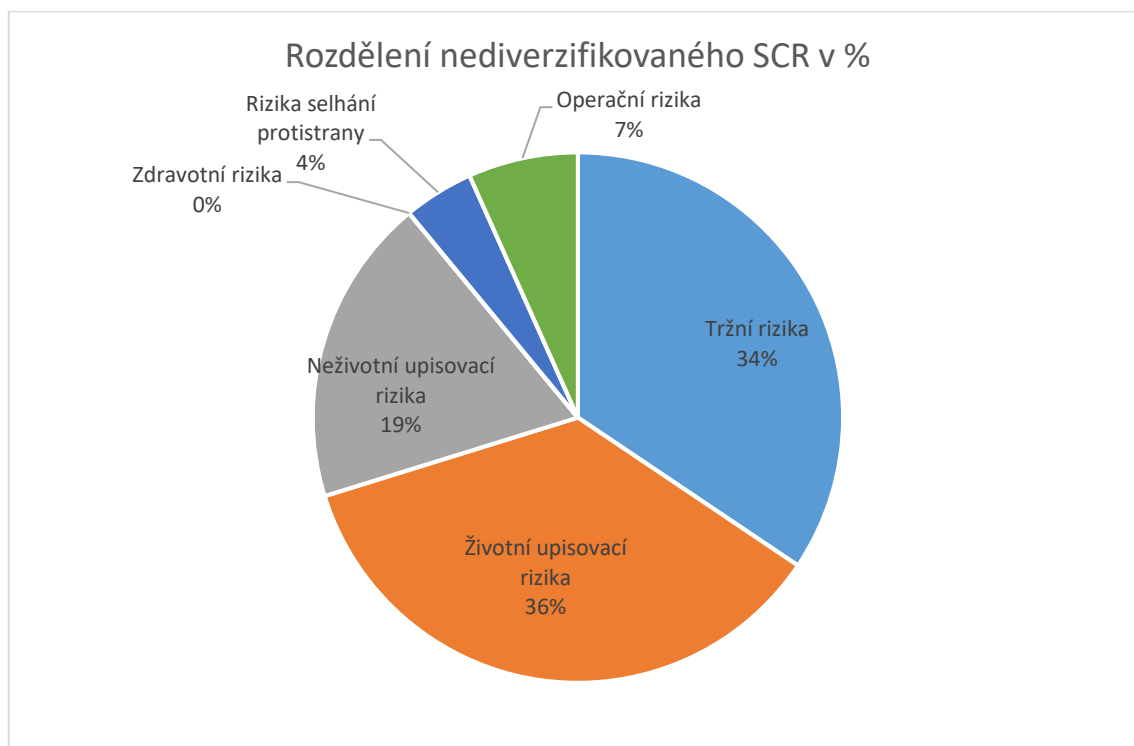
Zdravotní riziko vzhledem ke svému zanedbatelnému dopadu do SCR není ve zprávě dále komentováno.

Riziko selhání protistrany je kvantifikováno opět pomocí standardní formule a přímo se odvíjí od výše částek vymahatelných ze zajištění a pohledávek za zajišťovny (6,4 mld. CZK), bankovních účtů (3 mld. CZK), pohledávek za pojistníky zprostředkovateli (1,2 mld. CZK) a ostatních pohledávek (např. poskytnuté úvěry v hodnotě 205 mil. CZK). Základními metodami řízení rizika selhání protistrany jsou limity expozic vůči jednotlivým protistranám a stanovení minimálního kreditního ratingu, který protistrana musí mít. U zajišťoven jsou tyto limity stanoveny na úrovni celé skupiny VIG, která vydává závazný seznam zajišťoven, s nimiž je možné uzavírat zajistné smlouvy.

Operační riziko je pro účely SCR opět vypočteno pomocí standardního vzorce, tedy v závislosti na výši technických rezerv a předepsaného pojistného. V oblasti operačních

rizik Kooperativa používá interní kontrolní systém, v jehož rámci jsou definovány a nastaveny odpovídající kontrolní mechanismy, jejichž pomocí je minimalizováno zbytkové riziko. Reálným vyhodnocením operačního rizika v Kooperativě je proces Mapování rizik, v jehož rámci jsou ve spolupráci se zaměstnanci všech útvarů identifikována rizika, jimž jejich útvary čelí, dále jsou kvalitativně popsána ve smyslu jejich závažnosti a frekvence a jsou k nim v návaznosti na vnitřní kontrolní systém přiřazovány kontrolní mechanismy sloužící k minimalizaci těchto rizik. Výstupem je pak Matice rizik a kontrol (RCM) a z ní odvozené tzv. heat mapy. Kooperativa člení svá operační rizika do příslušných skupin podle jejich charakteristik a každá skupina operačních rizik pak obsahuje konkrétní rizika, která jsou vyhodnocována obdobným způsobem. Jako nejvýznamnější rizika byla identifikována procesní a organizační rizika, software rizika a IT bezpečnost.

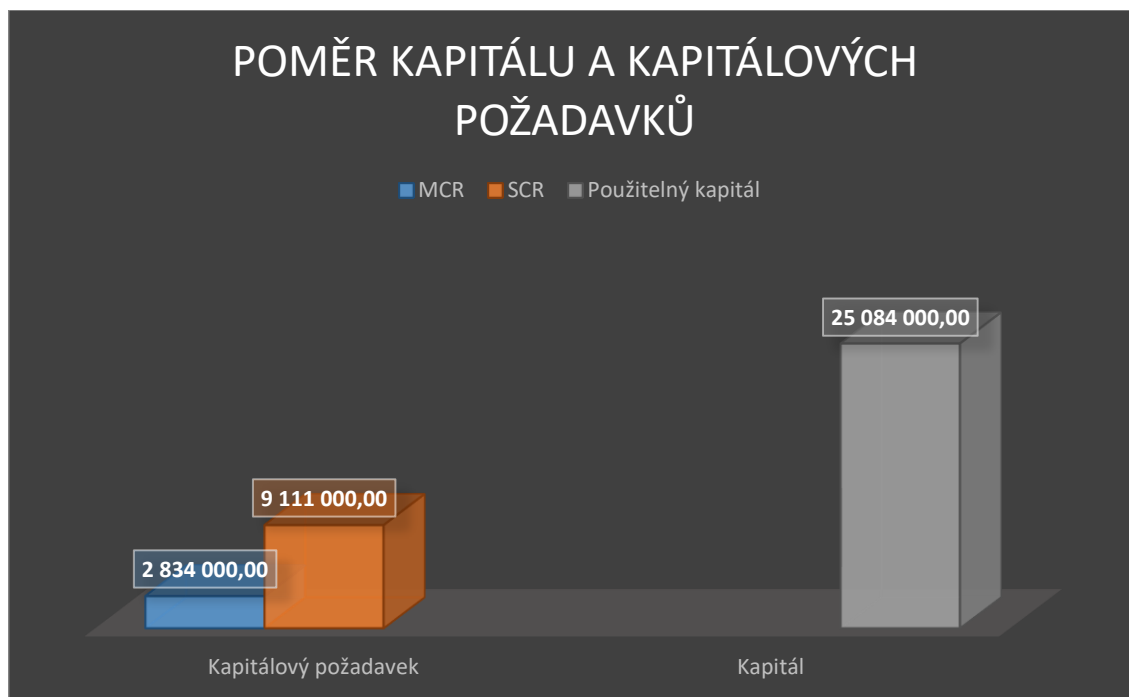
Na prvním místě jako riziko s největším dopadem v rámci SCR Kooperativa identifikuje výše zmíněné akciové riziko, které v její metodice spadá pod tržní rizika. Pro názornost podílů zobrazuje následující graf rozdělení nediverzifikovaného SCR podle jednotlivých skupin rizik.

Graf 8 Rozdělení nediverzifikovaného SCR v % KOOP

Zdroj: SFCR KOOP, vlastní zpracování

Kooperativa má interně stanovený minimální poměr použitelného kapitálu k SCR 175 %.

Graf 9 Poměr kapitálu ke kapitálovým požadavkům KOOP

Zdroj: SFCR KOOP, vlastní zpracování

Použitelný kapitál Kooperativy je z 92 % tvořen nejkvalitnějším kapitálem Tier – I. Zbýlých 8 % tvoří prioritní akcie a podřízený dluh. Kromě legislativního omezení, které limituje podíl prioritních akcií a podřízených dluhů na maximálně 20 % celkového kapitálu z třídy 1 si Kooperativa není vědoma žádných omezení, která by limitovala použití výsledné výše primárního kapitálu pro krytí kapitálových požadavků SCR a MCR. I zmíněné legislativní omezení Kooperativa splňuje. Jak je zobrazeno na grafu výše, Kooperativa je velmi dobře kapitálově vybavena a s velkou rezervou splňuje regulační kapitálový požadavek. Poměr kapitálu k SCR činí 275 %. Poměr SCR k MCR činí 321 %.¹⁷

3.3 Allianz

Pojišťovna Allianz má na českém pojistném trhu třetí největší tržní podíl, který byl k roku 2016 10,55 %. V blízkosti této hodnoty se její tržní podíl dlouhodobě pohybuje. V následující tabulce je předepsané pojistné za rok 2016.

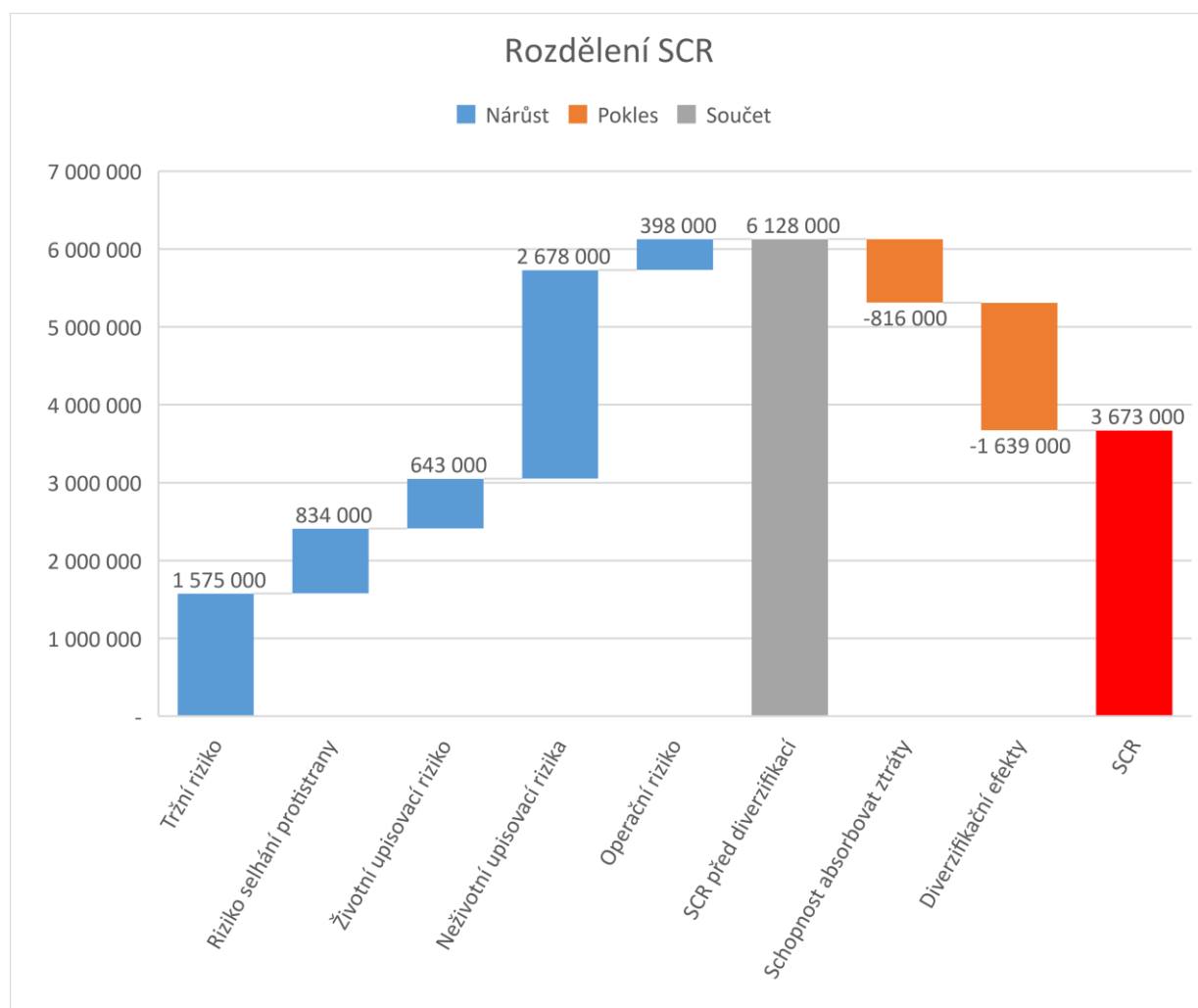
¹⁷ Kooperativa. *Zpráva o solventnosti a finanční situaci 2016* [online]. [cit. 2. dubna 2018]. Dostupné na <https://www.koop.cz/dokumenty/o-nas/zprava-sfcr/Zpr%C3%A1va%20o%20solventnosti%20a%20finan%C4%8Dn%C3%AD%20situaci%202016_%20Kooperativa.pdf>.

Tabulka 4 Předepsané pojistné Allianz

Předepsané pojistné	v tis. CZK
NP	10 035 000
ŽP	2 968 000
Celkem	13 003 000

Zdroj: SFCR Allianz, vlastní zpracování

Pojišťovna Allianz používá pro výpočty SCR standardní formuli pro všechna sledovaná rizika, tedy pro životní a neživotní upisovací, tržní, selhání protistrany a operační. Vůbec nepoužívá žádný typ interního modelu. Následující graf ukazuje hodnoty jednotlivých oblastí rizik ve výši pro SCR.

Graf 10 Rozdělení SCR Allianz

Zdroj: SFCR Allianz, vlastní zpracování

Allianz prošla fúzí s pojišťovnou Wüstenrot a ve zprávě SFCR uvádí, že se její rizikový profil následně nijak výrazně nezměnil, ale je patrné navýšení absolutních hodnot všech modulů s rizikovým kapitálem.

V případě pojišťovny Allianz je výrazně nejvyšší kapitálový požadavek za neživotní upisovací riziko. Největší vliv na tuto hodnotu má z hlediska produktů pojištění motorových vozidel, protože objem předepsaného pojistného a rezerv tvoří více než 70 % celé expozice. Přes 20 % hodnoty tohoto rizika tvoří segment pojištění majetku. Riziko je snižováno prostřednictvím zajištění, přičemž mezi zajistiteli má dominantní pozici zajišťovna Allianz RE v rámci skupiny Allianz.

Životní upisovací riziko má jako největší složku riziko storen, dále riziko nákladů, riziko úmrtnosti a riziko katastrofické. Ostatní podkategorie nejsou z hlediska výše nijak významné. Allianz tvrdí, že nedochází k žádné významné koncentraci upisovacích rizik v rámci životního upisovacího rizika.

Tržní riziko pro pojišťovnu Allianz představuje druhý největší modul rizik s dopadem do SCR. Mezi nejvýznamnější tržní rizika patří rizika především na straně aktiv v tomto pořadí: akciové riziko (dopad 929 mil. CZK), riziko koncentrace (536 mil. CZK), nemovitostní riziko (385 mil. CZK), riziko kreditního rozpětí (233 mil. CZK). Dominantní část akciového rizika pochází z hodnoty dceřiné společnosti Allianz penzijní společnosti. Některé investice přesahují práh pro riziko daný objemem, tudíž spadají pod koncentrační riziko. Tyto investice jsou ale pro Allianz strategické, takže je společnost akceptuje v rámci rizikového apetitu. Do nemovitostního rizika spadá především vlastnictví nemovitosti Diamond point (Praha 8, Karlín), která je používán pro účely centrály společnosti. Riziko kreditního rozpětí se vztahuje na investiční portfolio, které je tvořeno převážně dluhopisy, kde do kapitálové přírážky přispívají ty korporátní dluhopisy, které mají dlouhou duraci. Pro řízení úrokového rizika Allianz používá ALM. Společnosti tvrdí, že investuje do aktiv ve stejné měně, jako má závazky, tudíž bere měnové riziko jako minoritní.

Riziko selhání protistrany se počítá tak, že u hotovosti, bankovních vkladů, částek vymahatelných ze zajištění a derivátů je posuzována kvalita jednotlivých protistran. Zmíněný první typ výpočtu se týká aktiv v hodnotě 651 623 tis. CZK. Pohledávky (v hodnotě 224 946 tis. CZK) se posuzují na agregované bázi.

Likviditní riziko je zahrnuto ve výpočtu tržního rizika. Likvidita je řízena oddělení Správy aktiv, jehož investiční strategie zohledňuje toto riziko. Dále společnost předkládá čtvrtletní zprávu o likviditní pozici do skupiny. Obecně je dle Allianz likviditní riziko považováno za nízké.

Operační riziko je v rámci Allianz řízeno prostřednictvím sady procesů a kontrol, které slouží k identifikaci, hodnocení a zmírňování operačních rizik za použití pravidelného hodnocení RCSA.¹⁸ Cílem RCSA je zajistit existenci efektivních kontrol nebo jiných aktivit snižujících rizika pro všechna operační rizika s potenciálně velkým dopadem. RCSA je použito jako vstup pro proces hodnocení nejvýznamnějších rizik TRA.¹⁹ Proces RCSA zahrnuje identifikaci, hodnocení (kontrolního prostředí, pravděpodobnosti výskytu, finančního dopadu, reputačního dopadu), zmírňování a monitoring rizik a stanovení klíčových rizikových indikátorů KRI²⁰

Mezi nejvýznamnější rizika podle Allianz patří kybernetická rizika, mis-selling (nevhodné prodejní praktiky a nedostatečné informace). Společnost si dále uvědomuje riziko zásadního přerušení kontinuity činnosti, což ve svém případě vztahuje k nedostupnosti nebo selhání IT systémů.

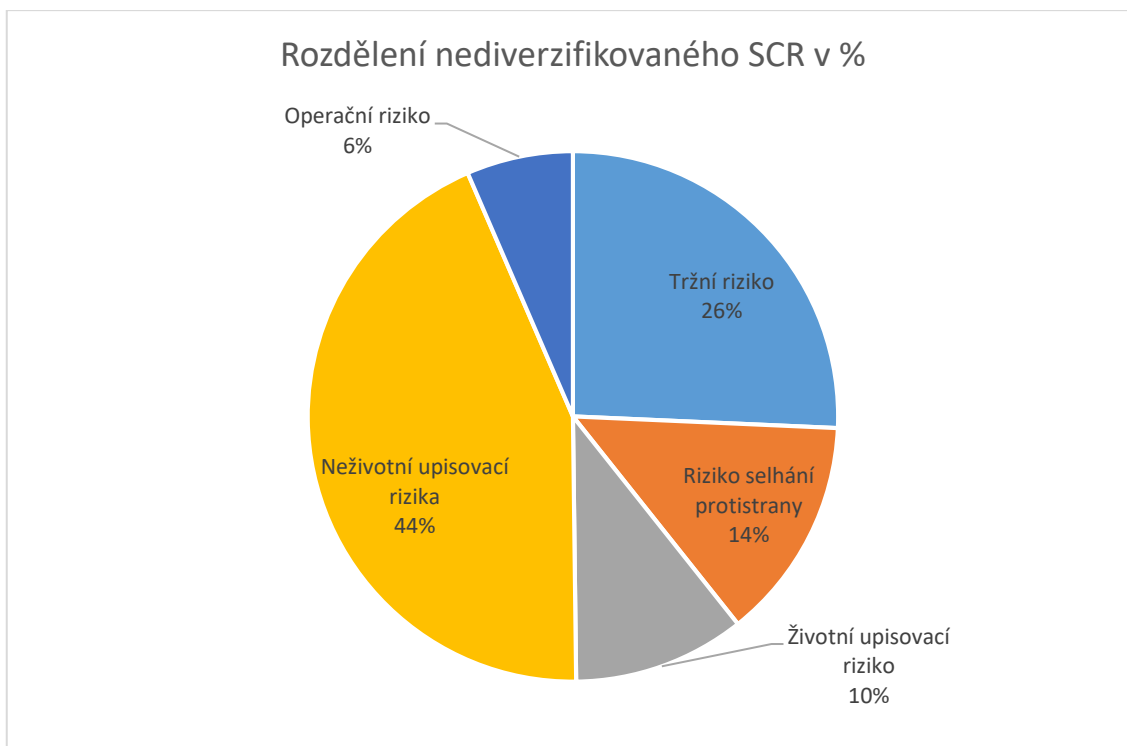
Dále je společností vnímáno jako rizikové prostředí nízkých úrokových sazeb, které způsobuje omezení v oblasti reinvestic na straně aktiv a potenciální nedostatečnost rezerv u starých produktů s garancí, což se promítá do kapitálové přiměřenosti.

Na prvním místě jako riziko s největším dopadem v rámci SCR Allianz identifikuje výše zmíněné neživotní upisovací riziko. Pro úplnost následující graf zobrazuje rozdělení nediverzifikovaného SCR podle jednotlivých skupin rizik.

¹⁸ RCSA – Risk and Control Self Assessment – vlastní hodnocení rizik a kontrol

¹⁹ TRA – Top Risk Assessment – hodnocení nejvýznamnějších rizik

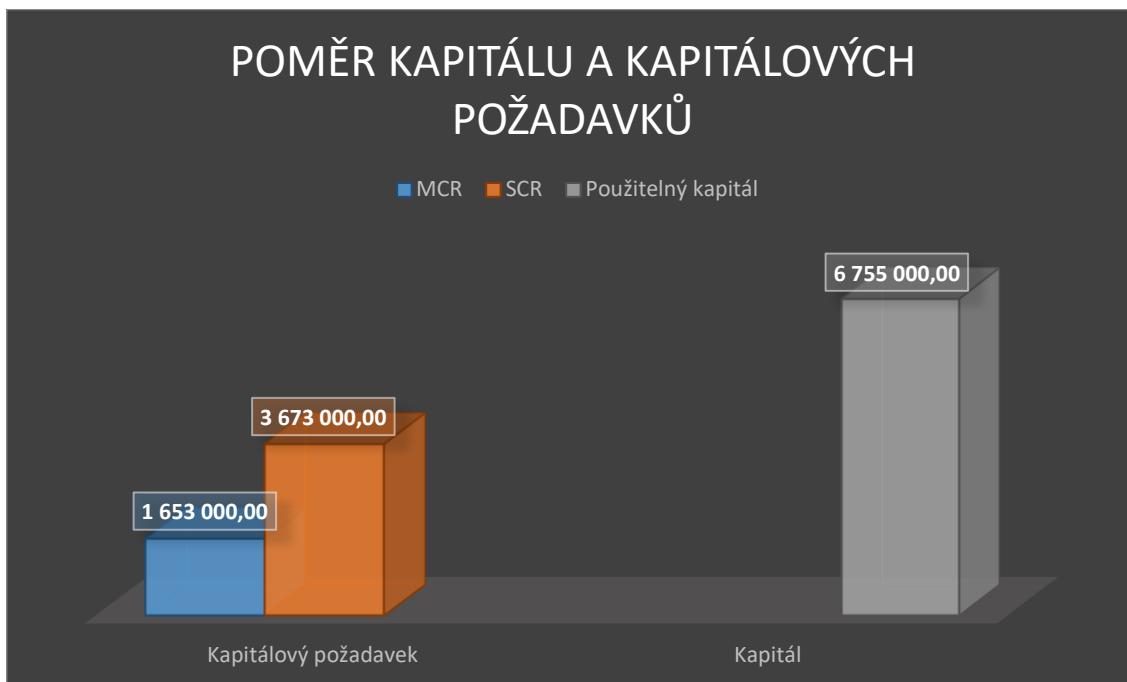
²⁰ KRI – Key Risk Indicators – klíčové rizikové indikátory

Graf 11 Rozdělení nediverzifikovaného SCR v % Allianz

Zdroj: SFCR Allianz, vlastní zpracování

Na následujícím grafu je zobrazen poměr použitelného kapitálu ke kapitálovým požadavkům.

Graf 12 Poměr kapitálu ke kapitálovým požadavkům Allianz

Zdroj: SFCR Allianz, vlastní zpracování

V Allianz je všechen použitelný kapitál nejvyšší kvality (bez omezení) – Tier I. Jak je patrné z předchozího grafu, Allianz plnila k roku 2016 kapitálový požadavek s relativně velkou rezervou, její solventnostní poměr činí 184 %. Poměr SCR k MCR je roven 222 %.²¹

3.4 Generali pojišťovna

Pojišťovna Generali měla k roku 2016 tržní podíl ve výši 7,14 %, což ji řadí na čtvrté místo. Společně s Českou pojišťovnou patří do skupiny Generali, která působí na českém trhu prostřednictvím těchto dvou pojišťoven. Následující tabulka obsahuje předepsané pojistné za 2016.

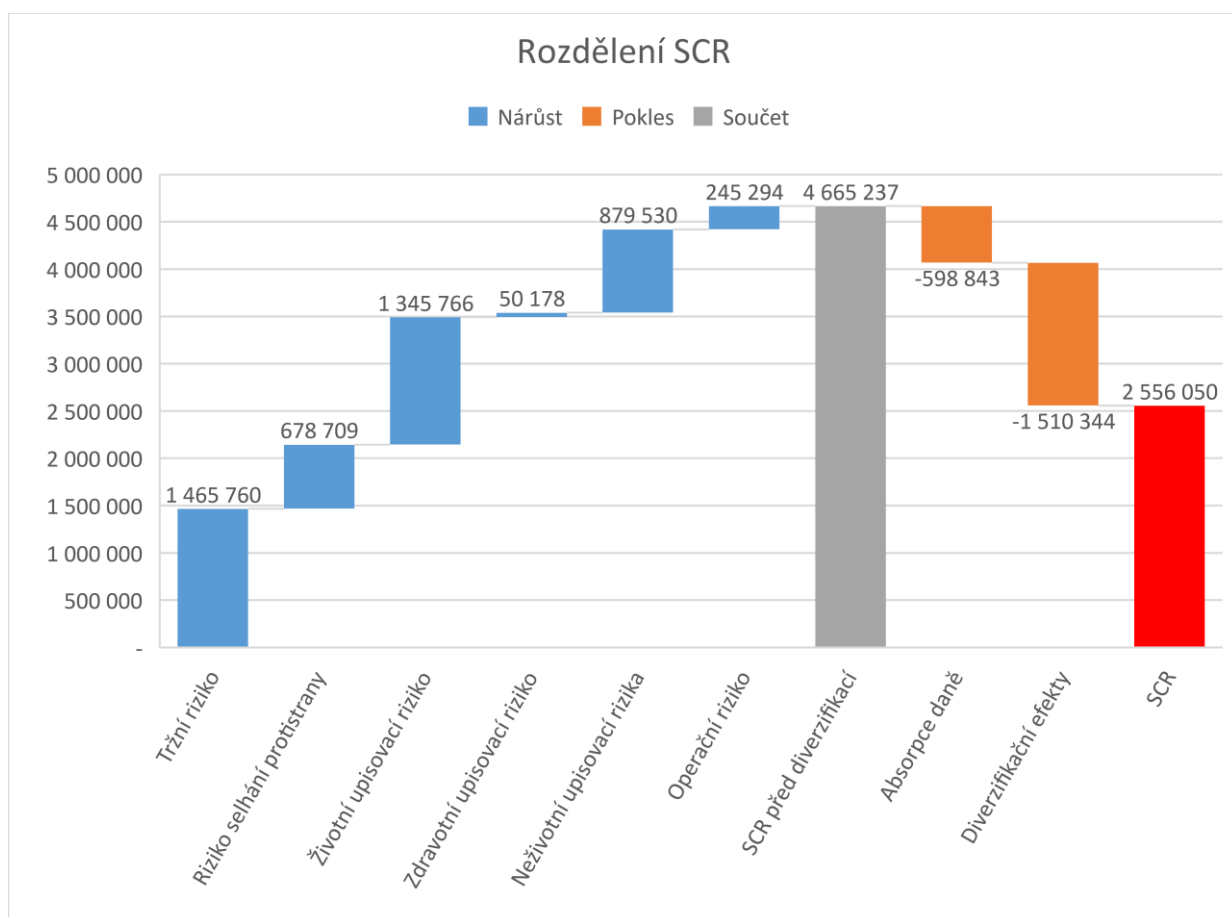
Tabulka 5 Předepsané pojistné Generali

<i>Předepsané pojistné</i>	<i>v tis. CZK</i>
<i>NP</i>	5 484 620
<i>ŽP</i>	3 129 419
<i>Celkem</i>	8 614 039

Zdroj: SFCR Generali, vlastní zpracování

Pojišťovna Generali nepoužívá pro výpočet solventnostního kapitálového požadavku interní model skupiny Generali, namísto toho pro tržní, selhání protistrany, životní upisovací, neživotní upisovací, zdravotní upisovací a operační rizika používá standardní formuli. Na následujícím grafu je zobrazeno SCR rozdělené po jednotlivých rizikových modulech.

²¹ Allianz. *Zpráva o solventnosti a finanční situaci 2016* [online]. [cit. 3. dubna 2018]. Dostupné na <<https://www.allianz.cz/vse-o-allianz/allianz/zpravy-o-solventnosti-a-financi-situaci.html>>.

Graf 13 Rozdělení SCR Generali

Zdroj: SFCR Generali, vlastní zpracování

Tržní riziko má v u pojišťovny Generali největší dopad do SCR. K řízení tržního rizika používá Generali stejně jako Česká pojišťovna SAA (strategická alokace aktiv) a ALM (assets-liabilities management) k zajištění komplexního řízení aktiv a závazků. SAA ročně stanovuje cílové expozice a limity z hlediska minimální a maximální přípustné expozice pro každou příslušnou třídu aktiv, dále zahrnuje nesoulad ALM a investiční kroky k jeho snížení. Pro cizoměnové investiční instrumenty platí, že jsou buď dynamicky zajištěny v CZK nebo alokovány k technickým rezervám v cizí měně. V rámci řízení úrokového rizika Generali jsou pozice v portfoliu s pevným výnosem a zajišťovací deriváty otevírány, upravovány a uzavírány před datem splatnosti v závislosti na stavu rizikové kapacity nebo rizikového apetitu.

Pro Generali je riziko selhání protistrany s 15 % dopadem do nediverzifikovaného SCR významným rizikovým modulem. Generali uvádí jako hlavní techniku snižování kreditního rizika řízení aktiv s ohledem na závazky. Portfolio aktiv je investováno a vyvažováno podle tříd aktiv a duračních vah.

Pro Generali je na druhém místě v pořadí životní upisovací riziko, které tvoří 29 % SCR. Tento kapitálový požadavek je počítán (stejně jako u České pojišťovny s tím rozdílem, že Generali používá standardní formuli) jako rozdíl mezi technickými rezervami podle Solventnosti II po použití zátěžových scénářů a nejlepším odhadem technických rezerv podle Solventnosti II. Generali počítá mezi dva hlavní nástroje obrany před životními upisovacími riziky účinnou cenotvorbu a výběr rizik před sjednáním smlouvy prostřednictvím upisování. U pojistného kmene s biometrickým rizikem²² je zohledněna riziková přírážka k hodnotám z úmrtnostních tabulek. Zároveň se hodnoty z těchto tabulek každoročně posuzují, zda jsou přiměřené.

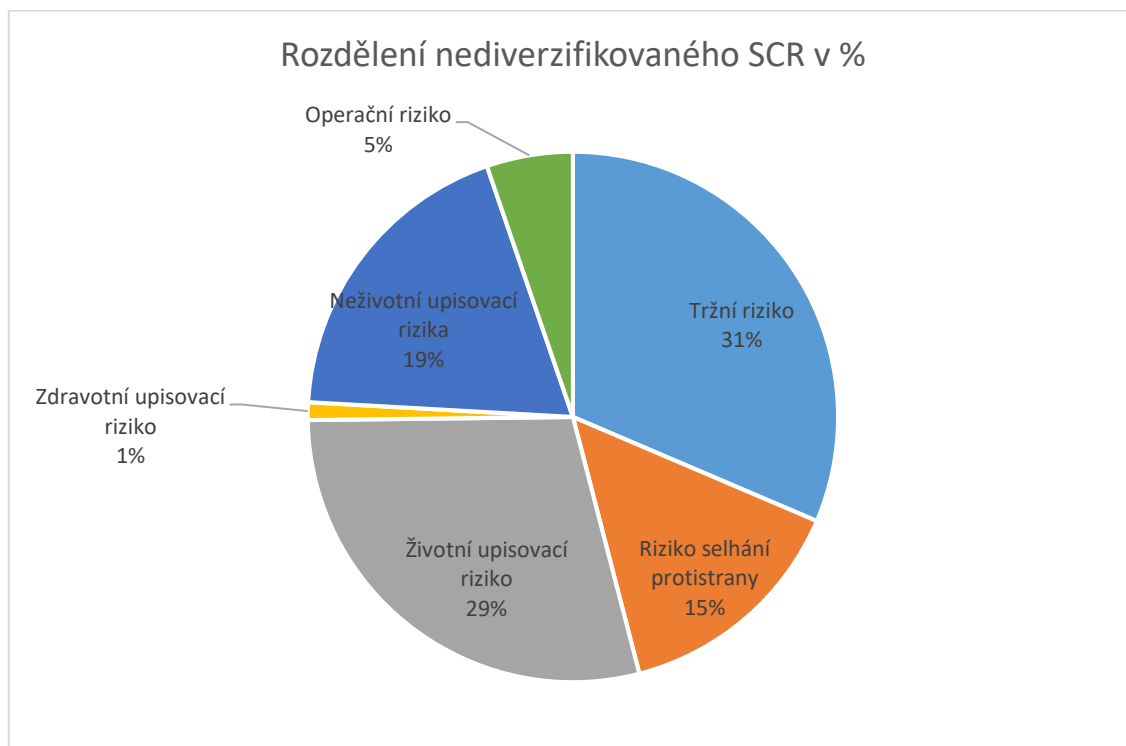
Neživotní upisovací riziko má o třetinu menší dopad do SCR (19 %) v porovnání s rizikem životním upisovacím. Generali jej řídí prostřednictvím upisovací strategie a upisovacích limitů. Upisovací strategie je vypracována v rámci rizikového apetitu v souladu s rizikovými preferencemi. Upisovací limity určují maximální výši rizik a skupiny pojištění, které může společnost upsat bez dalšího schválení. Klíčová technika snížení tohoto rizika je zajištění, kde hlavním zajistitelem je skupina Generali prostřednictvím kaptivní zajišťovny GP Reinsurance EAD.

Operační rizika se na nediverzifikovaném SCR podílí 5 %. Generali klasifikuje totožné typy událostí operačního rizika jako Česká pojišťovna, což jsou: interní podvod, externí podvod, bezpečnost na pracovišti, neúmyslné jednání nebo nedbalost vůči klientům nebo ztráty způsobené povahou nebo formou produktu, poškození hmotných aktiv, přerušení obchodní činnosti a selhání systému, chyby při zpracování transakcí nebo při řízení procesů nebo ztráty plynoucí ze vztahů s protistranami. Generali řídí operační rizika za pomoci sběru údajů o ztrátách z incidentů operačního rizika, hodnocení rizik a analýz scénářů. V rámci hodnocení rizik se zjišťuje inherentní i reziduální rizikové expozice společnosti. Následně se jeho prostřednictvím analyzují rizikové scénáře. Jako hlavní rizika Generali identifikovala zavádění všech požadavků stanovených novými právními předpisy a externí podvody.

Zdravotní upisovací riziko vzhledem ke své výši není ve zprávě SFCR individuálně komentováno.

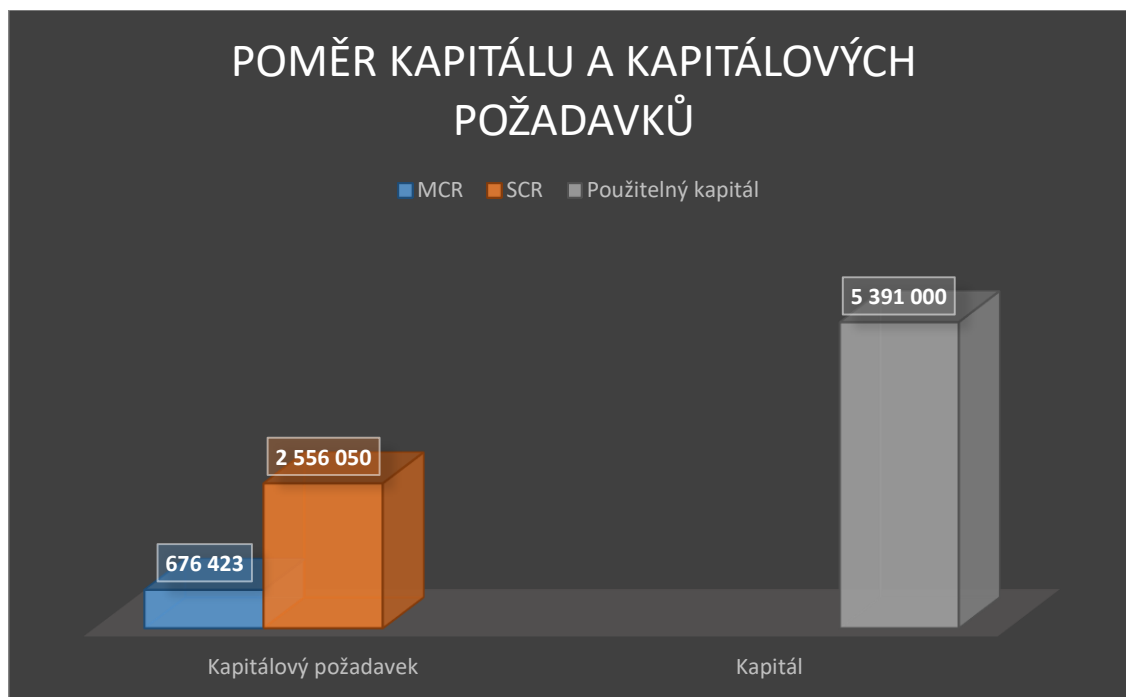
²² Biometrickým rizikem jsou podle Generali definována jako neurčitost předpokladů týkajících se míry úmrtnosti, dlouhověkosti, zdraví, nemocnosti a invalidity s ohledem na oceňování pojistných závazků.

Generali ve své zprávě SFCR nikde výslovně neuvádí riziko s největším dopadem do SCR. Následující graf zobrazuje rozdělení nediverzifikovaného SCR podle jednotlivých skupin rizik.

Graf 14 Rozdělení nediverzifikovaného SCR Generali v %

Zdroj: SFCR Generali, vlastní zpracování

Graf 15 Poměr kapitálu ke kapitálovým požadavkům Generali

Zdroj: SFCR Generali, vlastní zpracování

Jak je patrné z předchozího grafu, Česká pojišťovna nemá žádné problémy splnit požadavky kapitálové přiměřenosti vzhledem ke skutečnosti, že za rok 2016 měla solventnostní poměr ve výši 211 %. Poměr SCR k MCR u ČP vychází 378 %. Všechn použitelný kapitál je Třídy 1 – neomezený (Tier I capital), tedy nejvyšší třída kapitálu.²³

3.5 ČSOB Pojišťovna

Přestože je dle metodiky České asociace pojišťoven ČSOB Pojišťovna pátá na trhu podle předepsaného pojistného, tedy až za Generali pojišťovnou, sama ve zprávě SFCR uvádí výrazně vyšší přijaté pojistné než Generali. Předepsané pojistné za životní i neživotní pojištění obsahuje následující tabulka.

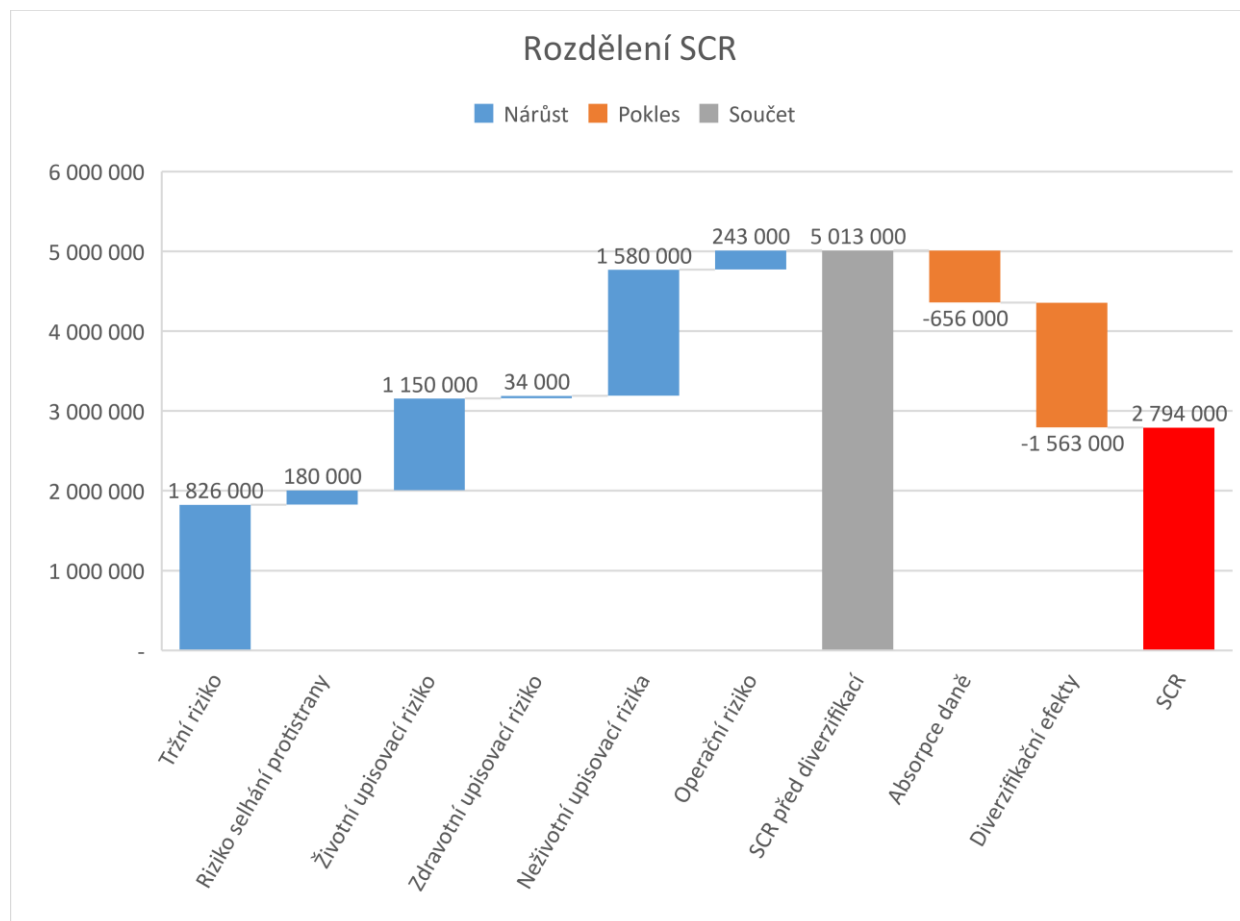
Tabulka 6 Předepsané pojistné ČSOBP

Předepsané pojistné	v tis. CZK
NP	4 809 443
ŽP	7 315 315
Celkem	12 124 758

Zdroj: SFCR ČSOBP, vlastní zpracování

²³ Generali. Zpráva o solventnosti a finanční situaci 2016 [online]. [cit. 4. dubna 2018]. Dostupné na <https://www.generali.cz/documents/20182/191084/SFCR_Y16_CZ.pdf/20f36a28-3df5-4e5d-ab0b-6222453ee608>.

ČSOB Pojišťovna používá pro výpočty rizikových modulů SCR standardní formuli pro všechna sledovaná rizika, tedy pro životní a neživotní upisovací, tržní, selhání protistrany a operační. Vůbec nevyužívá ani plný ani částečný interní model. Následující graf ukazuje hodnoty jednotlivých oblastí rizik ve výši pro SCR.

Graf 16 Rozdělení SCR ČSOBP

Zdroj: SFCR ČSOBP, vlastní zpracování

Na prvním místě jako riziko s největším dopadem do nediverzifikovaného SCR je tržní riziko. ČSOBP má investiční strategii pro řízení tržního rizika, kterou dohlíží její Investiční výbor, jenž sleduje aktuální expozice vůči rizikům a dodržování investičních limitů. ČSOBP měří tržní riziko pomocí dalších metrik nad rámec regulatorních požadavků, zejména používá VaR (Value at Risk) na hladině spolehlivosti 99,5 %. V rámci úrokového rizika společnost sleduje limity pohybu výnosové křivky.

Neživotní upisovací riziko je v rámci nediverzifikovaného SCR relativně těsně druhé největší. ČSOBP uvádí jako nejzásadnější instrument řízení tohoto upisovacího rizika

zajištění, které je realizováno pomocí proporcionálních i neproporcionálních pojistných smluv (především pro snížení angažovanosti vůči škodám z přírodních katastrof a katastrofickým škodám z jednoho rizika).

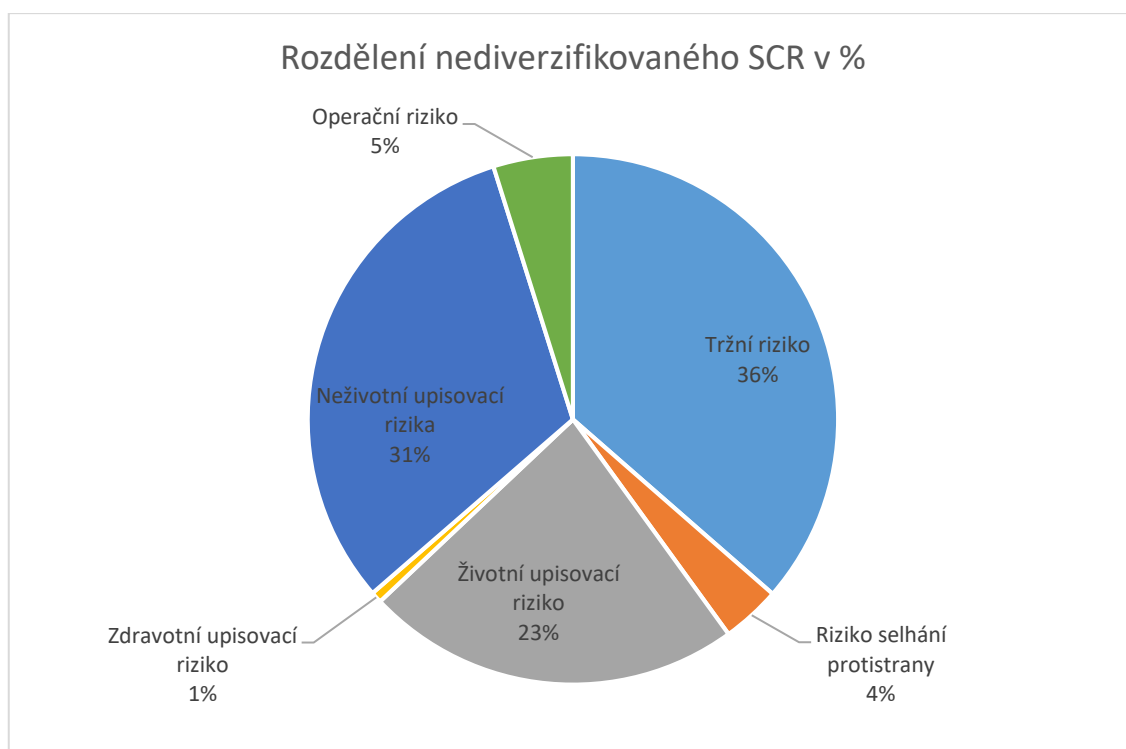
I přesto, že životní upisovací riziko tvoří velmi významnou část nediverzifikovaného SCR (23 %), ČSOBP jej ve své zprávě SFCR v podstatě nijak nekomentuje.

Riziko selhání protistrany je opět řízeno pomocí investiční strategie, která je pravidelně aktualizována. ČSOBP stanovuje maximální výši a limity expozice vůči protistranám v závislosti na jejich ratingu. Každoročně se přehodnocuje důvěryhodnost zajistitelů a strategie uzavírání pojistných smluv. Podstatnou část investičního portfolia tvoří české státní dluhopisy, což vyvolává riziko koncentrace, které společnost akceptuje kvůli vysokému ratingu České republiky.

Riziko likvidity je ČSOB pojišťovnou hodnoceno jako velmi omezené, neboť většinu aktiv tvoří státní dluhopisy, které jsou velmi likvidní. Dále má společnost na rozdíl od ostatních pojišťoven k dispozici rámcově sjednané financování prostřednictvím repo operací s ČSOB bankou, které může využít podle potřeby, ale doposud to nebylo třeba.

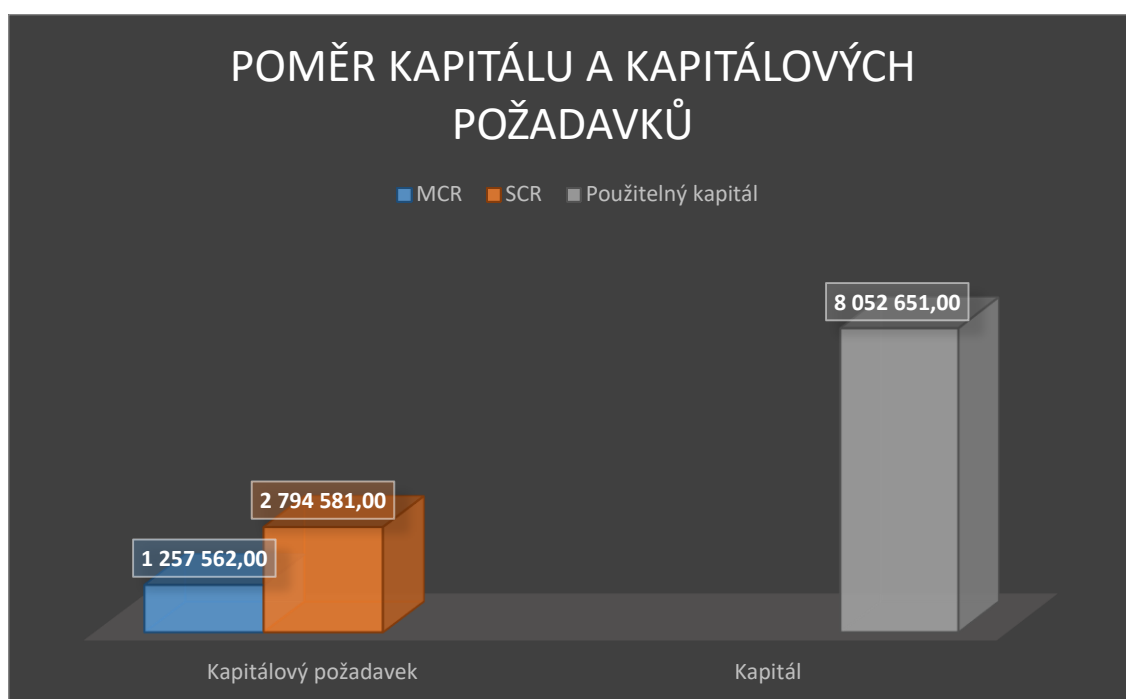
Operační riziko je ve zprávě SFCR ČSOB pojišťovny popsáno velmi vágně. V podstatě je zde velmi jednoduše uvedeno, že se společnost snaží o implementaci kontrolních mechanismů za účelem eliminace nejvýznamnějších rizik.

Na následujícím grafu jsou zobrazeny jednotlivé rizikové moduly tak, jak by vypadalo složení SCR bez diverzifikačních efektů a daňových absorpčních efektů.

Graf 17 Rozdělení nediverzifikovaného SCR v % ČSOBP

Zdroj: SFCR ČSOBP, vlastní zpracování

Graf 18 Poměr kapitálu ke kapitálovým požadavkům ČSOBP

Zdroj: SFCR ČSOBP, vlastní zpracování

Z předchozího grafu je jasné patrné, že ČSOB pojišťovna je vzhledem ke svému kapitálovému požadavku velmi dobře kapitálově vybavena. Solventnostní poměr za rok 2016 je ve výši 288 %, společnost tedy pracuje s obrovskou rezervou. Poměr SCR k MCR dosahuje 222 %. Pro účely solventnosti je všechen použitelný kapitál hodnocen jako Tier I – tedy nejkvalitnější druh kapitálu.²⁴

3.6 Česká podnikatelská pojišťovna

České podnikatelská pojišťovna (ČPP) patří spolu s Kooperativou a Pojišťovnou České spořitelny do skupiny Vienna Insurance Group (VIG). Podle metodiky České asociace pojišťoven měla ČPP k roku 2016 tržní podíl 6,41 %. ČPP má historicky mnohem větší kmen v oblasti neživotního pojištění než v životním pojištění, protože se v minulosti soustředila na autopojištění v podobě povinného ručení a havarijního pojištění. Následující tabulka obsahuje předepsané pojistné ČPP za rok 2016.

Tabulka 7 Předepsané pojistné ČPP

<i>Předepsané pojistné</i>	<i>v tis. CZK</i>
<i>NP</i>	6 341 000
<i>ŽP</i>	1 847 000
<i>Celkem</i>	8 188 000

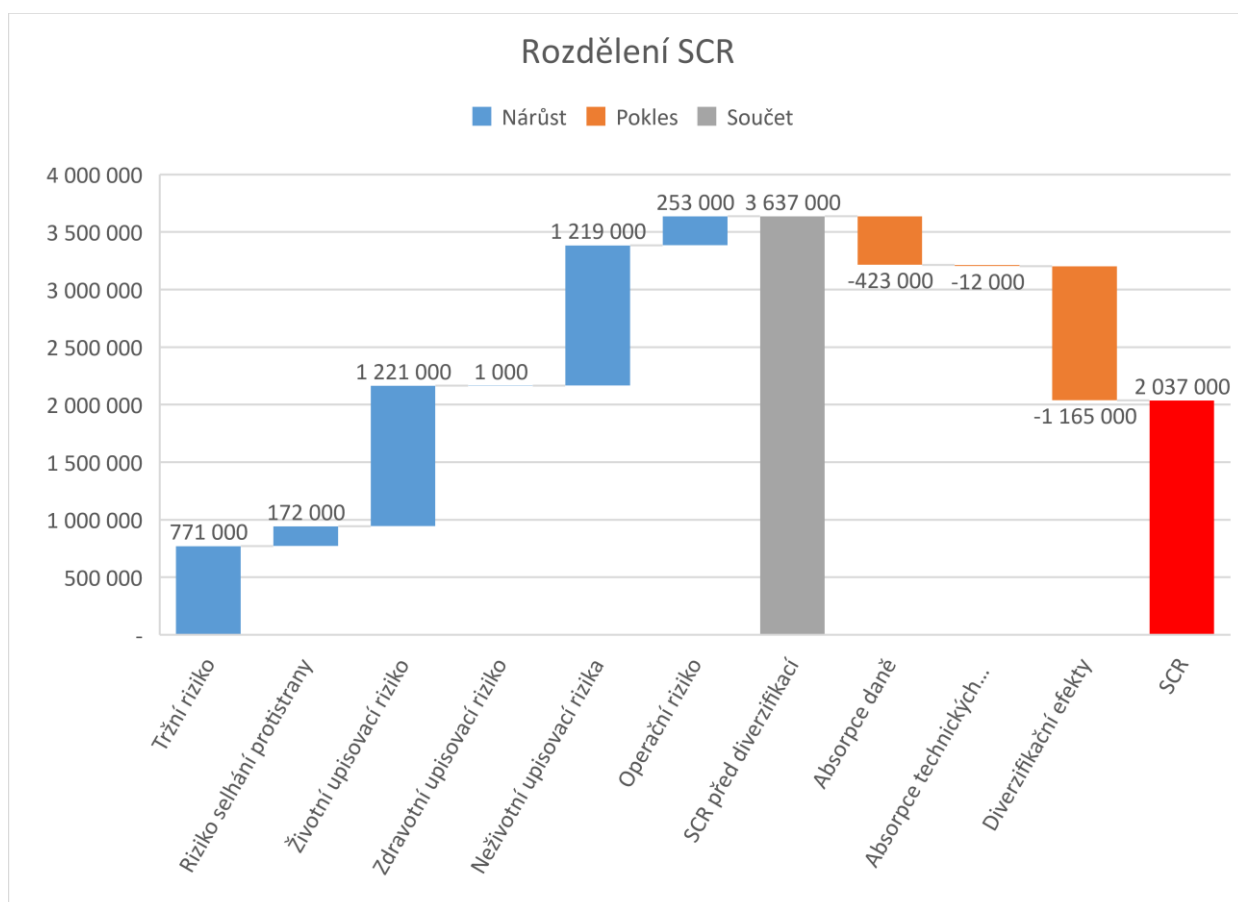
Zdroj: SFCR ČPP, vlastní zpracování

České podnikatelská pojišťovna používá pro výpočet modulu neživotního a zdravotního upisovacího rizika částečný interní model stejně jako Kooperativa. Pro rizika tržní, životní upisovací, selhání protistrany a operační používá standardní formuli. Na následujícím grafu je rozdělení solventnostního kapitálového požadavku podle jednotlivých rizikových modulů.

²⁴ ČSOB Pojišťovna. *Zpráva o solventnosti a finanční situaci 2016* [online]. [cit. 5. dubna 2018].

Dostupné na

<https://www.csobpoj.cz/documents/10332/367375/CSOB_POJ_SOLVENTNOST_2016_CZ_final.pdf/3c30505d-78f2-4813-b923-f16428b2d013>.

Graf 19 Rozdělení SCR ČPP

Zdroj: SFCR ČPP, vlastní zpracování

Největší podíl na nediverzifikovaném SCR má u ČPP neživotní upisovací riziko, které je pravděpodobně díky internímu modelu v poměru k předepsanému pojistnému za neživotní pojištění relativně nízké. Povinné ručení má z produktového hlediska největší podíl na čistém SCR. Pojištění majetku má relativně malý dopad do SCR, protože hrubá expozice vůči riziku je snížena přibližně o 90 % prostřednictvím zajištění. Vliv zajištění u povinného ručení se pohybuje kolem 30 %. Zajistný program je ve většině případů sjednáván v kombinaci s Kooperativou, případně s celou VIG a kombinuje kvótové zajištění, excedentní zajištění a zajištění škodního nadměru včetně katastrofického nadměru pro pojištění majetku a havarijního pojištění.

Druhý největší dopad do SCR má pro ČPP životní upisovací riziko, jehož hodnota se obzvláště v porovnání s předepsaným pojistným ze životního pojištění zdá velmi vysoká. V rámci životního upisovacího rizika tvoří nejvýznamnější část riziko storen, jehož hlavní scénář je konstruován jako zvýšení stornovosti o 50 % ve všech budoucích letech u smluv, kde tato změna vede ke zvýšení hodnoty závazků. Druhý největší podíl na tomto

rizikovém modulu má riziko invalidity, ostatní rizika (dlouhověkost, úmrtnost, nákladů a životní katastrofické) jsou v porovnání s předchozími dvěma relativně nízká.

Tržní riziko zaujímá třetí příčku v pořadí rizikových modulů podle dopadu do SCR, a to ve výši 771 mil. CZK. Z této hodnoty zabírá 531 mil. CZK riziko akciové. Akciové portfolio ČPP se skládá převážně z investičních fondů, majetkových účastí a v menší míře z akcií a alternativních investic. Většina investic ČPP je do českých státních dluhopisů, dále v menším množství je investováno do cizoměnových státních nebo korporátních dluhopisů. Dluhopisy představují celkem 83 % z celkového investičního portfolia a zároveň více než 80 % těchto dluhopisů má rating minimálně A+. Na pasivech je expozice daná technickými rezervami a závazky z nich vyplývajícími. Měnové riziko vyplývá ze škodní rezervy neživotního pojištění, kde nejčastější cizí měnou je euro. ČPP pravidelně vyhodnocuje svojí devizovou pozici, kterou řídí pomocí ALM. Do rizika koncentrace expozic se možné zařadit riziko koncentrace vůči emitentům dluhopisů. Jak vyplývá z předchozího textu, největší riziko koncentrace je vůči České republice. Tržní riziko je sledováno Investiční a rizikovou strategií společnosti, prostřednictvím které jsou zároveň nastavovány investiční limity pro jednotlivé druhy finančních investic. Stejně jako u Kooperativy je úrokové riziko řízeno pomocí ALM, u měnového jsou používány měnové deriváty (FX), jejichž pozice je pravidelně monitorována.

Riziko selhání protistrany je kvantifikováno obdobně jako u Kooperativy a přímo se odvíjí od výše částek vymahatelných ze zajištění a pohledávek za zajišťovny (2,8 mld. CZK), bankovních účtů (654 mil. CZK), pohledávek za pojistníky a zprostředkovateli (469 mil. CZK). Základními metodami řízení rizika selhání protistrany jsou limity expozic vůči jednotlivým protistranám a stanovení minimálního kreditního ratingu, který protistrana musí mít. U zajišťoven jsou tyto limity stanoveny na úrovni celé skupiny VIG, která vydává závazný seznam zajišťoven, s nimiž je možné uzavírat zajištění smlouvy. Riziko selhání protistrany je dále snižováno pomocí ujednání o zajištění depozitu s mateřskou skupinou VIG, což snižuje celkovou expozici při vnitroskupinovém zajištění.

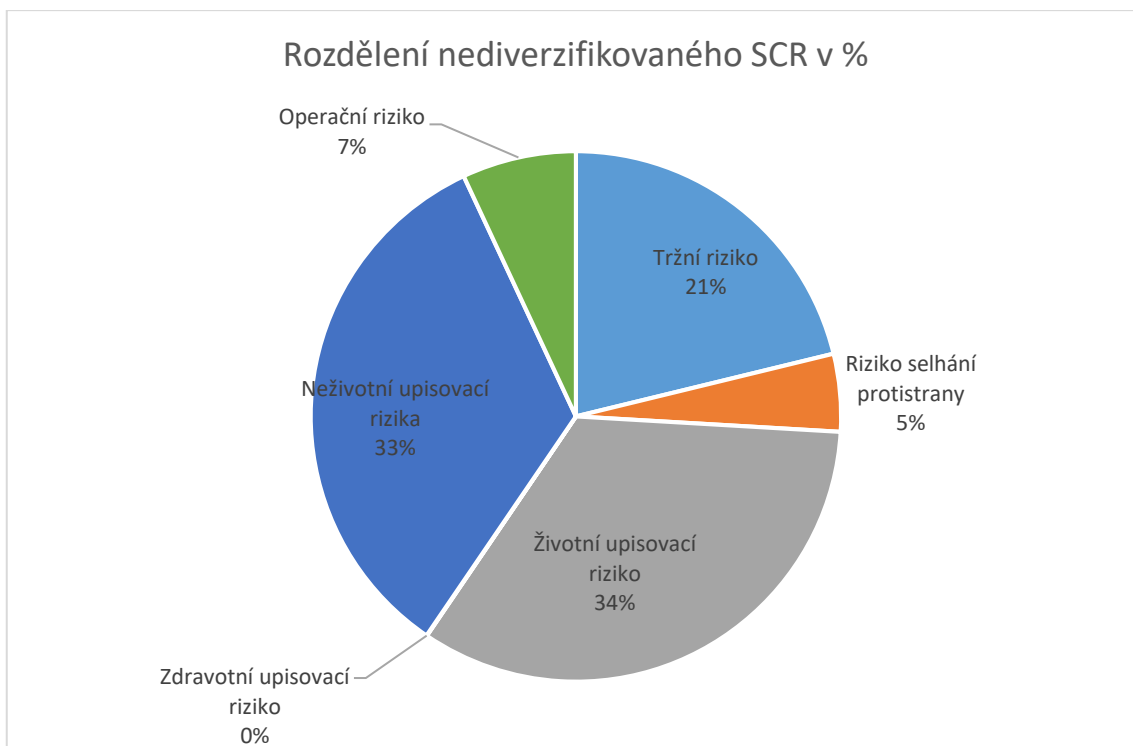
Riziko likvidity je řízeno pomocí Investiční a rizikové strategie a ALM. Celkově je hodnoceno jako nízké.

Zdravotní upisovací riziko vzhledem ke své výši není samostatně komentováno.

Operační riziko je pro účely SCR vyčísleno pomocí standardního vzorce, tedy v závislosti na výši technických rezerv a předepsaného pojistného. V oblasti operačních rizik používá ČPP stejně jako Kooperativa interní kontrolní systém, v jehož rámci jsou definovány a nastaveny odpovídající kontrolní mechanismy, jejichž pomocí je minimalizováno zbytkové riziko. Reálným vyhodnocením operačního rizika v ČPP je proces Mapování rizik, v jehož rámci jsou ve spolupráci se zaměstnanci všech útvarů identifikována rizika, jimž jejich útvary čelí, dále jsou kvalitativně popsána ve smyslu jejich závažnosti a frekvence a jsou k nim v návaznosti na vnitřní kontrolní systém přiřazovány kontrolní mechanismy sloužící k minimalizaci těchto rizik. Výstupem je pak Matice rizik a kontrol (RCM) a z ní odvozené tzv. heat mapy. ČPP člení svá operační rizika obdobně jako Kooperativa do příslušných skupin podle jejich charakteristik a každá skupina operačních rizik pak obsahuje konkrétní rizika, která jsou vyhodnocována obdobným způsobem. Jako nejvýznamnější rizika byla identifikována procesní a organizační rizika.

Rizika s největším dopadem do SCR tedy jsou v následujícím pořadí: riziko storen životního pojištění, akciové riziko, riziko invalidity a pracovní neschopnosti a riziko rezerv neživotního pojištění.

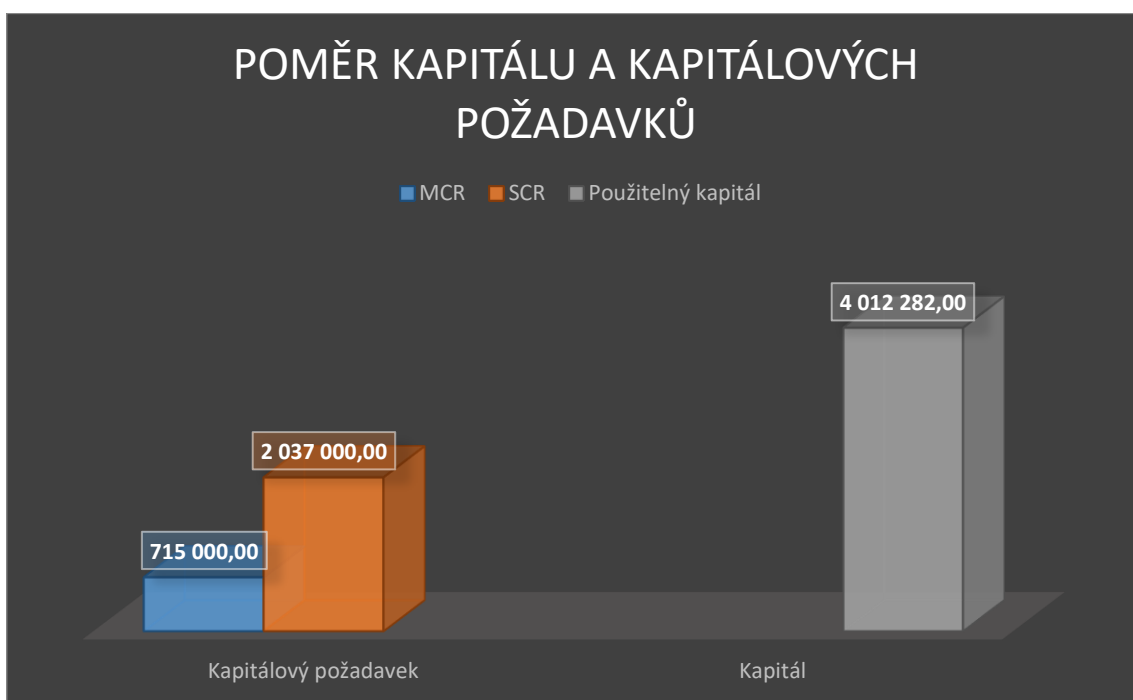
Na následujícím grafu je rozdělení nediverzifikovaného SCR po jednotlivých rizikových modulech.

Graf 20 Rozdělení nediverzifikovaného SCR ČPP

Zdroj: SFCR ČPP, vlastní zpracování

Následující graf zobrazuje poměr kapitálu ke kapitálovým požadavkům.

Graf 21 Poměr kapitálu ke kapitálovým požadavkům ČPP

Zdroj: SFCR ČPP, vlastní zpracování

V ČPP je všechen použitelný kapitál na rozdíl od Kooperativy nejvyšší kvality (bez omezení) – Tier I. Jak je patrné z předchozího grafu, ČPP plnila k roku 2016 kapitálový požadavek se značnou rezervou, její solventnostní poměr činí 197 %. Poměr SCR k MCR je roven 285 %.²⁵

3.7 Pojišťovna České spořitelny

Pojišťovna České spořitelny je téměř výhradně orientována na životní pojištění a známá je svým produktem Flexi, což je její životní pojištění. PČS měla k roku 2016 tržní podíl 5,36 %. Podle dat České asociace pojišťoven za 2016 se zdálo, že PČS nemá téměř žádný kmen v neživotním pojištění, ale PČS sama ve své zprávě uvádí následující hodnoty předepsaného pojistného. Každopádně je PČS významná díky svému kmenu životního pojištění, protože na trhu životního pojištění drží vyšší než 15 % podíl.

Tabulka 8 Předepsané pojistné PČS

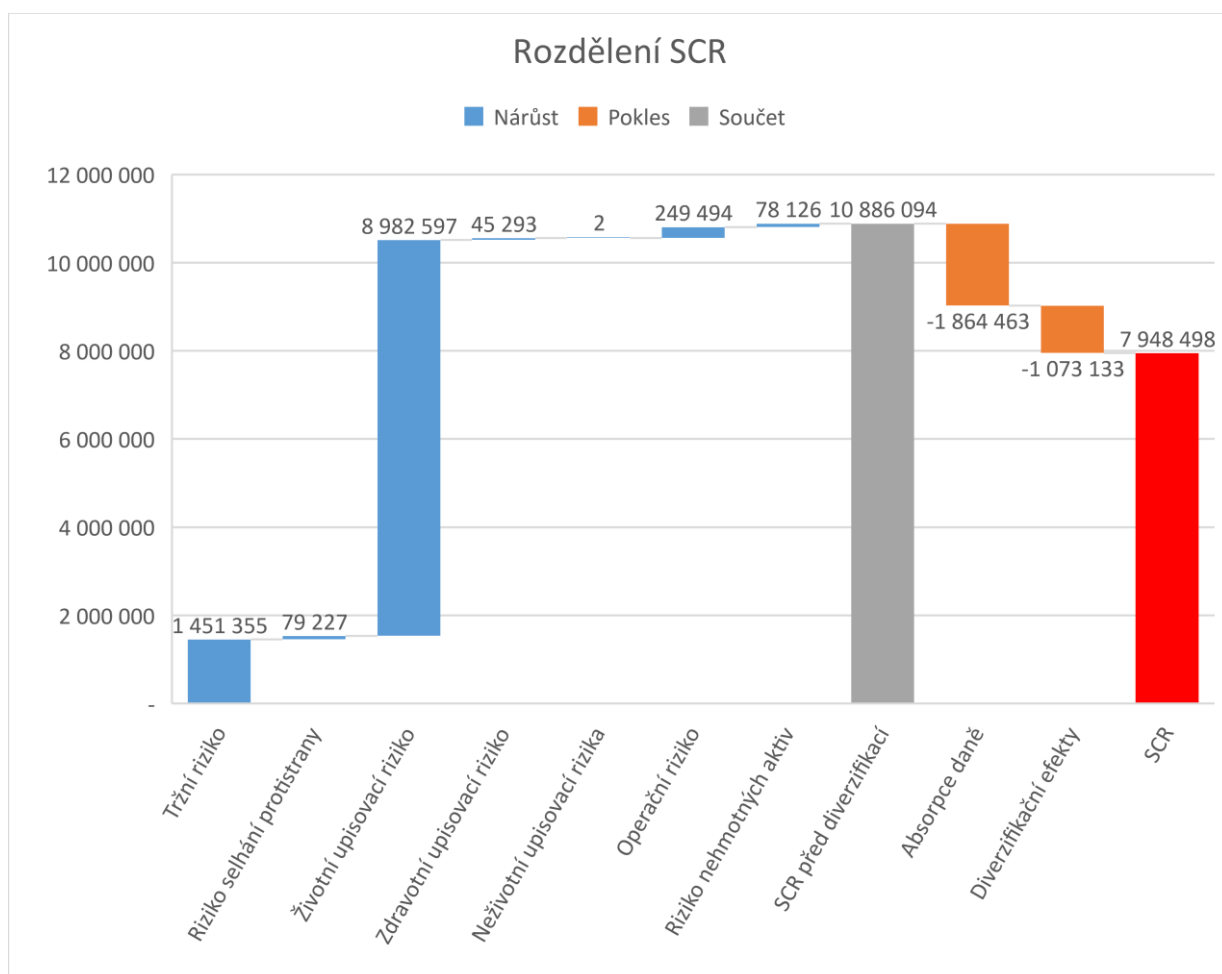
<i>Předepsané pojistné</i>	<i>v tis. CZK</i>
<i>NP</i>	650 708
<i>ŽP</i>	6 552 370
<i>Celkem</i>	7 203 078

Zdroj: SFCR PČS, vlastní zpracování

Pojišťovna České spořitelny používá pro výpočty rizikových modulů do SCR za tržní, životní upisovací, neživotní upisovací, zdravotní upisovací, rizika selhání protistrany a riziko nehmotných aktiv standardní formuli. Pro operační riziko PČS uvádí metodu odhadu na základě frekvence a váhy se zdrojovými daty z RCSA²⁶. Následující graf obsahuje rozdělení SCR PČS po jednotlivých rizikových modulech.

²⁵ Česká podnikatelská pojišťovna. *Zpráva o solventnosti a finanční situaci 2016* [online]. [cit. 7. dubna 2018]. Dostupné na <https://www.cpp.cz/User_data/Media/Original/CPP/201705/cpp160400-sfcr-2016_pm_v11d.pdf>.

²⁶ Risk and Control Self Assessment, sebehodnocení rizik a kontrol

Graf 22 Rozdělení SCR PČS

Zdroj: SFCR PČS, vlastní zpracování

Jak je zmíněno výše, Pojišťovna České spořitelny je zaměřena na životní pojištění, není tedy překvapivé, že podstatnou většinu SCR tvoří životní upisovací riziko (83 % na nediverzifikovaném SCR). Ve své zprávě PČS uvádí o životním upisovacím riziku pouze informaci, že pod něj spadá riziko úmrtnosti, dlouhověkosti, invalidity, pracovní neschopnosti a nemocnosti, riziko nákladů v životním pojištění, riziko storen, revize, životní katastrofické a koncentrace v životním pojištění. PČS neuvádí žádné podrobnosti o tom, jak by mohla být vyjmenovaná rizika velká, nijak nekomentuje jejich řízení a ani riziko jako celek.

Druhý největší dopad do nediverzifikovaného SCR má tržní riziko (14 %). K tržnímu riziku se společnost vyjadřuje v obdobném duchu jako k životnímu upisovacímu. Zmiňuje, že se skládá z akciového, měnového, nemovitostního, rizika koncentrace tržního rizika, kreditního rozpětí, změny proticyklické přírážky a rizika volatility. PČS

neuvádí informace o velikosti zmíněných rizik, nijak nekomentuje jejich řízení a ani riziko jako celek.

Riziko selhání protistrany je hodnoceno jako zanedbatelné, protože tvoří méně než 1 % z nediverzifikovaného SCR. Další podrobnosti o jeho řízení nejsou uvedeny.

PČS eviduje separátně riziko nehmotných aktiv, které popisuje jako rizika ztráty v důsledku neočekávaných změn faktorů ovlivňujících hodnotu vlastněných nehmotných aktiv. Toto riziko je hodnoceno jako nemateriální, neboť představuje jako u předchozího rizika méně než jedno procento nediverzifikovaného SCR.

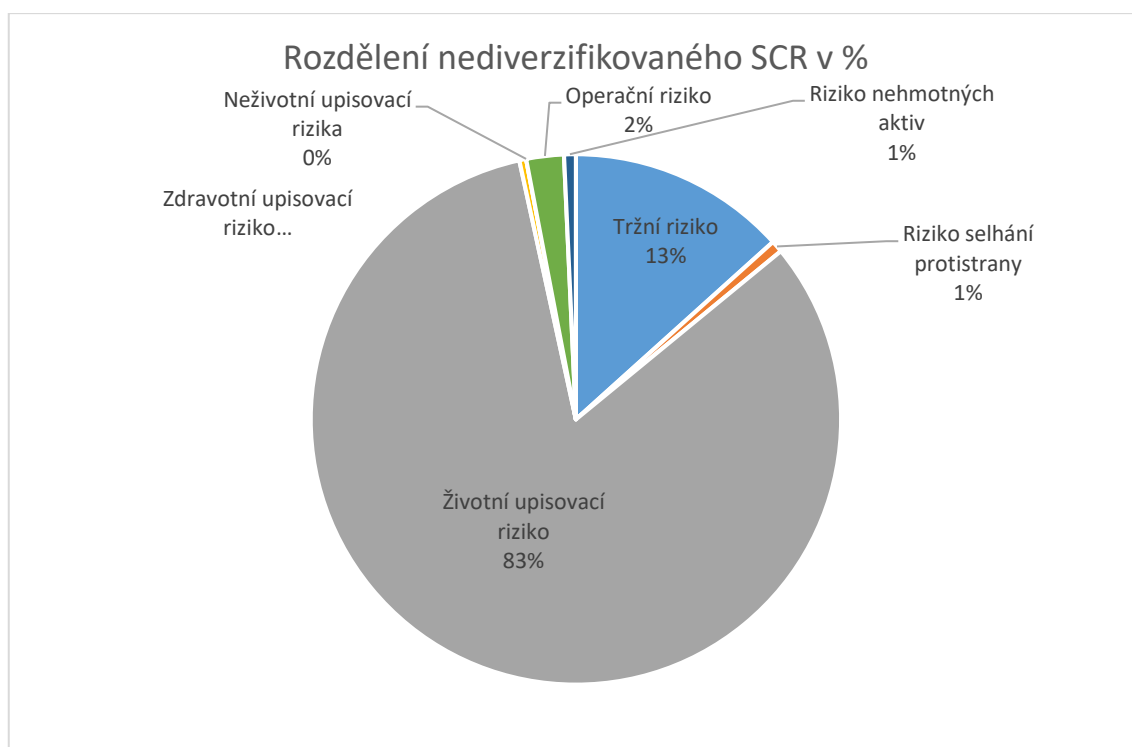
Zdravotní upisovací rizika jsou hodnocena jako zanedbatelná.

Neživotní upisovací riziko nemá žádný dopad do SCR PČS, tudíž není komentováno.

Operační riziko si ve zprávě PČS komentář zasloužilo, jeho dopad počítaný podle standardní formule do nediverzifikovaného SCR je roven 2 %. Pro PČS představuje nejvýznamnější operační riziko přerušení obchodní činnosti a selhání systému. Pro účely řízení tohoto rizika si společnost zavedla řízení kontinuity podnikání (BCM²⁷), jehož součástí je definování krizových plánů pro krizové situace spojené se ztrátou pracovišť nebo neschopností vykonávat pracovní činnost, selháním informačních systémů, významnou ztrátou zaměstnanců a selháním významného poskytovatele služeb. Tyto plány jsou následně ověřovány v praxi. Dalšími významnými riziky jsou interní a externí podvod, nevhodné procesy a selhání v pracovně-právních vztazích a porušení bezpečnosti na pracovišti, nevhodné jednání s klienty, chyby produktů a nesprávné obchodní postupy, selhání ve výkonu, provádění nebo řízení procesů a poškození hmotných aktiv.

Následující graf nediverzifikovaného SCR potvrzuje absolutní dominanci životního upisovacího rizika v PČS.

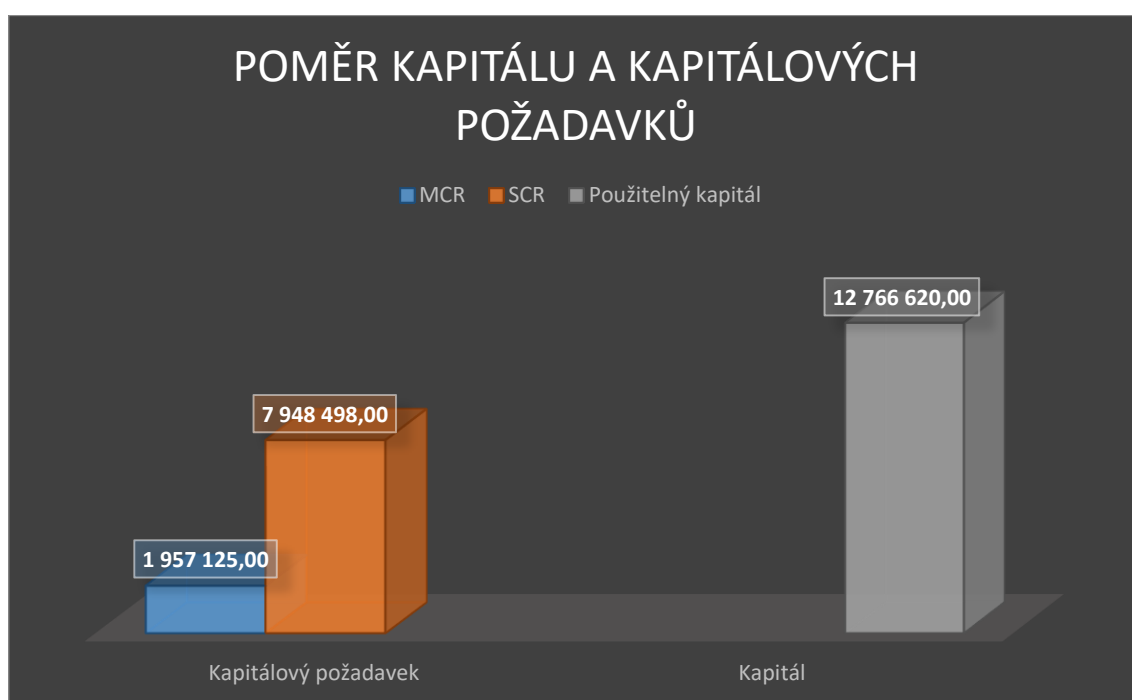
²⁷ Business continuity management

Graf 23 Rozdělení nediverzifikovaného SCR v % PČS

Zdroj: SFCR PČS, vlastní zpracování

Následující graf zobrazuje poměr kapitálu ke kapitálovým požadavkům.

Graf 24 Poměr kapitálu ke kapitálovým požadavkům PČS

Zdroj: SFCR PČS, vlastní zpracování

Pojišťovna České spořitelny má hodnoty jednotlivých rizikových modulů SCR spočteny stejně jako ostatní společnosti na hladině spolehlivosti 99,5 %. Minimální kapitálový požadavek spočítán stejným způsobem, ale na hladině spolehlivosti 85 %. Jak je patrné z grafu, PČS plní kapitálovou přiměřenost v poměru 161 % kapitálu k solventnostnímu kapitálovému požadavku. Sama uvádí, že dlouhodobě by se chtěla dostat na poměr 145 %. Veškerý použitelný kapitál je zařazen do kategorie Tier I, tedy nejkvalitnější druh kapitálu. SCR k MCR činí 406 %.²⁸

3.8 UNIQA

Pojišťovna UNIQA je univerzální pojišťovnou zaměřenou spíše na neživotní pojištění. K roku 2016 měla tržní podíl 5,13 %. Představuje poslední pojišťovnu, kterou se ve své práci zabývám, protože je poslední, která tržní podíl ještě nad pěti procenty. Následující tabulka obsahuje její předepsané pojistné.

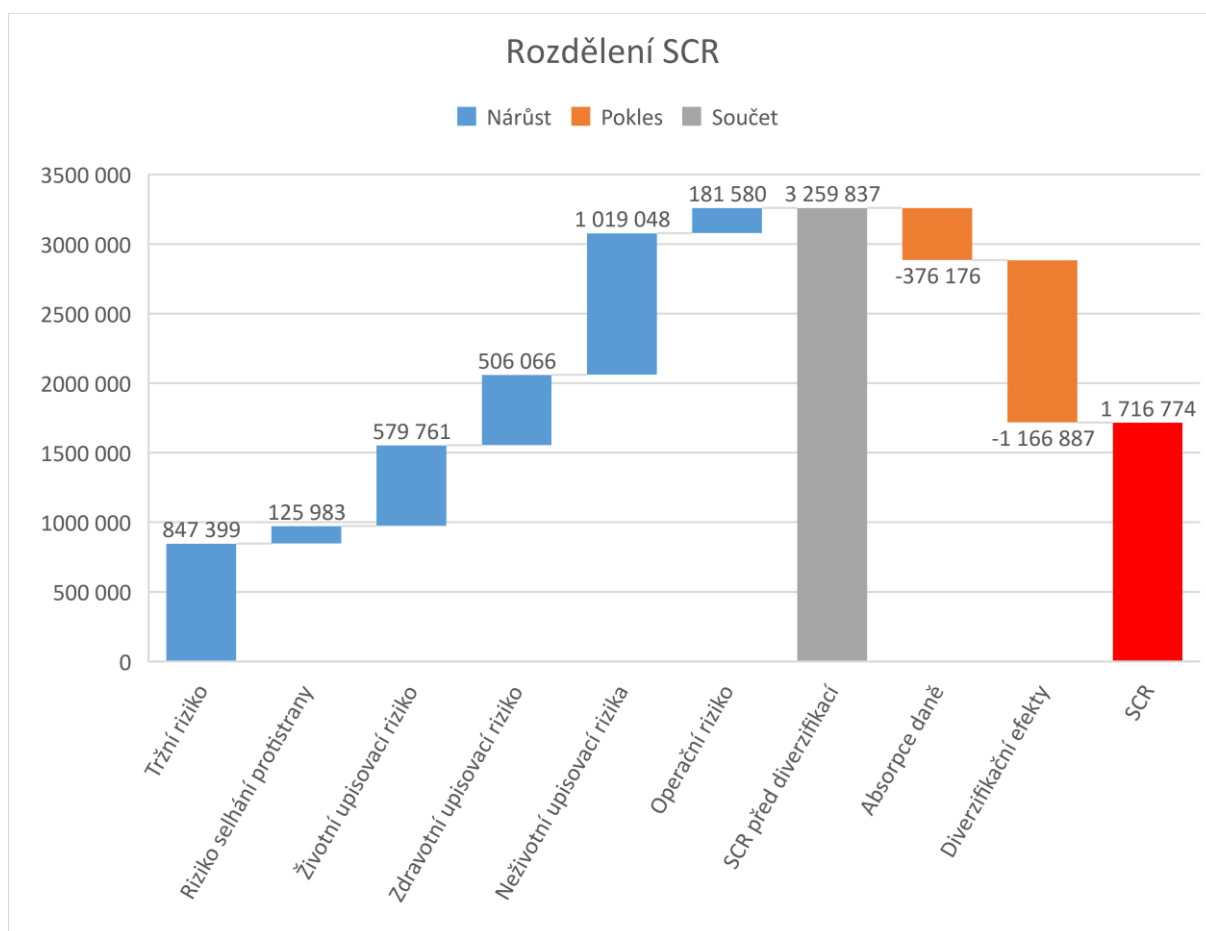
Tabulka 9 Předepsané pojistné UNIQA

<i>Předepsané pojistné</i>	<i>v tis. CZK</i>
<i>NP</i>	4 987 000
<i>ŽP</i>	1 169 000
<i>Celkem</i>	6 156 000

Zdroj: SFCR UNIQA, vlastní zpracování

Pro účely výpočtu jednotlivých rizikových modulů kapitálových požadavků používá pojišťovna UNIQA standardní vzorec. Týká se to tedy tržního, životního upisovacího, neživotního upisovacího, zdravotního upisovacího, selhání protistrany a operačního rizika. Pro interní účely má ale UNIQA částečný interní model pro ocenění neživotního upisovacího rizika v neživotním a zdravotním pojištění. Nad rámec povinnosti u tržního rizika používá vlastní metodiku, když předpokládá nenulové riziko kreditního rozpětí státních dluhopisů členských států Evropské unie denominovaných a financovaných v domácí měně, tudíž tyto dluhopisy mohou přispívat ke koncentraci tržních rizik. UNIQA uvádí, že se snaží o diverzifikovaný kapitálový požadavek tak, aby v jeho rámci žádný rizikový modul nepřesáhl 60 %. Následující graf zobrazuje rozdělení kapitálového požadavku podle jednotlivých rizikových modulů.

²⁸ Pojišťovna České spořitelny. *Zpráva o solventnosti a finanční situaci 2016* [online]. [cit. 8. dubna 2018]. Dostupné na <<https://www.flexi.cz/file/edee/o-nas/o-spolecnosti/vyrocní-zpravy/sfcr-2016.pdf>>.

Graf 25 Rozdělení SCR UNIQA

Zdroj: SFCR UNIQA, vlastní zpracování

Neživotní upisovací riziko je pro pojišťovnu UNIQA největší část kapitálového požadavku, představuje 31 % na nediverzifikovaném SCR. Nejvyšší podíl na něm má riziko pojistného a technických rezerv, dále riziko přírodních katastrof (zejména povodně), riziko storen je zanedbatelné. Částečný interní model pro neživotní upisovací riziko zahrnuje i další rizika oproti standardnímu vzorci, zejména riziko krupobití. UNIQA uvádí, že kapitálový požadavek vypočtený podle částečného interního modelu je nižší než podle standardní formule, tudíž je reportovaná hodnota přiměřená.

Tržní riziko je s 26 % podílem druhé největší v nediverzifikovaném SCR pojišťovny UNIQA. V investičním portfoliu převažují dluhopisy, zejména státní dluhopisy České republiky. Významný podíl v portfoliu mají subjekty kolektivního investování a depozita i finančních institucí. V hodnocení úrokového rizika pomocí scénářů na změnu úrokové míry by způsobilo větší ztrátu snížení úrokových sazeb. Řízeno je prostřednictvím procesu ALM. Nemovitostní riziko je počítáno jako okamžitý pokles hodnoty nemovitostí o 25 %. Hlavním zdrojem rizika koncentrace jsou expozice vůči českým

bankám Raiffeisenbank a UniCredit Bank. Pro řízení tohoto rizika je užíváno systému limitů s prahovými hodnotami. Měnové riziko je řízeno prostřednictvím derivátů.

Životní upisovací riziko je s 18 % podílem třetí největší složkou nediverzifikovaného SCR. Riziko storen tvoří největší část tohoto rizikového modulu, druhé je riziko úmrtnosti. Riziko revize důchodů z neživotního pojištění není započítáno v modulu životního upisovací rizika, ale je zahrnuto v modulu neživotního upisovací rizika jako součást rizika technických rezerv v neživotním pojištění.

Zdravotní upisovací riziko je v případě pojišťovny UNIQA poměrně významné, tvoří 15 % nediverzifikovaného SCR. Jeho výpočet zahrnuje i neočekávanou ztrátu vytvořenou novým obchodem, která je získána během následujících 12 měsíců. Riziko pojistného a technických rezerv tvoří majoritní část kapitálového požadavku za tento rizikový modul. Ostatní rizika nejsou významná. Zdravotní upisovací riziko je kromě standardní formule také oceňováno částečným interním modelem spolu s neživotním upisovacím rizikem.

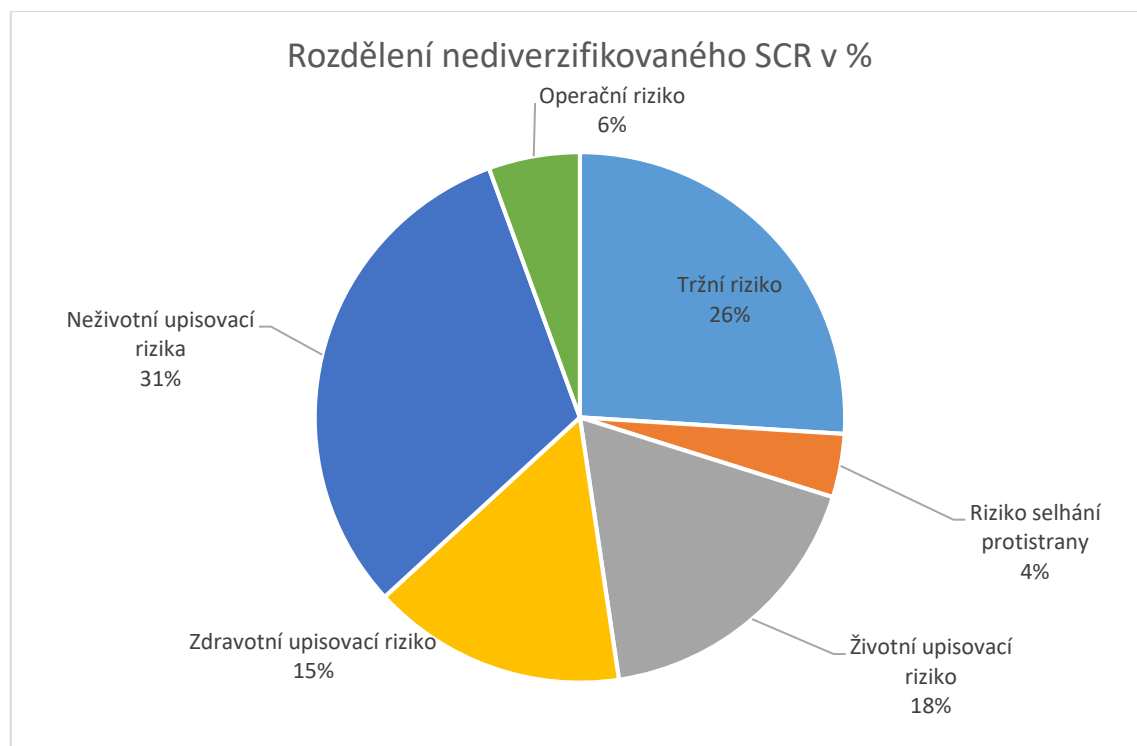
Riziko selhání protistrany je relativně málo významné, dosahuje pouze 4 % z nediverzifikovaného SCR a největší expozicí UNIQA pojišťovny je skupinová zajišťovna UNIQA Re. Řízeno je prostřednictvím omezení, s jakou zajišťovnou může být sjednáno zajištění. Bez omezení je možné spolupracovat pouze se zajišťovnami s ratingem A nebo lepším. Za ekvivalentní je považována míra solventnosti alespoň ve výši 150 %. Případné překročení limitů nebo sjednání zajištění se zajišťovnou nesplňující výše uvedená kritéria se provádí analýza dopadu na solventnostní kapitálový požadavek. Dále se vypracovávají rizikové zprávy před uzavřením smluvních vztahů se zprostředkovateli, u kterých je předpoklad vzniku rizikové expozice přesahující 50 000 CZK.

Riziko likvidity je řízeno prostřednictvím ALM.

Operační rizika jsou pravidelně identifikována prostřednictvím katalogu rizik. UNIQA uvádí následující rizika jako významná: procesní rizika (obzvláště ve spojitosti s vývojem produktů a likvidacemi pojistných událostí), rizika lidských zdrojů (nedostatek personálu a závislost na klíčových osobách s vysokým know-how), IT rizika (IT bezpečnost, vysoká složitost IT prostředí a přerušení provozu) a právní riziko (nadměrné zvýšení regulace podnikání v pojišťovnictví). Koncentrace rizik v operačním riziku byla identifikována v oblastech závislosti na distribučních kanálech, významných zákaznících nebo klíčových pracovnících. Preference přijetí operačních rizik je hodnocena jako nízká, tudíž

se snaží tato rizika maximálně minimalizovat pomocí vnitřního kontrolního systému, optimalizace procesů, pravidelného vzdělávání a školení personálu, bezpečnostní politiky, monitorování a řešení bezpečnostních incidentů a řízení kontinuity činností včetně přípravy havarijních plánů.

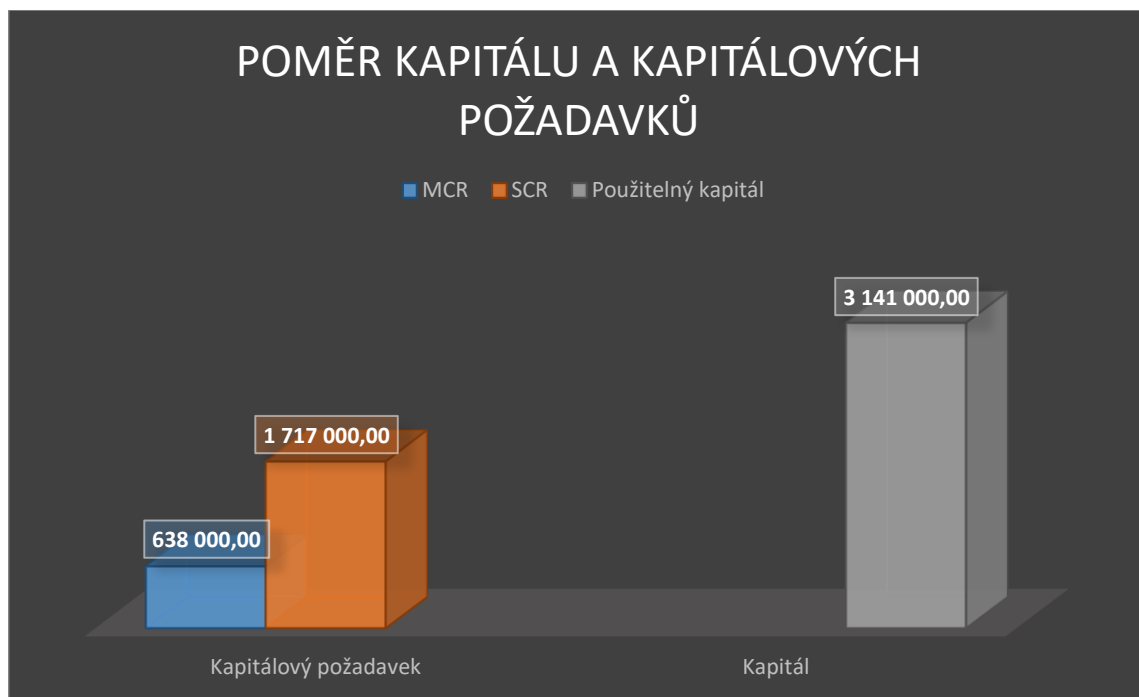
Následující graf zobrazuje rizikové moduly tak, jak dopadají do nediverzifikovaného SCR.

Graf 26 Rozdělení nediverzifikovaného SCR v % UNIQA

Zdroj: SFCR UNIQA, vlastní zpracování

Graf poměru kapitálu ke kapitálovým požadavkům názorně ilustruje vybavenost pojišťovny UNIQA. Společnost má interně stanoveno pásmo solventnostního poměru, které by chtěla dlouhodobě držet, a to 150–170 %, ale plán schválený představenstvem a dozorčí radou předpokládá zmíněný poměr nad 170 % po dobu 5 let.

Graf 27 Poměr kapitálu ke kapitálovým požadavkům UNIQA

Zdroj: SFCR UNIQA, vlastní zpracování

Jak je patrné z grafu, UNIQA plní požadavky kapitálové přiměřenosti s rezervou, poměr je

183 %. Všechny použitelný kapitál je nejkvalitnějšího typu, tedy Tier I. Poměr SCR k MCR je roven 269 %.²⁹

4 Komparativní analýza vybraných pojišťoven

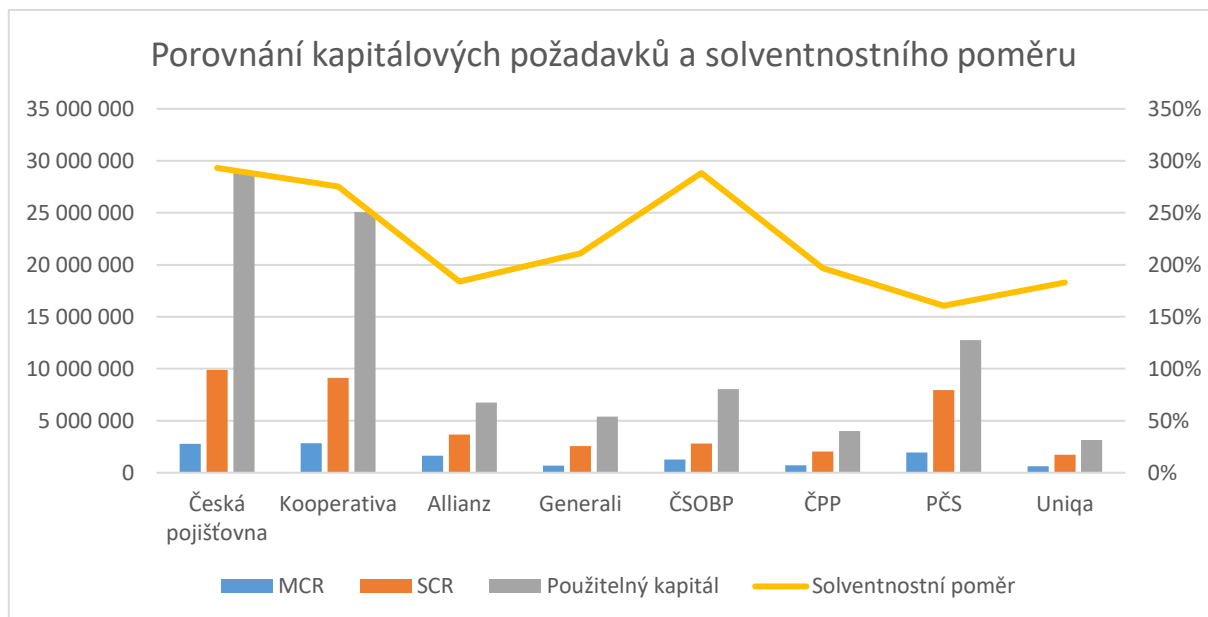
V této kapitole se věnuji porovnání určitých hodnot a ukazatelů, které jsem identifikoval ve zprávách SFCR vybraných pojišťoven.

4.1 Porovnání kapitálových požadavků a solventnostního poměru

Jako první srovnání jsem vybral ukazatele, které nejvíce zajímají regulátory. Českou národní banku stejně jako ostatní centrální banky EU primárně sledují v podstatě nejjednodušší ukazatel ze všech vypočtených, a to solventnostní poměr. Následující graf ilustruje minimální kapitálový požadavek, solventnostní kapitálový požadavek, použitelný kapitál a poměr mezi použitelným kapitálem a solventnostním kapitálovým

²⁹ UNIQA. *Zpráva o solventnosti a finanční situaci 2016* [online]. [cit. 9. dubna 2018]. Dostupné na <<https://www.uniqa.cz/download.ashx?uid=5FBC3D18-BD44-4F88-AA75-3DCE2D5AE219>>.

požadavkem. Na vodorovné ose jsou jednotlivé pojišťovny, na hlavní svislé ose (vlevo) jsou hodnoty SCR, MCR a kapitálu a na vedlejší svislé ose je solventnostní poměr.

Graf 28 Porovnání kapitálových požadavků a solventnostního poměru

Zdroj: předchozí analýzy, vlastní zpracování

Z grafu jasně vyplývá, že vybrané pojišťovny na českém trhu nemají žádný problém splnit vypočítaný kapitálový požadavek. Česká pojišťovna a ČSOB pojišťovna dokonce dosahují téměř 300 % v solventnostním poměru. Nejnižší poměr SCR k použitelnému kapitálu dosahuje Pojišťovna České spořitelny s 161 % a následuje UNIQA se 183 %. Při porovnání solventnostních poměrů, ale nelze jednoznačně a s určitostí tvrdit, že vyšší hodnota představuje lepší situaci pro danou pojišťovnu. U pojišťoven, které uváděly stanovený cíl solventnostního poměru, ať už skupinový nebo vlastní, se tato hodnota nikdy nepohybovala nad 200 % solventnostního kapitálového požadavku. To je dáno tím, že vysoký poměr této hodnoty je logicky vázán na vysoké množství kapitálu, které by mohlo být využito ke zvýšení ziskovosti kupříkladu investicemi do rizikovějších instrumentů. Stabilní a velké pojišťovny Česká pojišťovna a Kooperativa mají obzvlášť vysoký solventnostní poměr, který značí jistou rizikovou konzervativnost u těchto společností.

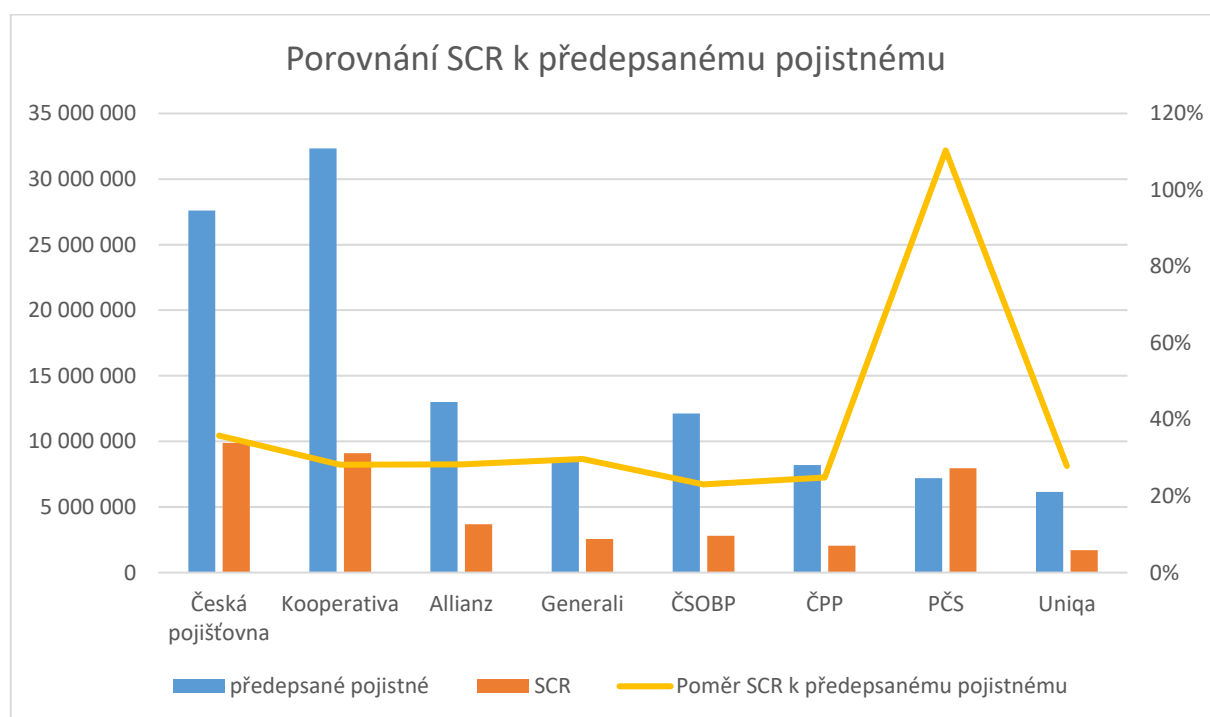
Vzhledem k výše zobrazeným a popsáním hodnotám solventnostního poměru, které jsou všechny bezpečně daleko od požadavku, si myslím, že Česká národní banka bude sledovat vyšší hranice solventnostního poměru než 100 %. Když se vybrané pojišťovny pohybují kolem 200 %, je podle mého názoru kupříkladu hranice 125 % plnění

solventnostního poměru možným spouštěčem pro zásah ČNB, která by požadovala vysvětlení proč se solventnostní poměr snížil k této hranici a pravděpodobně by chtěla znát další postup.

Z dlouhodobějšího hlediska bude zajímavé sledovat, zda a jak se solventnostní poměry budou měnit čase a zda na ně bude regulátor dávat takový důraz, jako je tomu nyní.

4.2 Porovnání SCR s předepsaným pojistným

Porovnání kapitálového požadavku s předepsaným pojistným jsem se rozhodl zařadit z důvodu jednoho zásadního výkyvu na trhu. Následující graf přesně ilustruje zmíněnou situaci.

Graf 29 Porovnání SCR s předepsaným pojistným

Zdroj: předchozí analýzy, vlastní zpracování

Všechny analyzované pojišťovny mají výrazně nižší solventnostní kapitálový požadavek než přijaté pojistné, kromě jedné. Poměr SCR k předepsanému pojistnému vychází kolem 30 % (Česká pojišťovna 36 %), ale Pojišťovna České spořitelny má tento poměr ve výši 110 %. Pojišťovna České spořitelny je mezi vybranými pojišťovnami jediná, která se téměř výhradně soustředí na životní pojištění. Většina jejího kapitálového požadavku je tvořena životním upisovacím rizikem, které má očividně inherentní vyšší rizikovost než neživotní pojištění. Pro porovnání ČPP a UNIQA, které mají relativně nejpodobnější výši předepsaného pojistného, ale jsou orientované zejména na neživotní pojištění, mají

nápadně nižší kapitálový požadavek. Co je ale zajímavé, ČSOB pojišťovna má také značný kmen v životním pojištění, dokonce větší než PČS, ale kapitálový požadavek neodpovídá závěrům učiněným pro PČS. Je možné, že u ČSOB pojišťovny je jak velký rozdíl mezi výší přijatého pojistného reportovaný v SFCR a podle metodiky ČAP, tak i nižší kapitálový požadavek v poměru k pojistnému způsoben tím, že ČSOBP má majoritní podíl přijatého pojistného za životní pojištění za rok 2016 placený jednorázově. Zdá se, že ČSOBP nepřepočítává přijaté jednorázově placené pojistné na další roky, což by mohlo způsobit jak výše zmíněný rozdíl, tak i nižší rizikovost tohoto pojistného kmene.

4.3 Porovnání interních modelů

Než se dostanu k porovnání přijatého pojistného za životní pojištění s životním upisovacím rizikem a přijatého pojistného za neživotní pojištění s neživotním a zdravotním upisovacím rizikem, je nutné porovnat interní modely vybraných pojišťoven, protože výše zmíněné rizikové moduly jsou zpravidla výrazně nižší než při použití standardní formule.

Tabulka 10 Porovnání interních modelů

	<i>Interní model</i>	<i>Tržní riziko</i>	<i>Životní upisovací riziko</i>	<i>Neživotní upisovací riziko</i>	<i>Zdravotní upisovací riziko</i>	<i>Riziko selhání protistrany</i>	<i>Operační riziko</i>
<i>ČP</i>		ANO	ANO	ANO	ANO	ANO	NE
<i>Kooperativa</i>		NE	NE	ANO	ANO	NE	NE
<i>Allianz</i>		NE	NE	NE	NE	NE	NE
<i>Generali</i>		NE	NE	NE	NE	NE	NE
<i>ČSOBP</i>		NE	NE	NE	NE	NE	NE
<i>ČPP</i>		NE	NE	ANO	ANO	NE	NE
<i>PČS</i>		NE	NE	NE	NE	NE	NE
<i>UNIQA</i>		NE	NE	ANO	ANO	NE	NE

Zdroj: předchozí analýzy, vlastní zpracování

V předchozí tabulce jsem pro přehlednost zeleně vyznačil, pro které riziko má daná pojišťovna interní model. Jak již bylo zmíněno v předchozí kapitole, Česká pojišťovna používá interní model na všechna rizika kromě operačního. Uvádí, že používá model skupiny Generali, ale sama pojišťovna Generali jej nepoužívá. Předpokládám, že důvod je, že se Generali více vyplatí používat standardní formuli. Provozní náklady tvorby a udržování interního modelu jsou značné, je nutné mít oddělené funkce zaměstnanců, kteří

vyvíjí a provozují model a těch, kteří ho validují. Generali by určitě měla přístup ke skupinovému modelu a v rámci úspory nákladů by je mohla pravděpodobně sdílet s Českou pojišťovnou v rámci skupiny nebo by si mohla model od ČP outsourcovat.

Výše nastíněným způsobem pracuje skupina Vienna Insurance Group v případě pojišťoven Kooperativa a ČPP. Obě společnosti používají částečný interní model pro neživotní upisovací a zdravotní upisovací rizika. Ve svých zprávách uvádějí, že jej vyvinuly a skupinově podaly žádost, která byla schválena FMA³⁰ a ČNB. Vzhledem k obrovskému kmenu v neživotním pojištění obou společností a jejich historickou orientaci na neživotní pojištění je prioritou tvorby interního modelu právě pro tyto dva rizikové moduly opodstatněná.

Neživotní upisovací a zdravotní upisovací rizika agregují z toho důvodu, že všechny pojišťovny u zdravotního upisovacího rizika uvedly, že se týká zdravotního pojištění, které je kalkulováno na principu neživotního pojištění.

Pojišťovna UNIQA vlastní částečný interní model pro neživotní a zdravotní upisovací rizika, ale používá jej pouze pro interní účely. To může být zapříčiněno několika faktory. Zaprvé UNIQA nemusí mít model ještě kompletně hotový, tudíž ani nemohla požádat ČNB o schválení. Zadruhé může mít model hotový, ale ČNB jej ještě neschválila. Zatřetí může mít model hotový a v takovém stavu, že by mohl být schválen, ale momentálně se společnosti nevyplatí tímto procesem procházet, protože si spočítala, že by úspora kapitálu nemusela být dost vysoká k opodstatnění těchto kroků.

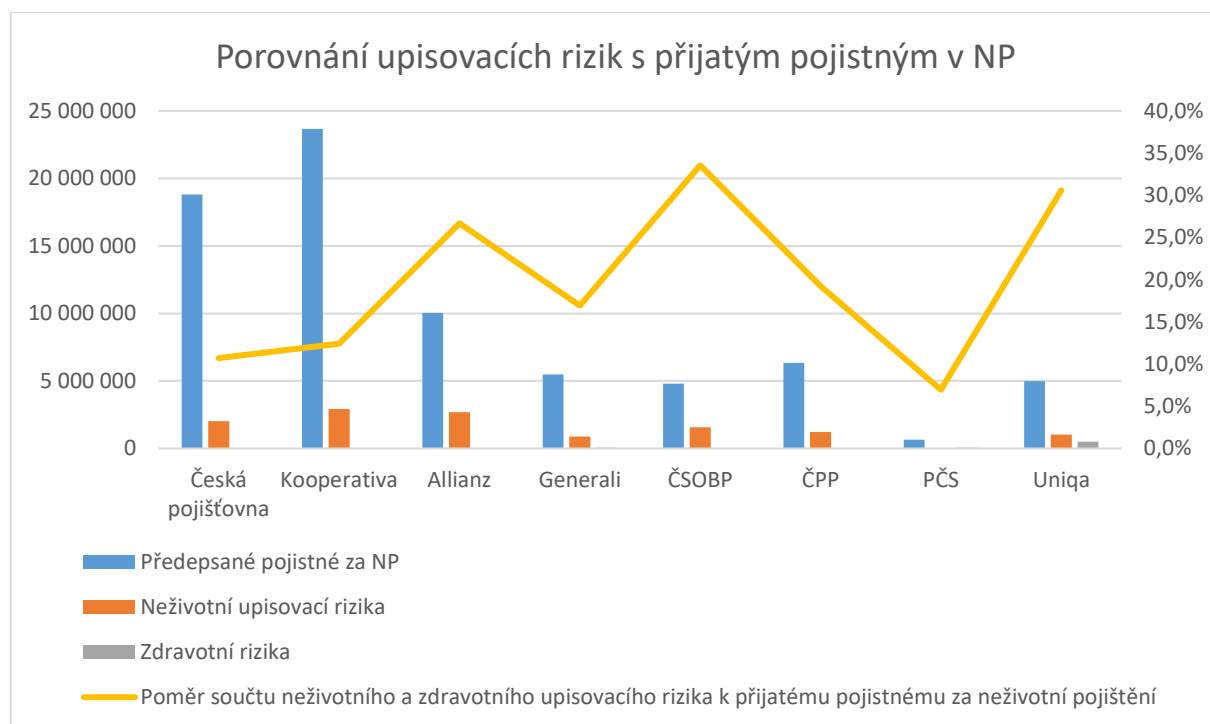
Operační riziko není součástí žádného interního modelu. Domnívám se, že je to způsobeno tím, že se jako jediný zástupce nefinančního rizik s kapitálovým požadavkem, velmi obtížně modeluje. Výpočet kapitálového požadavku za operační riziko podle standardní formule je koncipován na závislosti na přijatém pojistném. Což věcně nemusí nutně souviset s reálným operačním rizikem, které daná pojišťovna podstupuje.

4.4 Porovnání upisovacích rizik k pojistnému v neživotním pojištění

Když jsou představeny interní modely jednotlivých pojišťoven, je možné přejít k porovnání neživotního upisovacího a zdravotního upisovacího kapitálového požadavku

³⁰ Rakouský dohledový orgán, Finanzmarktaufsicht Österreich

k přijatému pojistnému za neživotní pojištění. Pro toto srovnání jsem sečetl kapitálové požadavky za neživotní a zdravotní upisovací riziko z důvodů uvedených v předchozí podkapitole. Tyto požadavky jsou bez efektů diverzifikace, neboť se u většiny pojišťoven nedá dohledat, jak přesně velký diverzifikační efekt dopadá na jednotlivý rizikový modul a není možné použít vážený průměr, protože diverzifikační efekty nepůsobí proporcionálně. Prostý součet sice není úplně přesný vzhledem k realitě, ale pro účely tohoto porovnání postačí.

Graf 30 Porovnání upisovacích rizik s přijatým pojistným v NP

Zdroj: předchozí analýzy, vlastní zpracování

Hodnoty sledovaného poměru se pohybují v intervalu od 7 % do 34 %, ale vzhledem k velikosti kmene PČS v neživotním pojištění, jejíž poměr je oněch 7 %, bych ji označil za nestandardní.

Podle hodnot křivky je pozorovatelné, které pojišťovny používají pro oblast neživotního pojištění interní model a které ne. Allianz, ČSOBP a UNIQA jsou zde zástupci s relativně velkým kmenem a zároveň nepoužívají interní model, takže se jejich sledovaný poměr pohybuje kolem 27, respektive 34 a 31 %.

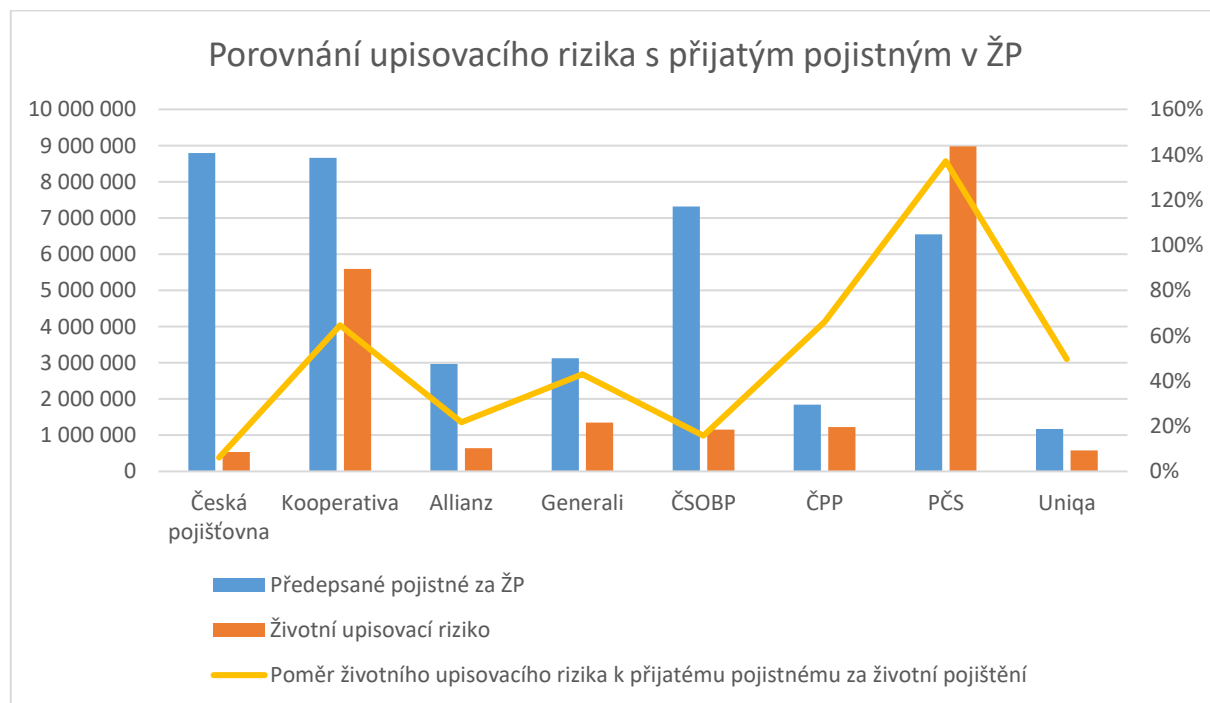
Česká pojišťovna a Kooperativa jsou dvě srovnatelně velké pojišťovny se srovnatelným kmenem, ale u Kooperativy jsem přičítal přijaté pojistné za zákonné pojištění, což je pojištění odpovědnosti zaměstnavatele, a tedy spadá do oblasti neživotního pojištění.

U těchto dvou pojišťoven se interní modely postaraly o sledovaný poměr ve výši 10,7 respektive 12,4 %. Tyto poměry jsou oproti výše zmíněným pojišťovnám výrazně nižší a představují tak obrovskou úsporu kapitálu ve prospěch těchto dvou pojišťoven, obzvláště v absolutní výši.

ČPP a Generali mají podobně velký kmen i sledovaný poměr, 19,2 respektive 17 %, ale Generali toho dosáhla i přes použití standardní formule. Fakt, že Generali dosáhla lepšího poměru než ČPP, může být vysvětlením, proč nepoužívá interní model i přesto, že by k němu určitě měla přístup. Jak vyplývá z předchozích odstavců pro ČPP je použití modelu výhodné.

4.5 Porovnání upisovacího rizika k pojistnému v životním pojištění

Analogicky jako u předchozí podkapitoly se nyní budu věnovat porovnání poměrů upisovacího rizika k přijatému pojistnému s tím rozdílem, že teď se jedná o pojištění životní a k němu příslušné riziko. Opět jsou použité hodnoty rizikových modulů upisovacího rizika bez započtení diverzifikace ze stejných důvodů jako v předchozí podkapitole.

Graf 31 Porovnání upisovacího rizika s přijatým pojistným v ŽP

Zdroj: předchozí analýzy, vlastní zpracování

Sledovaný poměr na následujícím grafu má mnohem vyšší volatilitu než u neživotního pojištění, neboť se pohybuje v intervalu od 6,1 % u ČP po 137,1 % u PČS. PČS se opět v tomto poměru vymyká zbytku porovnávaných pojišťoven, protože je jediná, jejíž kapitálový požadavek přesahuje přijaté pojistné, a to dokonce o 37,1 %. Naneštěstí PČS svá rizika prakticky nekomentuje.

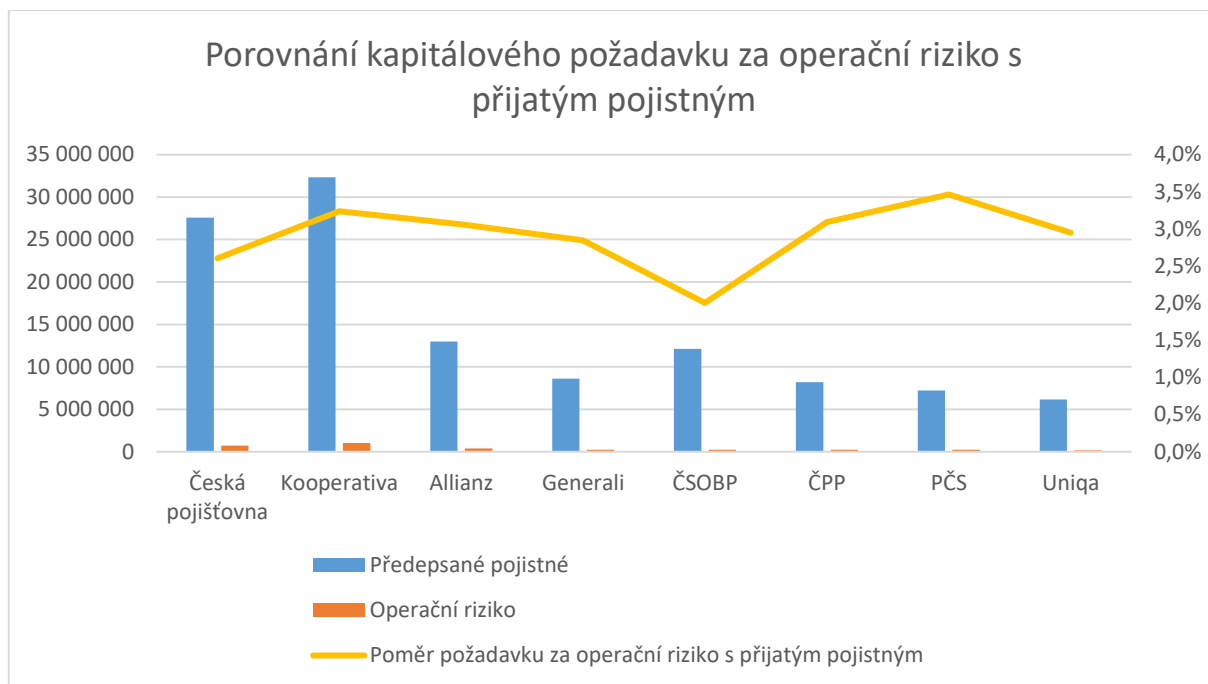
Z vybraných pojišťoven má pouze Česká pojišťovna interní model pro životní upisovací riziko a podle grafu soudím, že se jí to velice vyplácí. S 6,1 % má suverénně nejnižší sledovaný poměr, při svém předepsaném pojistném má v absolutních číslech menší kapitálový požadavek než UNIQA. Kooperativa má srovnatelné předepsané pojistné jako ČP, ale kapitálový požadavek více než desetinásobný, sledovaný poměr je tedy 64,6 %. Mohlo by to být způsobeno tím, že Kooperativa je v upisování agresivnější, a tedy jde do většího rizika. Myslím si, že by se Kooperativě mohl interní model pro životní upisovací riziko vyplatit, ale chápu, že při solventnostním poměru 275 % nemá potřebu to momentálně řešit. ČPP má velmi podobnou výši sledovaného poměru, a to 66,1 % a její situaci bych vyhodnotil obdobně jako u Kooperativy, jen v menším měřítku.

Za předpokladu, že má Česká pojišťovna obdobnou strukturu smluv životního pojištění jako Generali, rozdíl v jejich sledovaných poměrech názorně ilustruje použití interního modelu.

Allianz a ČSOBP mají relativně nízké sledované poměry ve výši 21,7 respektive 15,7 % přijatého pojistného a dosahují jich za použití standardní formule.

4.6 Porovnání operačních rizik

Jak jsem zmínil v kapitole 4.1, kapitálový požadavek za operační riziko se konstruuje v závislosti na přijatém pojistném. Protože všechny vybrané pojišťovny používají pro jeho výpočet standardní formuli, poměr tohoto požadavku k přijatému pojistnému by měl být obdobný.

Graf 32 Porovnání kapitálového požadavku za operační riziko s přijatým pojistným

Zdroj: předchozí analýzy, vlastní zpracování

Tento graf potvrzuje vyrovnanější hodnoty sledovaného poměru, neboť se pohybuje v intervalu od 2 do 3,5 %. Což je sice vzhledem k velikosti hodnoty, ke které se vztahuje relativně znatelné rozpětí, ale ze všech předchozích srovnání je tento interval nejúžší. Jak jsem předeslal, nemyslím si, že by kapitálový požadavek k operačnímu riziku v té podobě v jaké existuje, odrážel realitu. Operační rizika ze své podstaty mohou ohrozit celý chod společnosti, což podle mého názoru není ve stávajícím stavu obsaženo. Proto si myslím, že je mnohem relevantnější, co jednotlivé pojišťovny uvedly jako nejvýznamnější rizika, která identifikovaly v procesu řízení operačních rizik.

Tabulka 11 Nejvýznamnější operační rizika

	Nejvýznamnější riziko
ČP	Nové právní předpisy
Kooperativa	Procesní a organizační rizika
Allianz	Kybernetická rizika
Generali	Nové právní předpisy
ČSOBP	Neuvedeno
ČPP	Procesní a organizační rizika
PČS	Přerušování obchodní činnosti a selhání systému
UNIQA	Procesní rizika

Zdroj: předchozí analýzy, vlastní zpracování

Česká pojišťovna a Generali uvedly jako nejvýznamnější riziko nové právní předpisy. Nová nařízení a směrnice EU pojišťovnám neulehčují život, pojišťovny mají obrovské

náklady se zaváděním opatření, tak aby byly v souladu s touto regulatorikou. To platí samozřejmě i pro tyto zprávy SFCR, neboť byly nařízeny pojišťovnám v rámci Solventnosti II. Vzhledem k tomu, že porovnávané zprávy jsou za rok 2016, ještě doznívala implementace potřebných opatření k výše zmíněné Solventnosti II. V momentě kdy pojišťovny implementovaly jednu směrnici, hned se na ně valí další dvě v podobě GDPR a IDD. GDPR³¹ zavádí množství povinností pro pojišťovny jakožto zpracovatele osobních údajů, s čímž se spojena obrovská administrativní zátěž, tvorba nových útvarů, a tedy vysoké náklady. IDD³² se zaměřuje na distribuci pojištění a její transpozice do českého zákona se musela posunout, takže pojišťovny ani neznají finální pravidla a budou mít velmi krátkou dobu na implementaci. To se ale vztahuje až k letošnímu roku. Obrovský problém s regulací je ještě velikost sankcí, neboť např. u GDPR je maximální sankce 4 % obratu společnosti.

Kooperativa, ČPP a UNIQA identifikovaly procesní rizika jako nejvýznamnější. KOOP a ČPP je dále specificky nepopisují, UNIQA uvádí obzvlášť ve spojitosti s vývojem produktů a likvidacími pojistných událostí. Předpokládám, že pro KOOP a ČPP to ale bude platit obdobně. Nevhodný produkt, který se špatně prodává nebo není dostatečně ziskový ovlivní očekávané budoucí příjmy a může být dokonce ztrátový. Typickým příkladem ztrátových produktů bylo životní pojištění s garantovanou úrokovou mírou uzavřené v době vysokých úrokových měr a později v době nízkých úrokových měr pojišťovny musely tyto produkty dotovat a snažily se jich co možná nejdříve zbavit. To je jedním z důvodů, proč se přechází k životnímu pojištění, kde investiční riziko nese pojistník. Likvidace pojistných událostí může představovat riziko jak z hlediska rychlosti procesu, tedy pojišťovny sledují svůj standard kvality. Druhý pohled by mohl být ve spojitosti s pojistnými podvody. Pojišťovny svůj proces likvidace monitorují, kontrolují a zefektivňují, protože má přímý dopad do ziskovosti.

Allianz identifikovala kybernetická rizika jako nejvýznamnější. V dnešní době elektronizace celého pojišťovníctví je toto riziko velmi významné. Obzvlášť když se dá do souvislosti s GDPR. Pojišťovny mají různé obchodní systémy, datové sklady, interní modely, databáze, elektronické pojistné smlouvy, třeba i e-maily. Všechno vyjmenované obsahuje citlivá data společností, která se dají zneužít. Samozřejmě je možná i kombinace

³¹ General Data Protection Regulation, Obecné nařízení o ochraně osobních údajů

³² Insurance Distribution Directive – Směrnice o distribuci pojištění

odcizení interních dat a zároveň zveřejnění dat klientů, což by mohlo být ve světle nové regulace likvidační.

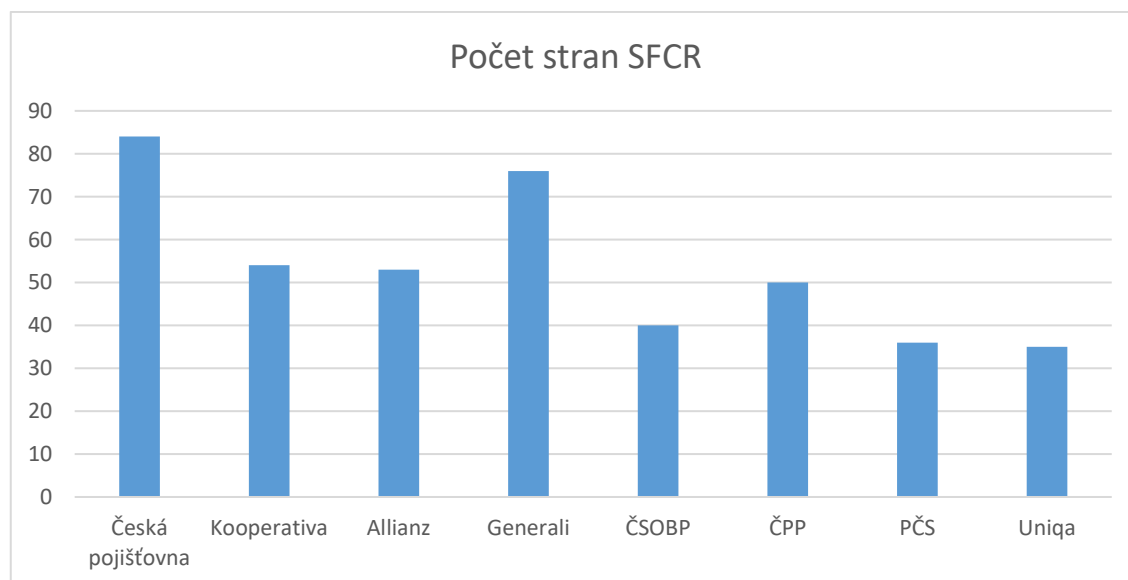
PČS uvádí jako nejvýznamnější riziko přerušení obchodní činnosti a selhání systému. Pro účely řízení tohoto rizika používá BCM a krizové plány. Selhání systémů může být ve spojitosti s výše zmíněným kybernetickým rizikem.

ČSOBP neuvádí nejvýznamnější operační riziko.

Všechna výše uvedená rizika jsou ospravedlnitelně na předních příčkách nejvýznamnějších rizik. Kdybych měl pro současnost vybrat nejvýznamnější podle mého názoru, byly by to právní novinky a regulatorika. Tato oblast totiž zatěžuje pojišťovny a zároveň přináší nové a nové sankce. Obzvláště velký problém by mohl nastat, kdyby se výše zmíněná rizika propojila obdobným způsobem, jako jsem psal u kybernetického rizika.

4.7 Porovnání zpráv SFCR

Závěrečné porovnání se týká zpráv SFCR jako takových. Přestože by měly tyto zprávy mít jednotnou a stejnou strukturu, tedy by měly podávat srovnatelně detailní informace, v realitě tomu tak není. Na následujícím grafu je počet stran zprávy SFCR vybraných pojišťoven bez QRT reportů v přílohách.

Graf 33 Počet stran SFCR

Zdroj: Zprávy SFCR vybraných pojišťoven, vlastní zpracování

Z grafu jsou patrné velké rozdíly ve zprávách, které by měly mít stejnou strukturu a měly by obsahovat stejný objem informací. I přesto, že Česká pojišťovna má nejdelší zprávu, neobsahuje všechny informace, co obsahují ostatní zprávy. Jde zejména o informace o jednotlivých rizikových modulech, kde se vůbec nezmiňuje, které riziko má na daný rizikový modul největší vliv. To platí i pro Generali a PČS.

Dále se pojišťovny u některých čísel nenamáhají je dát do textu, tabulky nebo grafu, ale odkazují na QRT reporty v příloze, kde je nutné je dohledat v nepřehledných formulářových tabulkách.

U ČP s Generali a Kooperativy s ČPP je jasné, že jejich zprávy jsou téměř totožné a liší se jen ve specifických detailech, které není možné jednoduše zkopírovat od druhé pojišťovny. PČS, která patří do VIG má SFCR svojí s kompletně jinou strukturou, ale její obsahová stránka za ostatními pokulhává.

UNIQA má sice nejkratší zprávu s 35 stranami, ale obsahuje jako jediná přehlednou tabulku s rizikovými preferencemi k jednotlivým rizikům, což ostatní pojišťovny vůbec nezveřejnily.

Tabulka 12 Rizikové preference UNIQA

Riziková kategorie	Riziková preference		
	Nízka	Střední	Vysoká
Upisovací riziko neživotní			x
Upisovací riziko životní			x
Upisovací riziko zdravotní			x
Tržní riziko		x	
Kreditní riziko / riziko selhání protistrany		x	
Operační riziko	x		
Strategické riziko	x		

Zdroj: SFCR UNIQA, strana 15

Tato tabulka přehledně zobrazuje rizikový apetit pojišťovny a má relativně přímočarou interpretaci, podle mého názoru by obdobnou měla zveřejňovat každá pojišťovna.

Závěr

Cílem mé diplomové práce bylo zmapovat, představit a porovnat vybrané pojišťovny na českém trhu z hlediska solventnosti, kapitálových požadavků, rizikových modulů k nim vztahených za použití Zpráv o solventnosti a finanční situaci.

Ve své práci jsem došel k závěru, že vybrané pojišťovny, které je možné označit za nejvýznamnější na českém pojistném trhu, nemají problém se splněním kapitálové přiměřenosti, tak jak je v současnosti definována. Sledovanou hodnotou je solventnostní poměr, který se u těchto pojišťoven pohyboval v intervalu od 161 do 293 %. Dvě největší pojišťovny, tedy Česká pojišťovna a Kooperativa mají obzvlášť vysoké hodnoty tohoto poměru, zmíněných 293 respektive 275 % v případě Kooperativy. To značí velkou rezervu v případě naplnění rizikových scénářů. Pojišťovny, které mají interně stanovenou hodnotu tohoto poměru, ji mají mnohem nižší, zpravidla 150-175 %, takže chtějí využít přebytkového kapitálu k vyšším výnosům. Zároveň předpokládám, že vzhledem k současným hodnotám by pro ČNB byla hranice zásahu vyšší než 100 % solventnostního poměru.

Všechny pojišťovny s jednou výjimkou navíc kryjí kapitálové požadavky kapitálem třídy I, což je nejvyšší kvalita kapitálu. Zmíněnou výjimkou je Kooperativa, u níž je 8 % kapitálu v podobě prioritních akcií a podřízeného dluhu, což vzhledem k solventnostnímu poměru nepovažuji za problém.

V oblasti investic se pojišťovny konzervativně držely zpravidla českých státních dluhopisů, nebo dluhopisů jiných členských států Evropské unie, které jsou brány jako téměř bezrizikové a jsou ohodnoceny příznivým ratingem. To může platit z krátkodobého hlediska, ale v dlouhodobém měřítku si myslím, že je to podhodnocení rizika platební neschopnosti státu, respektive států. To ovšem není chyba pojišťoven, ale nastavení regulatoriky a toho, co je z pohledu regulátorů bráno jako bezriziková investice.

Porovnával jsem také výši solventnostního kapitálového požadavku s přijatým pojistným. Zde se všechny pojišťovny pohybují v poměru kolem 30 %, kromě Pojišťovny České spořitelny, jejíž sledovaný poměr je ve výši 110 %. Pojišťovna České spořitelny svá rizika naneštěstí nekomentovala.

Pro účely výpočtu jednotlivých rizikových modulů používají některé pojišťovny interní modely. Česká pojišťovna používá interní model pro všechny rizikové moduly kromě

operačního rizika, což se pozitivně odráží na výši jejího kapitálového požadavku. Kooperativa, Česká podnikatelská pojišťovna a UNIQA vyvinuly částečné interní modely pro oblasti neživotního a zdravotního upisovacího rizika, což se významně projevilo v jejich kapitálových požadavcích za příslušené rizikové moduly.

Porovnával jsem neživotní upisovací riziko s přijatým pojistným za neživotní pojištění a potvrdily se výrazné pozitivní rozdíly ve prospěch těch pojišťoven, které pro tyto oblasti používají interní model. Například v porovnání Kooperativy a Allianz, jakožto zástupců s a bez interního modelu vychází pro Kooperativu srovnatelný kapitálový požadavek při více než dvojnásobném předepsaném pojistném v oblasti neživotního pojištění.

Závěry ohledně interního modelu se potvrdily i při komparaci životního upisovacího rizika s přijatým pojistným za životní pojištění. Česká pojišťovna a Kooperativa mají srovnatelně velký kmen v životním pojištění, ale Kooperativa má desetinásobný kapitálový požadavek vztažený k tomuto riziku. V oblasti životního pojištění opět vyčnívá Pojišťovna České spořitelny, jejíž solventnostní kapitálový požadavek je téměř celý tvořen rizikovým modulem upisovacího životního rizika. Zde tedy představuje obrovský výkyv oproti ostatním pojišťovnám, ale jak bylo zmíněno výše, toto riziko není komentováno.

V oblasti operačních rizik jsem usoudil, že kapitálové požadavky v té podobě, jak jsou momentálně kalkulovány, nesouvisí s reálně podstupovaným rizikem. Namísto toho jsem se zaměřil na rizika, která pojišťovny identifikovaly jako nejvýznamnější. Domnívám se, že ve světle regulatoriky v podobě Solventnosti II a momentální nové v podobě směrnic GDPR a IDD představuje toto riziko největší hrozbu pro všechny pojišťovny. Spojení nových povinností, velké administrativní zátěže a obrovských pokut představovalo riziko jak k roku 2016, ale i v současnosti. Problém přemíry regulací obzvlášť ze strany Evropské unie se netýká pouze pojistného trhu, ale všech oblastí podnikání a života obecně. Pro pojišťovny tyto nové regulace zpravidla znamenají zavádění nových útvarů, které se jimi zabývají, dnes už obligátní útvar compliance je přítomen v každé pojišťovně. V souladu s GDPR se zavádí nový útvar pověřence pro ochranu osobních údajů, který nemůže vykonávat osoba s dalšími funkcemi, což samozřejmě znesnadňuje zavedení tohoto útvaru, neboť zmíněný pověřenec by měl mít znalost prostředí předmětné pojišťovny.

Ve světle posledních událostí si dokážu představit, že při novém hodnocení operačních rizik bude přítomno riziko spojené s finančním arbitrem, neboť na základě sporu pojišťovny s klientem označil za neplatné celé kmeny smluv. Toto riziko ovšem k roku 2016 nebylo známo.

Hodnotil jsem také Zprávy o solventnosti a finanční situaci z hlediska obsahu informací a formy. Přestože by měly mít stejnou strukturu a je stanoveno, co mají obsahovat, úroveň detailu se velmi liší. Podle mého názoru byla nejlépe popsána rizika ve zprávě Kooperativy společně s Českou podnikatelskou pojišťovnou. Nejmenší detail jsem zaznamenal u Pojišťovny České spořitelny.

Na závěr bych rád zmínil svůj názor na Zprávy o solventnosti a finanční situaci. Vzhledem k faktu, že zveřejňování těchto informací patří do třetího pilíře Solventnosti II, což má za cíl větší transparentnost směrem k široké veřejnosti, si myslím, že k tomuto účelu zůstanou téměř absolutně nevyužity. Ze své praxe v pojišťovnictví vím, že velká většina klientů si ani nepřečte pojistné podmínky pojištění, které právě uzavírají. V souvislosti s tím si nedokážu představit, že zájemce o pojištění si jako první stáhne Zprávy o solventnosti a finanční situaci, dále si je zanalyzuje, udělá si z dostupných pojišťoven zúžený výběr, následně si projde pojistné podmínky, a nakonec si u vybraných pojišťoven srovná cenové nabídky.

Seznam použité literatury a zdrojů

Knižní zdroje:

DUCHÁČKOVÁ, E. Pojištění a pojišťovnictví. Praha: Ekopress, 2015. ISBN 978-80-87865-25-5

DUCHÁČKOVÁ, E, DAŇHEL J.: Teorie pojistných trhů. 1. vyd. Praha: Professional Publishing, 2010. ISBN 978-80-7431-015-7

Legislativní zdroje:

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/138/ES ze dne 25. listopadu 2009 o přístupu k pojišťovací a zajišťovací činnosti a jejímu výkonu (Solventnost II), v platném znění

Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2015/35 z dne 10. října 2014, kterým se doplňuje směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/138/ES o přístupu k pojišťovací a zajišťovací činnosti a jejímu výkonu (Solventnost II), v platném znění

Internetové zdroje:

ČAP. *Vývoj pojistného trhu* [online]. [cit. 29. března 2018]. Dostupné na <http://www.cap.cz/images/statisticke-udaje/vyvoj-pojisteno-trhu/STAT-2017Q4-CAP-CZ-2018-01-25-WEB.pdf>

Česká národní banka. *Solventnost II v cílové rovině* [online]. Dostupné na https://www.cnb.cz/cs/verejnost/pro_media/clanky_rozhovory/media_2015/cl_15_150_713_bartak_bouska_pojistny_obzor.html.

Česká pojišťovna. *Zpráva o solventnosti a finanční situaci* 2016 [online]. [cit. 1. dubna 2018]. Dostupné na https://www.ceskapojistovna.cz/documents/10262/10989513/SFCR_Y16_CZ_CP.pdf.

Kooperativa. *Zpráva o solventnosti a finanční situaci* 2016 [online]. [cit. 2. dubna 2018]. Dostupné na https://www.koop.cz/dokumenty/o-nas/zprava-sfcr/Zpr%C3%A1va%20o%20solventnosti%20a%20finan%C4%8Dn%C3%AD%20situaci%202016_%20Kooperativa.pdf.

Allianz. *Zpráva o solventnosti a finanční situaci* 2016 [online]. [cit. 3. dubna 2018]. Dostupné na <https://www.allianz.cz/vse-o-allianz/allianz/zpravy-o-solventnosti-a-financni-situaci.html>.

Generali. *Zpráva o solventnosti a finanční situaci* 2016 [online]. [cit. 4. dubna 2018]. Dostupné na https://www.generali.cz/documents/20182/191084/SFCR_Y16_CZ.pdf/20f36a28-3df5-4e5d-ab0b-6222453ee608.

ČSOB Pojišťovna. *Zpráva o solventnosti a finanční situaci* 2016 [online]. [cit. 5. dubna 2018]. Dostupné na <https://www.csobpoj.cz/documents/10332/367375/CSOB_POJ_SOLVENTNOST_2016_CZ_final.pdf/3c30505d-78f2-4813-b923-f16428b2d013>.

Česká podnikatelská pojišťovna. *Zpráva o solventnosti a finanční situaci* 2016 [online]. [cit. 7. dubna 2018]. Dostupné na <https://www.cpp.cz/User_data/Media/Original/CPP/201705/cpp160400-sfcr-2016_pm_v11d.pdf>.

Pojišťovna České spořitelny. *Zpráva o solventnosti a finanční situaci* 2016 [online]. [cit. 8. dubna 2018]. Dostupné na <<https://www.flexi.cz/file/edee/o-nas/o-spolecnosti/vyrocní-zpravy/sfcr-2016.pdf>>.

UNIQA. *Zpráva o solventnosti a finanční situaci* 2016 [online]. [cit. 9. dubna 2018]. Dostupné na <<https://www.uniqua.cz/download.ashx?uid=5FBC3D18-BD44-4F88-AA75-3DCE2D5AE219>>.

AEGON. *Solvency II* [online]. Dostupné na <<https://www.aegon.com/contentassets/03ec290ec16f4bc0b64feeb95972886e/soolvency-ii.pdf>>.

European comission. *Solvency II overview – Frequently asked questions* [online]. Dostupné na <http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-15-3120_fr.htm>.

Seznam tabulek a grafů

Seznam tabulek:

Tabulka 1 Tvorba kapitálového požadavku	24
Tabulka 2 Předepsané pojistné ČP	25
Tabulka 3 Předepsané pojistné KOOP	29
Tabulka 4 Předepsané pojistné Allianz	34
Tabulka 5 Předepsané pojistné Generali	38
Tabulka 6 Předepsané pojistné ČSOBP	42
Tabulka 7 Předepsané pojistné ČPP	46
Tabulka 8 Předepsané pojistné PČS	51
Tabulka 9 Předepsané pojistné UNIQA	55
Tabulka 10 Porovnání interních modelů	62
Tabulka 11 Nejvýznamnější operační rizika	67
Tabulka 12 Rizikové preference UNIQA	70

Seznam grafů:

Graf 1 Předepsané smluvní pojistné v ČR	21
Graf 2 Předepsané smluvní pojistné za NP v ČR	22
Graf 3 Předepsané smluvní pojistné za NP v ČR	23
Graf 4 Rozdělení SCR ČP	25
Graf 5 Rozdělení nediverzifikovaného SCR v % ČP	28
Graf 6 Poměr kapitálu ke kapitálovým požadavkům ČP	28
Graf 7 Rozdělení SCR KOOP	30
Graf 8 Rozdělení nediverzifikovaného SCR v % KOOP	32
Graf 9 Poměr kapitálu ke kapitálovým požadavkům KOOP	33
Graf 10 Rozdělení SCR Allianz	34
Graf 11 Rozdělení nediverzifikovaného SCR v % Allianz	37
Graf 12 Poměr kapitálu ke kapitálovým požadavkům Allianz	37
Graf 13 Rozdělení SCR Generali	39
Graf 14 Rozdělení nediverzifikovaného SCR Generali v %	41
Graf 15 Poměr kapitálu ke kapitálovým požadavkům Generali	42
Graf 16 Rozdělení SCR ČSOBP	43
Graf 17 Rozdělení nediverzifikovaného SCR v % ČSOBP	45
Graf 18 Poměr kapitálu ke kapitálovým požadavkům ČSOBP	45
Graf 19 Rozdělení SCR ČPP	47
Graf 20 Rozdělení nediverzifikovaného SCR ČPP	50
Graf 21 Poměr kapitálu ke kapitálovým požadavkům ČPP	50
Graf 22 Rozdělení SCR PČS	52
Graf 23 Rozdělení nediverzifikovaného SCR v % PČS	54
Graf 24 Poměr kapitálu ke kapitálovým požadavkům PČS	54
Graf 25 Rozdělení SCR UNIQA	56
Graf 26 Rozdělení nediverzifikovaného SCR v % UNIQA	58
Graf 27 Poměr kapitálu ke kapitálovým požadavkům UNIQA	59
Graf 28 Porovnání kapitálových požadavků a solventnostního poměru	60

Graf 29 Porovnání SCR s předepsaným pojistným.....	61
Graf 30 Porovnání upisovacích rizik s přijatým pojistným v NP.....	64
Graf 31 Porovnání upisovacího rizika s přijatým pojistným v ŽP	65
Graf 32 Porovnání kapitálového požadavku za operační riziko s přijatým pojistným	67
Graf 33 Počet stran SFCR	69